

TIGHT BINDING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU 198501

UNIVERSAL
LIBRARY

ರಡನೆ ಮುತ್ತು

ಹುಚ್ಚು-ಹುರುಳು

ಬೀಚಿ
ಮಾರ್ಚಿ ೧೯೫೧.

డా. ఎం. సి. తుమ్మినక్క
కర్జ్యు ప్రింటింగ్ వర్క్ష,
గచగ

ఓంనూనరె రూపొంది.

స్రనాశకరు :
తీంను సాహిత్య నూలూ
బళ్ళాతి

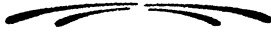
ಸಂಸಾದಕರ ಮಾಮೂಲು ಮಾತು ?

ಇದು ಒಂದು ಶ್ರಾದ್ಧ ನಿಯಮ ? ಕಾಗದದ ಅಡಚಣೆಯ ಸಲ್ಲಿ, ಮಾತೆ ಕೃತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಮಾತಿನಮಲ್ಲರ ಯುಗ ಗಾಳಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಾತಿನ ತಿಪ್ಪೆಗಳು ತೇಲುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಹಾ ವರ್ಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಾಮೂಲು ಮಾತೂ ಏಕೆ ? ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಳಲೇಬೇಕಾದ ಈ ಎರಡೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪಾದೀತು.

ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಓದುವವರು ಕಡಿಮೆ ಎಂಬ ಅಸವಾದವು ಸೂರನಾಯಿತು 'ತಿಂಮನ ತಲೆ' ಯಿಂದ. ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯ ಮೊದಲ ಮುತ್ತಾದ 'ತಿಂಮನ ತಲೆ' ಮೂರೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಿತು, ಕೊಂಡು ಓದುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೃಪೆಯಿಂದ. ಅಂತಯೆ ಎರಡನೆ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗದೆ ಅವಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ- ಒಂದೇ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ- ಸಮ್ಮ ಮಾಲೆಯ ಮೊದಲ ಬಿಡಿಮುತ್ತಾದ 'ಬಡವರಿಗಾಗಿ ತಿಂಮನ ತಲೆ' ಯನ್ನು ರಸಿಕ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಿಂಮನಿಂದ ಶಬಾಸ್ ರವೆದ್ದಿದೇನೆ; ಇದೇ ನಿಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆ! ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ಶೀವೋಲ್ಲಂಘನ ಮಾಡಲಿದ್ದಾನೆ ತಿಂಮನ; ಗುಜರಾಥಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ತಿಂಮನ ತಲೆ'ಯ ಅನುವಾದವಾಗಲಿವೆಯಂತೆ. ಬಂದಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬರಲಿ, 'ತಿಂಮನ ತಲೆ' ಯೊಂದು ತಿರುಗದಿರಲಿ.

ಬೀಚಿಯವರ ಈ 'ಹುಚ್ಚು-ಹುರುಳ' ನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯ ಎರಡನೆ ಮುತ್ತಾಗಿ ಕನ್ನಡ ರಸಿಕವೃಂದದ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಹುಚ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವ ಇಚ್ಛೆ ನನುಗೆಷ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಹುಚ್ಚಿ ನೊಟ್ಟಿಗೆ (ಭೂಲ್-ಜೂಕಿನಿಂದ?) ಬಂದಿದ್ದರೂ ಬಂದಿರಬಹುದಾದ ಹುರುಳಿಗೂ ತಿಂಮಪ್ರೇಮಿಗಳು ಎಡೆಗೊಡುವರೆಂದು ನಮ್ಮ ಆಶೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು. 'ದಾನಕೊಡುವದು ಬೇಡ, ದುಡಿಸಿ ಕೊಡದಿರಬೇಡ' ಎಂಬುದನ್ನು ಧೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿ, ಮಾತು ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ನನ್ನಗೆ ಎಂದು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಡಾ. ಎಂ. ಸಿ. ತುಮ್ಮಿನಕಟ್ಟೆ, ಎಂ. ಎಸ್. ಸಿ., ಪಿ. ಎಚ್. ಡಿ. ಇವರಿಗೆ ತಿಂಮನ ಪರವಾಗಿ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ತಮ್ಮ ಮುದ್ರಣ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ 'ಹುಚ್ಚು-ಹುರುಳ' ನ್ನು ಇಷ್ಟು ಅಂದವಾಗಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಿಂಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಯ ಪೋಷಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಉಳಿದ ಉದಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಾದಿ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡಬೇಕು, ತಿಂಮನ ಪ್ರೇರಣೆ ಯಾರಾರಿಗಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಯಾರು ಬಲ್ಲರು.

ಹುಚ್ಚಿಗೊಂದು ತಾಳಿಬೊಟ್ಟು

‘ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಗಡ್ಡ ಹಿಡಿಯುವವನೊಬ್ಬ’ ಎಂದಂತೆ ‘ಭಾಷಣ ಮಾಡುವ ಭೂಪನಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಸುವವನೊಬ್ಬ!’ ‘ಹುಚ್ಚು-ಹುರುಳು’ ಎಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಮರ್ಯಾದೆ ಬೇರೆ ಬೇಕೆ? ಹುಚ್ಚಿನ ಹುರುಳನ್ನು ಕೊಂಚದರಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಚ್ಚಬೇಕೆಂದರೆ ಹುಳಿಲ್ಲದ ಹುಶಾರಿಗಳಕಿಂತಲೂ ಹುರುಳಿನ ಹುಚ್ಚು ತಿನ್ನುವುದೇ ಮೇಲು. ಹುಚ್ಚು ತಿನ್ನು ಕಚ್ಚುತ್ತಾನೆ; ಅಹುದು, ಆದರೆ ಕಂಡಕಂಡ ಕಳ್ಳರನ್ನಲ್ಲ-ಕಂಠಿಗೆ ಕಾಣದ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು. ಅಂದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚುವದೊಂದೇ ಅವನ ಕಸುಬೆಂದೂ ಅಲ್ಲ. ಚಿನ್ನಾಟವಾಡುತ್ತ ಒಡೆಯನ ಕೈ ಮೈ ನೆಕ್ಕುತ್ತ ಮಮತೆಯ ನಾಯಿಯಂತೆ ಸಮಾಜದ ನಾಯಿಯಾದ ತಿನ್ನು ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನೇ ನೆಕ್ಕುತ್ತಾನೆ, ತನ್ನ ಉರುಟಾದ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ. ಗಾಯವಿದ್ದವರಿಗೆ ನೋವಾಗಬಹುದು, ನಂಜು ಆಗಬಹುದು ಗುಣವೂ ಆಗಬಹುದು—ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಮಹದೇವ! ನೆಕ್ಕುವ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು ತಾಗಿದರೆ ‘ಕೆಟ್ಟ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿತು’ ಎಂದು ಹೊಡೆಯುವ ಅರಸಿಕತೆ ಮಾತ್ರ ಇರದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಸಾರಿದ ನಾಯಿಯಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ

ಬಾಲನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಬಾಲದ ಬೆಲೆಯೇ ಹೋದೀತು ಆಮೇಲೆ. ಸುಳ್ಳುತನವನ್ನು ಕಂಡು ಬೋಗಲಬೇಕು, ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಚ್ಚಲುಬೇಕು. ಇಷ್ಟೇ, ಈ ಹುಚ್ಚು-ಹುರುಳು!

ಈ 'ಹುಚ್ಚುಗಳು' ಎಲ್ಲವೂ ಅತ್ತ ವೇದ ಪುರಾಣಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಇತ್ತ ಕೆಲೊ ಮೈಸಿಟಿನ ನಷ್ಟು ಹೊಸವೂ ಅಲ್ಲ. ಹಳಿತು ಪೊಸತು ಎಂಬುದರಲ್ಲಾದರೂ ಅದಾವ ಮಹತ್ವವಿದೆ? ತಾಯಿ ಹಳಿತು, ತಂಗಿ ಹೊಸತು, ಹೆಂಡತಿಯಂತೂ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸತು. ಇನ್ನ ರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೇಕು, ಯಾರು ಬೇಡ ತಿನ್ನುನಿಗೆ! ಅಂತೆಯೇ ಈ ಹುಚ್ಚು-ಹುರುಳು ಒಂದು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಈಗಾಗಲೆ ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ; ಆಯಾ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ನಾನು ಋಣಿ.

ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುವುದೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೋ ಕಂಡ ಹಲವನ್ನು ಬಿಡುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ. ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳು ತಾಗುವುದು ಕರ್ತವ್ಯದ ಕವಚವಿಲ್ಲದ ಕೋತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ; ಹೊಣೆಯ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತ ಕತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತಾರ ಭಯ? ತಾನು ಕಂಡುದನ್ನು ಯಾರೂ ಕಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಂದುನ ಒಂಬವಲ್ಲ, ಆದರೆ ತನ್ನ ಕನ್ನಡಕದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹಲವರು ನೋಡಲಿ ಎಂಬುದೇ ಅವನ ಹಿರಿಯಾಸೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ತಿಂದುನ ಇನನವಾಗಿಲ್ಲ; ತಿಂದುನಕಿಂತಲೂ ಕಿರಿಯ ರಿಲ್ಲ. ಕತ್ತೆ ನಾಯಿಗಳಿಂದ ಮಾನವತ್ವದ ಪಾಠ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ತಿಂದು.

ಈ ಹುಚ್ಚನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿಗೊಳ್ಳುವ ಹುಚ್ಚು 'ತಿಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ'ಯವರಿಗೆ ಏಕೆ ಹಿಡಿಯಿತೋ? ಅಂತೂ ಇವರ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ನಾನು ಋಣಿ ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರು ಆದಾರು ?

ಬಳ್ಳಾರಿ
ಮಾರ್ಚ್ಚಿ ಮೊದಲದಿನ
೧೯೫೧.

ಕೊಂಡು
ಓದವವರಿಗಾಗಿ
ಬೀಚಿ

ಅ ಪ ಣ

ನನ್ನವಳು ನನ್ನವಳಾಗುವ ಮುನ್ನೆಯೇ ಮಡಿದು ನನ್ನವಡದಿಗೆ
'ಒಳ್ಳೆ' ಸೊಸೆಯೆಂಬ ಧವಳ ಕೀರ್ತಿಯನು ತಂದ
ಹೆಂಡತಿಯ ಆತ್ಮೆಗೆ

* *

ಶಾಸು ಕಾಲಿಟ್ಟಮೇಲೆ ಇದ್ದು ಅಗಲದೆ, ಕಾಲಿಡುವ ಮುನ್ನೆಯೇ
ಸತ್ತು ಅಗಲಿದ ತನ್ನ ಸಾಧು ಅತ್ತೆಯ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು
ನೋಡಿ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುವ ನನ್ನ
ಪಿತ್ತವಳ ಸೊಸೆಗೆ

* *

ಸಾಯದಿರು ತಂದೆ, ನಿನ್ನ ಪಿಂಚಿನಿಯು ಬರುತಿರಲು ಎಂಜು
ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆದರದಿ ಕೂಗಲು ಗೂರುತ್ತ ಓಕೊಟ್ಟು
ಸವಗಾಗಿ ಅದಕಾಗಿ ಬದುಕಿರುವ ನನ್ನ
ಮಡದಿಯ ಮಾವಂಗೆ

* *

ಭಾಷಣವೆಂಬ ಅಂಟುರೋಗಕೆ ಓಡುತಲಿ ಬಲಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ
ತರಣೆಂದು ರಾಜಕಾರಣದ ತಿವ್ವೆಯ ಗದ್ದುಗೆಯನೇರಿ
ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆಯ ಕಳ್ಳ ಕಡುಗಲಿ
ನನ್ನ ತಮ್ಮಂಗೆ

* *

ಇದನೆಲ್ಲ ತೋರಿದ
ತಿಮ್ಮಂಗೆ

* *

ಹುಚ್ಚು ವಟ್ಟಿ

೧. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೊಡೆಯಬೇಕು ?	೧
೨. ತಿಂಮನ ಬಾನುಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	೬
೩. ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪು	೧೦
೪. ಛೇ! ಡಾಕ್ಟರದೇನು ತಪ್ಪು?	೧೭
೫. ತಿಂಮನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ	೨೮
೬. ಯಾರಿಗೆ ಅವಮಾನ ?	೩೧
೭. ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿನಿಲ್ಲ ?	೩೨
೮. ಪ್ರಾಂತದ ಕೂಗು	೩೭
೯. ನಾಳೆ ಏನೋ ?	೩೮
೧೦. ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸಿ	೪೪
೧೧. ಸ. ಅ	೪೯
೧೨. ಸೇವೆ	೫೩
೧೩. ಕತ್ತೆಮರಿ	೫೮
೧೪. ಕಣ್ಣೀರಿನಬಗ್ಗೆ	೬೯
೧೫. ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ದುಸ್ಥಿತಿ	೭೫
೧೬. ಸ್ವಂತ ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಗಾರರು	೮೬
೧೭. ಮಂದಾಳುಗಳಿಗೊಂದು ಮುಂದಾಳು	೧೦೦

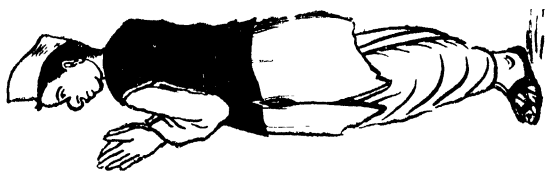
ಜೋಕ!

ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೂ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳೂ

ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವೆಂದೂ ಯಾರನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ

ಬರೆದುವಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಿಮ್ಮ ಎದೆತಟ್ಟಿ ಹೇಳಲು

ತೆಮ್ಮನು ನಿನ್ನ ನಿಲ್ಲ!

ತಿಂಮನ
ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು!

ಮಾಡದಲೆ ಆಡಿ ದುಡಿಯದಲೆ ದುಂಡಾಗುವ
ಮಾನವನು ನೀನಲ್ಲ --- ಹೇ ಕತ್ತೆಗುರುವೇ!

ಮತವಿತ್ತ ಮಾಲಕನ ಮನೆಕಾಯದಲೆ ಮತವಿರ್ದಿದಾ ಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚುವ
ಮಾನವನು ನೀನಲ್ಲ--- ಹೇ ನಾಯೆಗುರುವೇ!

ಹಸಿವು ಹದಿಬದಿಯವರ ಸುಡುತಿರಲು ಕದವಿಕ್ಕಿ ಉಂಡುದೇಗುವಾ
ಕಡುಕೀಳು ಮಾನವನು ನೀನಲ್ಲ-- - ಹೇ ಕಾಗೆ ಗುರುವೇ!

ಮಾನವ್ಯತೆಯ ಬಿಟ್ಟ ಮಾನವಗೆ
ಕತ್ತೆತನ- ನಾಯಮನ- ಕಾಗೆ ಸ್ವನ
ಕೊಟ್ಟು ಕರುಣಿಸೈ ದೇವಾ!

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೊಡೆಯಬೇಕು?

“ ಛೇ! ಅವನೇನು ಗಂಡಸು, ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಾರ ” ಎಂದು ‘ ಕೈಲಾಗದ ’ ಗಂಡನನ್ನು ಹೇಡಿಯೆಂದು ಹೀಯಾಳಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ ಹಲವರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು “ ಅವನು ಮನುಷ್ಯನೇನು? ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ ” ಎಂದು ‘ ಗಂಡು ’ ಗಂಡನನ್ನು ತಗಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ ಹೊಡೆಯಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ? ಎಂಬ ಮೂಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಂತೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಬುತ್ತಿರವಿದೆ ಅಲ್ಲವ? ಯಾವಾಗ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಷಯ. ಈಗ ನಾವು (ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ನನ್ನಂತಹ ‘ ಕೈಲಾಗದವ ’ರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಯಾವಾಗ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ನೋಡುವೆವು. ಅಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡೋಣ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಒಂದೇ ಏಳು ಕೊಟ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅತಿ ಅಲ್ಪ ತೃಪ್ತಿಗಳು ಕೆಲವರು. ಧಂ ಧಂ ಎಂದು ನಗಾಂ ಬಾರಿಸಿದಂತೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಗುದ್ದಿ ಗುದ್ದಿ ವೃಥಾ ಕೈ ನೋವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಹಲವರು. ಮುಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ‘ ಬಾರ್ಸಿಂಗ ’ ಆಡುವವರಂತೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದು ಮೂಗಿನಿಂದ

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ದಳದಳ ರಕ್ತ ಇಳಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಬಂದ ಪಾಪವು ಅದಕ್ಕೇ ಬರಲಿ ಎಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುವ ಕಲಾವಂತರಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಕೈಲಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು—ಕಂಚಿನ ತಂಬಿಗೆ, ಮಸಿಬುಡ್ಡಿ, ಥರ್ಮೋಫ್ಲಾಸ್ಕು, ಬೋಟಾ ರೂಪಾಯಿ, ಇತರರ ಪುಸ್ತಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ—ಹೆಂಡತಿಯ ಮೈ ಮುಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬೀಸಿ ಎಸೆಯುವ ಬಹದ್ದೂರರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಸರಿಚಯದ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಒಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಒಣಹಾಕುವ ಕೋಲಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಒಗ್ಗಿದೆ. ಅವರು ಎರಡಡಿ ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟಿಯಮೇಲೆ ನಿಂತಾಗ ಐದು ಅಡಿ ಆದರೆ ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಅಡಿಗೆಯ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತರೂ ಆರೇ ಅಡಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನರೋಗ ಬರುವ ಸೂಚನೆ ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಅವರ ಗೃಹಪತ್ನಿ ಹುಷಾರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಬಟ್ಟೆ ನಣಹಾಕುವ ಕೋಲು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾಳಿಗೆ ಎತ್ತರದ ಅಡ್ಡಸಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆಗ ನೋಡಬೇಕು ಆಚಾರ್ಯರ ನೆಗೆತ!

ಇದುವರೆಗೂ ಹೊಡೆಯುವ ಆಯುಧ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಸ್ಥಳದ ನಿಯಮವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ಅವರ ಪೀನಲೋಕೋಡಿನಲ್ಲಿ? ನಡುರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಲವರು ಹೊಡೆದರೆ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುವವರು ಕೆಲವರು—ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರಿವರು ಬಂದು ಬಿಡಿಸುವ ಆಪಾಯವಿರಬಾರದೆಂದು! ಹೆಂಡತಿಯು ತನರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಹೊಡೆಯಲು ಕೆಲ ಗಂಡಂದಿರು ಅಂಜುತ್ತಾರೆ; ದಷ್ಟಪುಷ್ಟ ಬಾವ ಮೈದುನಂದರಿದ್ದರೆ ಇದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ; “ಸಿವಿಲ್ ವಾರ್” ಆಗುವ ಸಂಭವವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಯಾರ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ; ಮಕ್ಕಳೆದುರಿಗೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಮಾವನೆದುರಿಗೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಈಗಲೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾವನಾದರೆ, ಅಳಿಯನ ‘ವೀರತನ’ಕ್ಕೆ ಸೈಯೆಂದು ಶಬಾಸ್ ಸಹ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲ ಗಂಡಂದಿ

ರಿಗೆ ಕೆಲ ನಿಯಮಗಳಾದರೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಹೋದಲ್ಲಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಊರಿಗೆ ಮರಳಿ ಬರುವ ವರೆಗೂ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿಯುವ ತಪೋಬಲವಿದೆ ಇವರಿಗೆ. ಇದು ಹೇಡಿತನದ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹಲವು ಗುಂಡಾ ಗಂಡಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡನಾದವನು ಹೊರಗೆ ಗಂಡನಲ್ಲವೇ? ತನ್ನೂರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗಂಡ, ಪರಊರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೇ? ಎಂಬುದು ಇವರ ನ್ಯಾಯವಾದ ವಾದ. ಇವರಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರವು ಅನುಗಾಲವೂ ಇದೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ-ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವಾಗ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹೊಸ್ತಿಲ ಆಬದಿ, ಈಬದಿ, ಮೇಲೆ, ಕೈ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಬೇವಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗಂಧದ ಕಟ್ಟಿಗೆವರಿಗೂ) ಬಿದಿರು ಬೀಸಣಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು “ಅಮಾನಸೀಯ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು” ಗಳಿಂದ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾಳಿಕಟ್ಟಲುಮಾತ್ರ ಬೇಕು, ಹೊಡೆಯಲು ಬೇಡವೇ?

ಹೆಂಡದಿರನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಆಯುಧ, ರೀತಿ, ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಚಿಂತನೆಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಏಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಷ್ಟೇ? ಯಾರಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೈ ಹಿಡಿದವಳ ಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಕೈ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅಹುದು, ಎಲ್ಲರೂ ಸಕಾರಣವಾಗಿ ಯೇ ಹೊಡೆಯುವದು. ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಡಗಡೆ ಹಾಕಬೇಕಿದ್ದ ಉಪ್ಪನ್ನು ಬಲಗಡೆ ಹಾಕುವದು ಏನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಪರಾಧವೇ? ಸಾರನ್ನು ಬಡಿಸುವಾಗ ಅದು ಹರಿದು ಪಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಕಾಫಿ ತಡವಾದಾಗ ಹೊಡೆಯದೆ ಇರಲು ಬರುತ್ತೆಯೇ? ಮೊದಲು ಮೊಸರು ನೀಡಿ ಆ ಮೇಲೆ ಹಾಲು ನೀಡುವುದಲು ಮೊದಲೇ ಹಾಲು ನೀಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆನ್ನೆಗೆ ತೀಡಿ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ದೀಪದ ಗ್ಲಾಸನ್ನಾಗಲಿ, ಶೋಳಿಯವಾಗ ಗಾಜಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನಾ

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಗಲಿ ಒಡೆದಾಗಲೂ ಅವರಿಗೆ ಏಟುಗಳು ಬೀಳಬೇಡವೇ? ಸತಿದೇವನು ಹೊಡೆದದ್ದನ್ನು ಅವರಿನರಮುಂದೆ-ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರ ಮುಂದೆಯೇ ಆಗಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಪುನಃ ಹೊಡೆಯಬೇಕೋ ಬೇಡವೂ? ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಕೂಗಿ ಚೀರಿ ಅತ್ತು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಡೆಯಬಾರದು? ಹೊಡೆದಾಗಲೂ ಅಳದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಅಳುವ ನೆರಗಾದರೂ ಹೊಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಹೇಳಲು ಬಾರದೆ ಹೊಟ್ಟೆನೋವಿ ನಿಂದಲೋ ಕಿರಿಕೂಲಿಯಿಂದಲೋ ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಮಗುವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಲು ಬಾರದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟುಬಾರಿ ಹೊಡೆದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸು ಇಲ್ಲದಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿದೆಯೇ? ಬಜಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ, ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಆಟ ಸಾಗದಿದ್ದರೆ, ಮಲಗಿದಾಗ ತಿಗಣಿ ಕಡೆದರೆ. ಮಗನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಸಾನಾದರೆ, ಮಳೆಯಾಗಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಸರಾದರೆ, ಸಾಲಕೊಟ್ಟವರು ಕಾಟಕೊಟ್ಟರೆ, ತನ್ನ ಲೇಖನವನ್ನು ಸಂಪಾದಕರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹಣ ಕಳಿಸದಿದ್ದರೆ, ಗಂಡನೆಂಬ ಸಾಧು ಪ್ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರಾರನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಯಾರೂ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಅವಳ ಗಂಡನೆಂಬುದೇ ಮೊದಲ ಕಾರಣ! ಹೊಡೆಯುವ ಗಂಡನನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ದೂರುವ ಹೆಂಡದಿರು ಒಂದುವೇಳೆ ತಾನೇ ಗಂಡಂದಿ ರಾಗಿದ್ದರೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ?

ಎಲ್ಲ ಗಂಡಂದಿರು ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಹೊಡೆಯುವಷ್ಟು ಜಾಣರಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ-ಅರ್ಧಾತ್ ಏಕನಾತ್ರ ಹೆಂಡತಿಯ ಅತ್ತೆಯ-ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾತೃಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀರಾಮನಂತೆ ಸಿಕ್ಕವಾಕ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆಗಾಗಿಯೂ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿಸತ್ತೀ ಪುರುಷನಾದರಂತೂ ಅವರಿನರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ

ಇಲ್ಲ; ಅವಳಿಂದ ಚಾಡಿ ಕೇಳಿ ಇವಳನ್ನು ಇವಳಿಂದ ಚಾಡಿ ಕೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೆಡವಬಹುದು. ಇವರಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೊರಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಗಿ ಹೇಳುವ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಮನೆಯವರಾದರೂ ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಅಥಾತೋ ಗಂಡ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ. “ಗಂಡ” ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯದವರೇ ಹೊಡೆಯುವ ಗಂಡನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡನೆಂಬುದು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದವೇ ಅಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ದೇವಭಾಷೆಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದ. “ಗಂಡ” ಎಂದರೆ ವೃಣ, ಹುಣ್ಣು ಎಂಬುದೇ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥ. “ಗಂಡಮಾಲೆ” ಅನ್ನುವದಿಲ್ಲವೇ? “ಗಂಡಾಂತರ” ಎಂದರೇನು ?

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವೇ ಬರಲಿಲ್ಲವೇನು ? ಅವಳು ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆಯಲು ತಯಾರಾಗುವವರೆಗೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವುದೇ ಮೇಲು, ಹೆಂಡತಿಯ ಮೈಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ಗಂಡನ ಕೈಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ತಿಂಮನ ಬಾಸುಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಹೋಗುವವರೊಡನೆಲ್ಲ ಹೋದೇನು, ಬರುವವರೊಡನೆಲ್ಲ ಬಂದೇನು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗರಂತೆ ತಿಂಮನ. ಓಡುವ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನಾನೂ ಸವಾರಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಚಪಲ ಮನಸ್ಸಿಗೆ. ಕುಣಿಯುವವರನ್ನು ಕಂಡು ಕಂಡಾಗ ಕಾಲು ಗೆಜ್ಜೆ ಬೇಡಿತು. ರೇಡಿಯೋ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಿಂಮನ ಒಂದುಬಾರಿ. ಕೂಡಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ, ಮಾನಹೋಗಲಿ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯಲಿ ತಾನೂ ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲ ಒಂದು ಬಾರಿ ಹಾಡಿಯೇ ಸಾಯಬೇಕೆಂದು. ಮಲಗಿದ ತಿಂಮನ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ; ಮುಂದೊಂದು ತಂಬಿಗೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೊದಲು ಶಾಲೀಮು ನಡೆಸಿದ. ಮೂಗಿನಿಂದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಕಿವಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ. ಬಂದಿತು ಬಾಸುಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಲಿಕ್ಕೆ! ರಬಾಸ್ ತಿಂಮನ ಎಂದು ಬೆನ್ನು ಚಿಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿರಿ ಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿದ ಮುಗಲ ಆ ಬದಿವರೆಗೂ. ತಾನೊಂದು ರೇಡಿಯೋ ಸ್ಟಾರ್ ಆದ, ರೇಡಿಯೋ ಮೂನ್ ಆದ, ರೇಡಿಯೋ ಕ್ಲಬ್ ಆದ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೇ

ಇನ್ನೇಕೆ ತಡ ಎಂದವನೇ ಪಕ್ಕೆಯ ಖೋಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿನೊಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡ.

ಕಾಫಿಗೆ ನಾಲಠಾಣೆಕೊಟ್ಟು ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಟೈಪಿಸಿ ರಿವ್ ಎಂದು ರವಾನೆ ಮಾಡಿದ ಗವಾಯಿ ತಿಂಮ. ಮೂರು ಹಗಲು ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಮೂರು ಯುಗಗಳಂತೆ ಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮೊದಲುಬಾರಿ ತವರಿಗೆ ಕಳುಹಿದ ಗಂಡನಂತೆ ಉಶ್ ಉಶ್ ಎಂದು ಉಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಕಂಡವರಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯುತ್ತ ಅಂಚೆ ಜವಾನನಿಗಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ. ತಿಂಮನ ತಸದ ಪ್ರಭಾವವೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು ಬಾನುಲಿ ಕಟ್ಟಿಯ ಮಾಮೂಲ ಕಾಗದ. ಕಣ್ಣೆಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು, ಹಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ದೇವರ ದೀಪಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಒಡೆದು ನೋಡುವಾಗ ತಿಂಮನ ಎದೆ ಡಬಡಬ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಲಕೋಟೆಯನ್ನು ಹರಿದ, ಹಿಂದೆಯೇ ಮೂರ್ಛಹೋದ ಆನಂದೋದ್ರೇಕದಿಂದ. ಕೈ ಹಿಡಿದವಳು ತಲೆ ಹಿಡಿದಳು, ಕತ್ತು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಗನು ಕಾಲು ಹಿಡಿದ. ಹೊತ್ತುತಂದು ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಚಲ್ಲಿ ಮುಖಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆಚಿದರು. ತಿಂಮನ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣನಂತಹ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಸಂಚಾರವಾಯಿತು.

“ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೀನೆ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ, ಮೊದಲು ನೋಟಕ” ಎಂದು ಕಾಲ್ತೆಗೆದ. ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಮಾಲಿಗಳ ಮಕ್ಕಳವರೆಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಂದ. ಅಂತೂ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಸಾಸು ಮಾಡಿಸಿ ಗೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಗೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ.

“ನನ್ನ ಹಾಡನ್ನು ಯಾರಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ! ಬಡ ಹಳ್ಳಿಗಳು, ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳು, ದೀಪದ ಕಂಬಗಳು, ರಸ್ತೆ ಚರಂಡಿಗಳು, ಎತ್ತು ಕತ್ತೆಗಳು.....” ಹೀಗೆಯೇ ಓಡಿತು ತಿಂಮನ ತಲೆ. ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಅಡ್ಡ ತಿರಿಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯಿತು. “ಒಂದೇಬಾರಿ ಹಾಡಿದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ನಾನು ಬಾನುಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಬೇಕು.

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ನಾನು ಹಾಡುವಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚುಬಾರಿ ಜನರು ಕೇಳಬೇಕು. 'ಹಾಂ' ಎಂದವನೇ ಎದ್ದುಕುಳಿತ. ತಲೆಯಲ್ಲಿಂದ ಮಿಂಚು ಹೊಳೆಯಿತು. 'ಅಂದು ರೇಡಿಯೊ ಕೊಡುವ ಹತ್ತುರೂಪಾಯಿಗಳು ಇಂದೇ ಹೋಗಲಿ' ಎಂದವನೇ ಎರಡುನೂರ ಹದಿನೂರು ಅಂಚೆ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ನಗದು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡುತಂದು ತನ್ನ ಪರಿಚಿತಾಪರಿಚಿತರಿಗೆಲ್ಲ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿದ. ಉಳಿದೊಂದು ಕಾಲಾಣಿಯನ್ನು ಅಂಚೆ ಡಬ್ಬೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಲಂಚವಾಗಿ ಹಾಕಿ ಕೈಮುಗಿದು ಅರೈಂಟಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ.

“ತಿಂಮನ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಿವಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿ ಆನಂದಾವ್ಯುತವನ್ನು ಸವಿದೆವು, ಇಂತಹ ತಿಂಮನಗಂಧರ್ವನನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡ ಬಾನುಲಿಕೇಂದ್ರವೇ ಧನ್ಯಧನ್ಯೆ! ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಇದರಂತೆ ತಿಂಮನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೀವು ಏರ್ಪಡಿಸಲೇಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಪಾಠ್ಯನಲ್ಲಿಯ ಜಹದಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ರೇಡಿಯೋ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಂತೆಯಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಮಾರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ನೀವು ಅಂದೇ ರೇಡಿಯೋ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಒರೆಯಲಿ ಎಂಬ ತಿಂಮನ ಕಳಕಳಿಯ ಬಿನ್ನಹವು ಮನೆಮನೆಗೂ ಬಂದಿತು. ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಹಲವರು ತಿಂಮನಿಗಾಗಿ 'ಅಯ್ಯೋ ವಾಸ! ನಾವೂ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದರಾಯಿತು ಬಾನುಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ' ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು 'ನಮ್ಮ ಗಂಟೇನು ಹೋಯಿತು, ಬರೆದು ಬಿಸಾಡಿಬಿಡೋಣ' ಎಂದರು. 'ಛೇ! ಛೇ! ಬರೆಯಲೇಬೇಕು. ಅವನು ಹೇಗೇ ಹಾಡಲಿ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವನು' ಎಂದರು ಉಳಿದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು.

ತಿಂಮನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ದಿನವು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಮರುದಿನ ಮಾತ್ರ ನೋಡುವಂತಿತ್ತು ಅಂಚೆ ಜವಾನನ ಫಜೀತು. ತಿಂಮನು ಕೋರಿದಂತೆ ನೂರಾರಲ್ಲ - ಸಹಸ್ರಾರು ಪತ್ರಗಳು ಮಾಲುಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ

ಬಂದಿಳಿದವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ. ಹೊರಲಾರದೆ ಕಿರ್ ಕಿರ್ ಎಂದಿತು ಎಂಟುಚಕ್ರಗಳ ಲಾರಿಯೊಂದು. ಬಾನುಲಿ ಅಧಿಲುಪಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತಿಗೊಮ್ಮೆ ಕೈಮುಗಿದು ನಗಲುಸಹ ಸವುಡಿಲ್ಲದಾಯಿತು. “ಕೂಲಿ ಇಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಮಾತು. “ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ತಮ್ಮ ಬಾನುಲಿಯಿಂದ ತಿಂಮನ ಗಾನವನ್ನು ಅಲಿಸಿದೆವು. ಏನು ಸ್ವರ್ಗ ಏನು ಸ್ವರ್ಗವದು! ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕರ್ಣಾ ವೃತವನ್ನು ಸುರಿಸಿದ ನಿಸುಗೆ ಇಡೀ ನಾಡೇ ಚಿರಋಣಿ” ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಗಳೂ ದೀರ್ಘ ಸಂಪಾದಕೀಯವನ್ನು ಒರೆದು ಹೊಟ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಳ ವನ್ನೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡವು. ಈ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಪತ್ರಗಳ ರಾಶಿಯಮುಂದೆ ಕುಳಿತ ರೇಡಿಯೋ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನು ಮಾಡಲು ತೋಚದೆ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು.

ಬಂದೇಬಂದಿತು ತಿಂಮನ ತಾರು. “ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಪರಸಾಟು ಆಗಿ ಧಾರವಾಡದ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾವೇರಿಯ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಗಾಯಿತೋ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ?”

ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪು

ಆಫೀಸಿಗೆ ರಜೆಯೆಂದರೆ ಆಕಳಿಕೆಗೆ ಔತಣ ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ. ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ ಮಕ್ಕಳ ಚೀರಾಟಕ್ಕೂ ಆವುಗಳ ತಾಯಿಯ ಕೂಗಾಟಕ್ಕೂ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ತಲೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ತಿಂಮುಸಿಗೂ ತಲೆನೋವು ಬರಲು ಸಾಕು- ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಿರುಗಾಡಿ ಕೊಂಚ ಆದಿತ್ಯವಾರಿಸೋಣವೆಂದು ಇದ್ದುಬಿದ್ದ ಕಾಸನ್ನು ಕಿಸೆಗೆ ತುಂಬಿ ಮನೆಯಿಂದ ಕಾಲ್ತೆಗೆದ. ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದುಬಂದು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದೇಕೋ ಎಲ್ಲವೂ ಭಣಗುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಢಕ ಢಕಢಕಢಕ ಲಿಪ್ಪೆಂಬ ಓಪ್ರಾಮೇ ಇಲ್ಲ ಮೊದಲು. ಕರಿಂಟೆಗೂ ಆದಿತ್ಯವಾರ ವೇನೋಯೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತ. ಕಾಲ್ತೆಗೆಯಿಂದ ಹೋಗುವುದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ? ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಬಂದೇ ಬಂದಿತು ಕುಡು ಗೋಲು ಸುತ್ತಿಗೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು "ಜೈ" ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಮೆರವಣಿಗೆ ಯೆಂಬೊಂದು ಗುಂಪು. ಏನು ಗಲಾಟೆ ಎಂದು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಬಾಲದಲ್ಲಿದೊಬ್ಬನನ್ನು ತಿಂಮು ಕೇಳಿದ. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹೇಳಿ ಕಾಲು ತುಳಿದು ಓಡಿದ ಮಹಾರಾಯ. ಖಾಖಿ ಉಡುಪಿನ ಓಪ್ರಾಮು ಸಾರಥಿಯೊಬ್ಬ ನೆಲದಮೇಲೆಯೇ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಮುಗಿಲ್ಲ

ಹತ್ತು

ಧೂಮಕೇತುವಿನ ದರ್ಶನವಾದಂತಾಯಿತು. “ ಟ್ರಾಮಿಗೆ ಕರೆಂಟಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿ ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಮಾತು ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದೀತೆಂದು ಅವನ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಟನಿನ ಸಂಪು ಎಂದು ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿ ಮುಂದೆ ನಾಗದ. “ ಸಂಪು ಏಕೆ?” ಎಂದು ಕೂಂಚ ಭಯದಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದರೆ ಆ ಸಾರಥಿ “ ಬಸ್ಸಿನವರ ಸಂಪಿದೆ, ನಮ್ಮದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪು” ಎಂದವನೇ ಪುರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದ. ಸರಿ, ಬಸ್ಸಿನ ಆಶೆಯೂ ಹೋಯಿತು ತಿಂದುನಿಗೆ.

ಬಿಸಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಮಹಾವಾನಕ್ಕೆ ವೃತ್ತವ್ಯಾಯವಾಗಿದ್ದ ಶಿಲವಂತ ಸರಕಾರವು ಅಲ್ಪವಾನ ಪ್ರೇಮಿಗಳಾದ ಕಾಫಿ ಕುಡುಕರಿಗಾವರೂ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸದೆ ಸಧ್ಯ ಎಂಬ ಸಂತಸದಿಂದ ಉಡುಪಿ ಯಾತ್ರಿಗೆ ಮೂರಟೆ ತಿಂದು. ಜೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಎರಡೆರಡುಬಾರಿ ಎಣಿಸಿನೋಡಿ, ಎನೇನನ್ನು, ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು, ಎಷ್ಟೆಷ್ಟುಬಾರಿ, ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ, ಯಾವುದಾವುದರಿಂದ, ಯಾವುದಾದಮೇಲೆ ಯಾವುದನ್ನು, ಯಾವುದರ ಮುಂಚೆ ಯಾವುದನ್ನು, ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸಮಯ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆಂದು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಹೋಟೆಲ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದುನಿಂತ ಮಹಾಧ್ವಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಯವಿಜಯರು — ವೀರಪೂಜಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಕೈಯಿಕ್ಕಿದರು. ಕೋದಿಂದ ತಪ್ಪನಾಗಿ ತಾನೂ ನಾರದರಂತ ರಸಿಸಿದರೆ ಲಾಕಸ್ತೇ ಗತಿ! ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೀಕಾದಷ್ಟು ತಪೋಬಲವಾದರೂ ತಿಂದುನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಯುಣಗುಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆ ಮಾತೇ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ತುಸು ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಉಡುಪಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಒಡೆಯರು ಅವನ ಕ್ಷುದ್ಧಾಢಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಕ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೇಳುವ ಮುನ್ನವೇ ‘ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಂಪು’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಳಿಮುಖದಿಂದ ಒಳ ಹೋದರು. ಗದ್ದುಗೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ನೇವ ತಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಡೆಯನು ಕಾಲು ಸುಟ್ಟ ಬೆಕ್ಕಿನಂತ ಓಡಾಡುವದನ್ನು ಕಂಡು ‘ಅಯ್ಯೋ

ಹಂಚು — ಹುರುಳು

ಪಾಪ' ಎನಿಸಿತು ತಿಂದುನಿಗೆ. ಆಗ ನಂಬಿಕೆಯಾಯಿತು ಉಡುಪಿಯೊಡೆ ಯನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭಕ್ತಸರಾಧೀನನೆಂದು. ಕರಿಗಾಲಿನವರ ಗೋಣು ಮುರಿಯಲು ಸಂಪು ಮಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಕಾಲುಹಾದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾದು ನಿಂತಿದ್ದರು. “ಏಕಯ್ಯಾ, ನೀವು ಸಂಪು ಹೂಡಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಸಂಪಾಗ್ರಹಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. “ಟ್ರಾನ್ಯುಗಳ ಸಂಪಿದೆ ನಮ್ಮದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪು” ಎಂದು ನುಡಿದು ದುರದುರನೆ ನೋಡಿದರು. ತಾವು ಸಂಪುಹೂಡಿದಾಗ ದುಡಿಯಲು ಬಂದ ಕರಿಗಾಲು ಇವನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅನುಮಾನವಾಯಿತೇನೋ? ಜೀವದ ಭಯ ದಿಂದ ಜಾಗ ಬಿಟ್ಟು ತಿಂದು

ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಒಂದಾದರೂ ಆಗಲೇಬೇಕೆಂದು ತಿಂದು ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೇರಕಟ್ಟಿಂಗ್ ಸಲೂನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ. ಸಲೂನಿನ ಮುಂದೆ ಹನುಮನ ಬಾಲದಂತಹ “ಕ್ಯೂ”ನಲ್ಲಿ ತಲೆ ಇಟ್ಟು ಬಂದು ಬೆಂಚಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಾಗ ಓದಲು ಒಂದು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯು ಕೈಲಿರ ಲೆಂದು ಊರೆಲ್ಲವೂ ಅಲೆದರೂ ರಸ್ತೆತುಂಬ ಚೀರುವ ಹುಡುಗರ ಸೊಲ್ಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. “ಅಚ್ಚಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಜೋಡಿಸುವವರೂ ಸಂಪಿದರು” ಎಂದಷ್ಟೇ ಇದ್ದ ಕೈ ಬರಹದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು.

ಹೋಬ್ಬೆಲ ಹುಡುಗರ ಸಂಪಿದೆ. ಮಳೆ ಜೋಡಿಸುವವರದು ಸಹಾನು ಭೂತಿಯ ಸಂಪೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿತು ಅವರಿವರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ.

ಸಲೂನಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗಮಾತ್ರ ಅಪರಿಮಿತ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಕ್ಯೂ ಇಲ್ಲ! ಮುಂದೆ ಬಂದು ನೋಡಿದ. ಐದೇ ಚದುರಡಿಯ ಕೋಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ತಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಳೆಹಾಕಿಯೂ, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹಣೆಇಕ್ಕಿ ನೋಡಿದ ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ತಲೆಗೂ “ಬನ್ನಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಇವರದು ಆಯಿತು” ಎಂದು ಸುಸ್ವಾಗತವೀಯುತ್ತಿದ್ದ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸುವ ಅಂಗಡಿಯ

ಹೆನ್ನೆರಡು

ಮಾಲಕನು ಬಾಲ ಮೋದ ನರಿಯಂತೆ ಬರೀ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಗಿಗೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು ಕುಳಿತಿದ್ದ. “ ಏನು, ನಿಮ್ಮದೂ ರಜೆಯೇ ? ” ಎಂದು ತಿನ್ನು “ ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ಕತ್ತಿ ಕತ್ತರಿಗಳ ಸಂಪು ” ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ “ ಅಚ್ಚಿನ ಮಳೆಗಳು ಸಂಪಿನೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಕತ್ತಿ ಕತ್ತರಿಗಳದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಹೊರಡಲ ನುವಾದ ಸಲೂನಿನ ಮಾಲಕ.

“ ಆದದ್ದೆಲ್ಲವು ಒಳಿತೇ ಆಯ್ತು—ಸಂಪಿನ ದಯೆಯಿಂ ಹಣ ಉಳಿ ದಾಯ್ತು ” ಎಂದು ದಾಸರ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತ, ಬಂದ ಹಾದಿಗೆ ಸಂಪು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮನೆಯ ಶಾದಿ ಹಿಡಿದ. ಮೂರೇ ತಿಂಗಳಹಿಂದೆ “ ಮಹಾರಾಟಾ ಮಿಲಿಟರಿ ಪಿಸ್ತಿನ ” ಎಂದಿದ್ದ ಹಲಗೆಯ ಹಣೆಬರಹವೇ ಬದಲಾಗಿ “ ಗಾಂಧೀ ರಜಕಸೇವಾ ” ಆಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇಷ್ಟು ದೂರ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೇಳೋಣವೆಂದು ತಿನ್ನು ಲಾಂಛಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿದ. ಮೈಲಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೈಲೆತ್ತರದ ಗುಡ್ಡದಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಅಗಸರ ಹನುಮಪ್ಪ ಇಳಿದು ಬಂದು ರಜಕ ವರ್ಗದವರ ಸಂಪಿನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಬಂಟಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

“ ಅದು ಸರಿ, ನೀವೂ ಏಕಸ್ವಾ ಸಂಪು ಹೂಡಿದ್ದು ? ”

“ ಕ್ಷೌರಿಕರು ಸಂಪು ಹೂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪು, ಸ್ವಾಮಿ ”

“ ಹಾಗಾದರೆ ಸದ್ಯ ಬಟ್ಟೆ ಸಿಗುವ ಆಶೆಯಿಲ್ಲ ? ”

“ ಸಂಪು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಸ್ವಾಮಿ ”

“ ಎಂದಸ್ವಾ ಸಂಪು ಮುಗಿಯುವದು ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ತಿನ್ನು.

“ ಇದೇನು, ಕಡೆವರಿಗೂ ಇರುತ್ತಾ ? ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಪು ಬರುವ ಒಳಗಾಗಿ ಇದು ಮುಗಿಯುತ್ತೆ ” ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಕೊಟ್ಟ ರಜಕ ಶಿರೋಮಣಿ.

ಹುಚ್ಚು — ಹ. ರುಳು

ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಪು ಬೇಗ ಬರಲಿ ಎಂದು ಸಂಪು ಮಾತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ತಿನ್ನು ಮುಂಚೆ ಹೊರಟೆ.

ಹಾದಿಯಲ್ಲ ತಿನ್ನುನ ತಲೆಗೆ ಒಂದು ಯೋಚನೆ ಹೊಕೆಯಿತು: ಸಂಪಿನಮೇಲೊಂದು ಹರಟೆ ಒರಿದರೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು. ಕೂಡಲೇ ಅವನ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು, ಮೂರು ತಿಂಗಳೊಂದೆ ಒಂದು ಹರಟೆಯನ್ನು ವತ್ರಿಕೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದು. ಉತ್ತರವೇ ಇಲ್ಲ! ಆದರೆ ಒಂದು, ಸಂಪಾದಕರಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜನರು ಏನೇನೋ ಅಡಿಕೊಂಡರೂ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಒಮ್ಮಾಪ್ಪು ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಹ ಬರೆಯುವ ಸಂಪಾದಕರು ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರಾದರೂ ಈಗಲೂ ಇರಬಹುದೆಂದು ತಿನ್ನುನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸ. ಲಂಚವೋರ ತನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸರಕಾರವು ಬರುವ ಮುನ್ನೆಯೇ ಕೊಂಚ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅಂಚಯವನಿಗೆ. ಇಂದು ಸಂಪಾದಕರ ವತ್ರವು ಬಂದೇಬರುವದೆಂದು ಅವನ ಒಳದನು ಹೇಳಿತು. ಅದು ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಸುಳ್ಳಾಗದು ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದವನೇ ನೇರವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂತ. ಏನಿದೆ ಅಲ್ಲ? ರೂಪ ಭೇದ ಹೊಂದಿದ ಅಂತೆಯನನು ಸಮವಸ್ತ್ರ ಭುಜಚೀಲ ರಹಿತನಾಗಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲ ನಡೆದಿದ್ದ. ಹೊರ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದು ಏನು ಸಮಾಚಾರವೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ. “ಅಂಚೆ ಜವಾನರ ಸಂಪು ಸ್ವಾಮಿ, ಇವತ್ತು” ಎಂದ. ಏಕೆ ಏನುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಸಿದ “ನಮ್ಮ ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷಕ್ಕೂ ಒಗೆಯುವ ಅಗಸರು ಸಂಪು ಹೊಡೆದ್ದಾರೆ! ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪು ”

ಎದ್ದ ವೇಳೆ ಚನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೆನಿಸಿತು ತಿನ್ನುನಿಗೆ. ಉಸ್ರೆಂದು ಉಸರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೆ ವಳಗೆ, ಊಟವನ್ನಾದರೂ ಮುಗಿಸಿ ಜದೋಣವೆಂದು. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಕೂಡಲೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತು. ಒಲೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಹೊತ್ತಿಸಿರಲಿಲ್ಲ!

“ಎಲ್ಲಯೇ ಕ್ಷೇಷ್ಣ?” ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಹಸಿವೆ ನೇರಿಸಿ ತಿನ್ನು ಕೂಗು ಹಾಕಿದ

“ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಕೃಷ್ಣ ? ” ಎಂದು ಉತ್ತರವಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು, ಮುಸು ಗಿಕ್ಕಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಹಾರಾಯತಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು.

“ ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಕೇಳಿಗು. ಅಡಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇವತ್ತು ? ”

“ ಊರಿಂದ ಬಂದ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಅಂಚಿಯವ ನೇನೋ ಸಂಪು ಹೂಡಿದ್ದಾನಂತಲ್ಲ ? ಅದಕ್ಕೇ ಅಡಿಗೆ ಹುಡುಗರದೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪಂತ. ಆಗಲೇ ಮರವಣಿಗೆಯ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದ ”

“ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಗ್ರಹಚಾರ. ಕೂಂಚ ಕಾಫಿಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡು ಎದ್ದು. ಹೀಗೆಕೆ ಮಲಗಿದಿ, ನೀನೂ ಸಹ ಸಂಪೇನು ? ”

“ ಕಾಫಿ ಇಲ್ಲದುದಕ್ಕೇ ಮಲಗಿದ್ದು ”

“ ಕಾಫಿ ಏಕೆ ಇಲ್ಲ ? ”

“ ಹಾಲು ? ”

“ ಹಾಲಿನವನಿಗೆ ಏನು ರೋಗ ಬಂದಿತು ? ”

“ ನುನಿಸಿವಾಲ್ವಿ ನೀರಿನ ಏತ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಂವಂತಲ್ಲ ? ”

“ ಆದರೆ ? ”

“ ಹಾಲು ಬೆರಸೋಕೆ ನೀರೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಮಾತ್ರ ಹೇಗೆ ಹಾಲು ಮಾಡೋದು ? ಆಗಲೆ ಬಂದು ಹೇಳಿಹೋದ. ಅವನದೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪಂತ.”

ಈ ಸಂಪಿನ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ಬಸ್ಸಿನವರಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ದ್ದೆಂದು ಶಿಸಿಮತ್ತ ನೇರವಾಗಿ ಬಸ್ಸಿನ ರಚೇರಿಗೆ ಹೂರಟು ಕುಡುಗೋಲು ಸುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತ ಕಾಮಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬೇಸತ್ತ ತಿಂಮ.

“ ಏಕಯ್ಯಾ, ನೀವು ಸಂಪು ಹೂಡಿದ್ದೀರಿ ? ”

ಹುಚ್ಚು— ಹುರುಳು

“ ಹಾಲು ಮೂರುವವರು ಸಂಪು ಹೂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಅವನು.

ಇನ್ನಾರನ್ನು ಕೇಳುವುದು? ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಸಂಪು ಎಂದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನೇ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಸಂಪುಗಳೂ ಅವನೊಬ್ಬನವೇ! ಯಾರೋ ಆ ಮಹಾರಾಯ ಸಹಾನುಭೂತಿ? ಅಷಾಢ ಭೂತಿಯ ಅಪ್ಪನೇನಾದರೂ ಇರಬಹುದೇ? ಎಂದು ತಿಮ್ಮ ತಲೆ ಕೆಳಗಾದ !

ಭೇ! ಡಾಕ್ಟರದೇನು ತಪ್ಪು?

ಸಿನೇನಾ ನೋಡುವ ಹುಚ್ಚು ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚು ತಿಂಮನಿಗೆ ಮೊದಲಿ ನಿಂದಲೂ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಾಗ ಬೇಸರವೆನಿಸಿ ಸಿನೇನಾಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ, ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಸಿನೇನಾಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವದು. ಗೆಳೆಯರು ಬಂದರೆ ಗೆಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಯಾರೂ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತು ಮಾಡುವದೇನೆಂದು ಹೋಗುವದು. ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಅಂದರಂತೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಲೇ ಬೇಕು; ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲದುದು ಏಕೆ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದಷ್ಟೆ?

....ಟಕ!....ಫಿಲಂ ಹರಿಯಿತು. ಹಿಂದೆಯೇ ದೀಪವೂ ಹತ್ತಿತು. ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಒರಿಸುತ್ತ ತಿಂಮಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದ. ಮುಂದಿನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಡಾಕ್ಟರರು!

“ ಓಹೋ, ಬಂದಿದೀರಾ ? ”

“ ಬಂದಿದೇನಯ್ಯಾ ತಿಂಮಾ, ಸದ್ಯ ರೋಗಿಗಳು ರಜೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಕಣ್ಣು ಏನಾಗಿದೆ ? ” ಎಂದು ಕೂಡಲೆ ತೋರಿದರು ಜಾತಿಯ ಬುದ್ಧಿ.

“ ರೋಗಿಗಳು ರಜೆ ಕೊಟ್ಟರೂ, ನೀವು ಅವರಿಗೆ ರಜೆ ಕೊಡುವಂತಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ವಿಷಯ ಈಗೇಕೆ ” ಎಂದ ತಿಂಮ.

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

“ ಆದಿರಲಿ ಬಿಡು. ಕಣ್ಣೀಕೆ ಅಷ್ಟು ಕೆಂಪಡರಿವೆ ? ಈ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿಗೇ ಹೀಗಾದರೆ ಹೇಗೆ ? ಹೋಗಿ ಬಾರಯ್ಯ ಒಂದುಬಾರಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ. ಕಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡಕ ತೊಟ್ಟಿರಂತೂ ಇನ್ನೂ ಒಳಿತು; ಮೂಗಿಗೊಂದು ಆಭರಣ ” ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರರು ತಿಂಮನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರು.

ಅವರು ಹೇಳಿದುದು ಇವನ ಕಣ್ಣಿನ ಕಿವಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕೇಳಿತೋ ? ನೀರೊಡೆಯುವದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನೋವೂ ಸುರುವಾಯಿತು. ಮತ್ತೇ ನಾದರೂ ಪ್ರವಾದವಾದೀತೆಂದು ದಿನ ಕಳೆಯದೆ ಕೈಲಸ್ನೇರಿ ತಿಂಮ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದ. ಹಳೆಯ ಗೆಳೆಯರೂ ಹೊಸ ಬಂಧುಗಳೂ ತುಂಬಿದ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಆದರಕ್ಕೇನು ಕೊರತೆ ! “ ನನ್ನ ಹದಿಮೂರನೇ ಮಗಳು ಪಿಟೀಲು ಬಾರಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಕೊಂಚ ಕೇಳಿ ಹೋಗಿ ” ಎಂದು ಒಬ್ಬರ ಆಗ್ರಹ; “ ನನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಮಗನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಕತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಳನೇ ಬಹುಮಾನ ದೊರೆತಿದೆ. ಆ ಕತೆಯನ್ನಿಷ್ಟು ಓದಿ ಹೋಗಿ, ಮೂವತ್ತೇ ಪುಟಗಳ ಚಿಕ್ಕಕತೆ ” ಎಂದಿನೊಬ್ಬರ ದುಂಬಾಲು. “ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಮನೆಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೇನೆ — ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ — ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೊಂಚ ಪಾದಧೂಳಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ” ಎಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರದರ್ಶನ. ಊಟದ ಮಾತು ??? ಇರಲಿ ಬಂದ ಕೆಲಸ ಮೊದಲು ಆಗಲಿ ಎಂದು ತಿಂಮ ಡಾಕ್ಟರ ಗೆಳೆಯರು ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ತೆಯ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ವೈದ್ಯರ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ನಿಂತ. ಅವರೇನು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಕಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ, ಪಾಸ ! ಅವರು ಖಾಸಗಿ ವೈದ್ಯರು ತಾನೆ ? ಗೌರವ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಸಿಗರೇಟಿನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ, ಹಿಂದೆ ಬರಲು ಕೈಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಒಳನಡೆದರು. ಕತ್ತಲ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ — ಬೆಳಕಿನ ಸಹಾಯ ದಿಂದ — ಕಣ್ಣನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಎರಡು ಬೆಂಕಿಯ ಹನಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, “ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಹೀಗೆಯೇ ಇರಿ ” ಎಂದು ಆತೀರ್ವದಿಸಿ

ಮಾಯವಾದರು. ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಕರುಣ ಪ್ರಸಾದ ಬೀರಿದರು.

“ಇದು ಕಣ್ಣಿನ ದೋಷವಲ್ಲ. ಮೂಗು ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು.” ಮೂಗಿನ ವೈದ್ಯರಾದ ಡಾ....ರವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ.

ತಿಂನು ಮೂಗಿನ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಗೌಕಾ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕೈಮುಗಿದ. ಅವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ರೀತಿಯೇ ಮೆಚ್ಚುವಂತಿತ್ತು. ತಲೆಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಮಲಗಿಸಿ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿಂದು ಲಾಳಿಕೆ ಇಟ್ಟರು. ಮೂರು ದಿನಗಳ ಸ್ನಾನ ಬದ್ಧತೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕೈಬಿಟ್ಟರು.

“ಮೂಗಿನದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಗಂಟಲ ವೈದ್ಯರಾದ ಡಾ....ರವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೂಡಲೆ ನೋಡಿರಿ.”

ಗಂಟಲ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಗೌಕಾ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತ. ತಲೆಗೊಂದು ಕನ್ನಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ, ಬಾಯಿ ತೆರೆದೇ ಇಡಿ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಸಿಗೊಂಡು, ಕೂಡಲೆ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರು. ಬಾಯಿ ತೆರೆದೇ ತಿಂನು ಎಂದು ಅನ್ನುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

“ಗಂಟಲು ತಾರಿನ ಹೆದ್ದಾರಿಯಂತಿದೆ; ಏನೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ದಂತವೈದ್ಯರಾದ ಹೆಡಾ....ರವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ.”

ಇಕ್ಕಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಸರ್ಕಸಿನ ಹುಲಿಯನ್ನು ಸಾಧುಮಾಡುವ ರಿಂಗಮಾಸ್ಟರನಂತೆ ಸಿಂಹಿತ್ತ ಹಲ್ಲು ಕೀಳುವ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ತಿಂನು ಎದೆಯೇ ಹಾರಿತು. ಲಂಚಗುಳಿತನದಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಾರ್ ಏನು, ಗಂಟಗಟ್ಟಲೆ ಯಾರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ನೀತಿಯ ಮಟ್ಟವೇ ಬದಲಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ಕೊಂಚ ಭೂತದಯೆ ಇರಲೆಂದು ಗೌಕಾನನ್ನು ಎರಡರಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರು ತೋರಿಸಿದ ಮರಣಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ. ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಗೂಟವನ್ನು ಕೀಳಲು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದಂತೆ ಆ ಹಲ್ಲಿನ ಬ್ರಹ್ಮರು ಹಲ್ಲನ್ನು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಾಣವೇ ಹೋದಂತಾಗ ತಿಂದು 'ಐ' ಎಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. "ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಅಷ್ಟೆ" ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

"ಸಿನೇವಾ ನೋಡುವಾಗ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುತ್ತೆಯೋ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ, ಉತ್ತರ ಹೇಳುವ ಮುನ್ನೆಯೇ ಅವನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಿಕೆ, ಗುದ್ದಲಿ, ಸಿಕಾಸಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣಬೇನೆ ಆದರೆ ಹಲ್ಲಿಗೆನು ಹೊಟ್ಟಿಬೇನೆಯೇ? ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಣವು ಹಾರುವಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು ತಿಂದುನಿಗೆ.

"ಹಲ್ಲಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ದೋಷವಿರಬಹುದು. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು" ಎಂದು ನುಡಿಯುವಾಗಲೆ ಹಲ್ಲಿನೊಡನೆ ಜಂಗೀ ಕುಸ್ತಿ ಹಿಡಿದೆ ಬಿಟ್ಟರು. ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಹಲ್ಲಿನಂತೆ ಮೂರು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಬೋಳು ಮಾಡಿ ಕೈ-ಅಲ್ಲ-ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಕಿತ್ತಿದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ ವಜ್ರ ಕೊಳ್ಳುವವರು ನೋಡುವಂತೆ ತಿರುತಿರಿವಿ ನೋಡಿ ಕಡೆಗೆ ಜಜ್ಜಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವನ ದುರ್ವೈವ! ಒಂದು ಹಲ್ಲಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ದೋಷವಿರಬಾರದೇ?

"ಹಲ್ಲುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ; ಆಯಿತೇ?" ಎಂದರು.

ತನ್ನ ಬಾಯಿಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಆ ಹಲ್ಲುಗಳು ಇದ್ದರೇನು-ಸತ್ತರೇನು. "ಆಯಿತು" ಎಂದು ತೊದಲಿದ. ಹಲ್ಲು ಕೇಳುವದು ಆಯಿತು : ದೃ.

"ನರಗಳ ದೋಷವಿರಬಹುದು. ನೀವು ನ್ಯೂರಾಲಜಿಸ್ಟ್‌ರಾದ ಡಾ||...ರವರ ಬಳಿ ಹೋದರೆ ಆದೀತು" ಎಂದು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು.

"ಅವರು ನರಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆಯೇ?" ಎಂದು ಕೇಳಲು ಸಂಕೋಚವಾಯಿತು ತಿಂದುನಿಗೆ. ದಂತವೈದ್ಯರ ಸೊಟ್ಟುಬಟ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಬಾರೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದ ಕರುಣೆಯಿಂದ.

"ಗಟ್ಟಿಗರು ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು. ಹಲ್ಲು ಹಣ ಕೂಡ ಒಂದೇ ಬಾರಿ

ಕಿತ್ತಿದಿರಿ ” ಎಂದು ಅವರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ. ಅವರದೇನು ಭಯ, ಬಾಯಿ ಬರಿದಾದಮೇಲೆ ?

“ ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ; ಗೌಕಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ” ಎಂದರು.

ಗೌಕಾ ಕೊಟ್ಟು ನರ ವೈದ್ಯರ ಮುಂದೆ ನಿಂತ. ಆದರ ಸತ್ತಾರ ವ - ಡಿ, ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ತಮ್ಮನೋ ಎಂಬೋ ಸಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಹಿಡಿದು ಕುಳಿರಿಸಿದರು. ಸಿಸೇಮಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಂದಿ ನಿಂದ ದಂತವೈದ್ಯರು ಜೀವವಾನ ಮಾಡಿರುವವರೆಗೂ ತನ್ನ ಆತ್ಮಕತೆ ಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಅರುಹಿದ. ಅಂತೂ, ನರವನ್ನು ಸಹ ಕೇಳದಲೆ ಸದ್ಯ ಕೈಬಿಟ್ಟರು.

“ ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲ ನರಗಳೂ ಇವೆ. ಇದು ನರಗಳ ದೋಷವಲ್ಲ. ವೆಫಾಲಜಿಸ್ಟರಾದ ಡಾ....ರವರ ಬಳಿ ಹೋಗು. ಅವರು ರಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ” ಎಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಸೂಚಿಸುವ ನಗು ನಕ್ಕರು.

ರಕ್ತಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದ ಕೂಡಲೆ ವೈ ಜುಮ್ಮೆಂದಿತು ತಿಂಮನಿಗೆ. ಹಾಲಿನ ತನಿಖೆ ಇನ್ನೆಸೆಕ್ಕರು ಹಾಲನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವಾಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದ್ದ. ಆ ಗಾಜಿನ ಲಟ್ಟಣಿಗೆ (Lactometer) ಮುಳುಗು ವಷ್ಟು-ಸುಮಾರು ಮದರಾಸಿನ ಎರಡು ಪಡಿ ಅನ್ನಿ ರಕ್ತವನ್ನು ತೆಗೆಯು ತ್ತಾರೆಯೇ ವೈಯಿಂದ? ತಿಂಮ ನೊದಲೇ ವಿರಕ್ತ !

ಗೌ ಕಾ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೈ ತಿಕ್ಕುತ್ತ ರಕ್ತ ವೈದರನ್ನು ಕೇಳಿದ.

“ ಬಹಳ ಏತಕ್ಕೆ? ನಾವೇನು ಬಡವರ ರಕ್ತ ಹೀರುವ ಬಾಂಡ ವಲು ಶಾಹಿಗಳೇ ? ” ಎಂದು ನಗೆಯಾಡಿ “ ನಿಮಗೇನೂ ನೋವು ಆಗದು. ತಿಗಣಿ ಕಡಿತಂತೆ ಆದೀತು ” ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅಂಜಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

“ ಹಾಗಾದರೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲವೂ ಜಾಗರಣೆ ಅನ್ನಿ ” ಎಂದು ಮುಖ ನೋಡಿದ.

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಸೂಜಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಚಿಕ್ಕ ಗಾಯದಿಂದ ರಕ್ತವನ್ನು ತೆಗೆದು ಗಾಜಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ, ಗಾಜಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿಕ್ಕೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗಾಜನ್ನಿಕ್ಕಿ ಮೂರು ಮೂರು ಬಾರಿ ಒಂದೊಂದೇ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿ “ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ ನತೆ” ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಹೇಳುವ ವಸಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದರು. “ನೀವು ತಕ್ಷಣ ಚರ್ಮವೈದ್ಯರಾದ ಡಾ||...ರವರ ಬಳಿ ಹೋಗಬೇಕು” ಎಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಅರಿಕ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. (ರಕ್ತ ಹೀರುವವರಿಗೆ ಚರ್ಮ ಸುಲಿಯುವವರೇ ನೆಂಟರು!

ಚರ್ಮ ಸುಲಿಯುವವರಿಗೆ ಹಣ ಸುಲಿವುದು ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಮಾತು? ಗಾ|ಕಾ| ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಕ್ಕೆ ಮೈ ಚರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸವರುಗಳಿಷ್ಟಿವೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ ತಿಂನು.

“ಏನೂ ಅಂಜಬೇಡಿ, ಏಳು ಸವರುಗಳಿವೆ” ಎಂದರು. ಆರು ಸವರುಗಳವರೆಗೂ ಚರ್ಮಾಪಹರಣವಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಸದ್ಯ ಸಿನೇಮಾ ನೋಡುವಾಗ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಕುಳಿತ. ಬೂಟನ್ನುಚ್ಚಿ ಎಂದು ಕಾಲು ತೋರಿಸಿದರು.

ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪು ಮಾಡಿ “ಯಾರ ಬೂಟನ್ನು?” ಎಂದ. “ನಿಮ್ಮ ಬೂಟನ್ನೇ” ಎಂದು ಆಮೇಲೆ ಹೇಳಿದರು.

“ನನ್ನ ಕಣ್ಣು... ಕಾಲಲ್ಲಲ್ಲ” ಎಂದು ತಿಂನು ಗೊಣುಗುಟ್ಟಿದ.

“ಅಹುದು ಸ್ರಾಮಿ, ನೀರು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬಂದರೂ ಊಟಿ ಅಂಗಾಲಲ್ಲಿ ಇದೆಯಲ್ಲ?” ಎಂದು ನಗುತ್ತ ಅಂಗಾಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವಣಗಿದ ಚರ್ಮದ ಹುಡಿಯ ಚೂರೊಂದನ್ನು ಚಿಮ್ಮಟಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಹದಿನೇಳು ಬಣ್ಣಗಳ ಹದಿನೆಂಟು ದ್ರಾವಣಗಳಲ್ಲಿ (ಒಂದು ನೀರು-ಅದಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲವಲ್ಲ!) ಅದ್ದಿ ತೆಗೆದು, ನೀವು ಹೊರಡಬಹುದು ಎಂದರು. ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ “ಈ ಬೂಟು?” ಎಂದ ತಿಂನು. ಕಠಿಣ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡ ಕಠಿಣ ಬೂಟು ಅದು. ಬೂಟನ್ನು ಒಯ್ಯಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟು ‘ನೀವು

ಬೋಸ್ಸೆಟ್ಟರ ಬಳಿಹೋಗಿ ' ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು.

“ ಯಾರು ಆ ಸೆಟ್ಟರು. ಸೀತಾವನುಸೆಟ್ಟರ ಮಕ್ಕಳೋ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ ಸೆಟ್ಟರೆಂದರೆ ನಿಸ್ತೂರ ಸೆಟ್ಟರಲ್ಲ. ಬೋಸ್ಸೆಟ್ಟರೆಂದರೆ ಎಮಿಕೆ ಕೂಡಿಸುವವರು ಎಂದರ್ಥ ” ಎಂದು ತಿಳಿಪೇಳಿ ಅವರ ಪತ್ತೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯ ಹಸಿಹಾಕಿ, ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಲಾಳಿಕೆ ಇಟ್ಟು, ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ, ಹಲ್ಲು ಕಿತ್ತಿ, ರಕ್ತ ಹೀರಿ, ಚರ್ಮ ಸುಲಿದರೂ ಅಂಜದ ತಾನು ಎಲುವಿನ ವೈದ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಅಂಜುತ್ತಾನೆಯೇ ? ತನ್ನ ಎಲು ಬನ್ನು ಪುಡಿ ಮಾಡುವದು ಈ ವೈದ್ಯರಿಂದೇನಾಗುತ್ತದೆ, ಅವರ ತಲೆ ? ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗದ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಾಲಮೇಲೆ ನಿಂತು ಮೂರು ನೂರು ಮೈಲುಗಳು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರೂ ಹುಡಿಯಾಗದ ಇವನ ಅಸ್ತಿಗೆ ಜಮಖೇಡಪುರದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕಬ್ಬಿಣವೂ ಸಾಟಿಯಾಗಲಾರದು.

ಅಸ್ತಿ ವೈದ್ಯರೇ ಕಡೆಯ ವೈದ್ಯರಿರಬಹುದೆಂದು ಉದಾರ ಹಸ್ತದಿಂದ ಗೌಕಾ ಕೊಟ್ಟು ಆಲ್ ರೌಂಡ್ ಇದ್ದ ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತು ಗೊಂಡ. ಒಂದಾದರೂ ಎಲುವಿರಬೇಡವೇ, ಎಲುವಿನ ವೈದ್ಯರೆಂದರೆ ? ಕಾಳಸ ಮೂಟೆಗೆ ಹಾಕುವ ಸಕ್ಕರೆ ಗುತ್ತನ್ನು ಆ ಡಾಕ್ಟರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ತಿಸಿದರೂ ಒಂದು ಮೂಳೆಯೂ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ !

“ ಏನಾಗಿದೆ ? ” ಎಂದರು. ಸಿನೇಮಾ ನೋಡುವಾಗ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ.

ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ, ಚೌಕಸಿ ಗಿರಾಕಿಯು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿ ಕೇಳುವಂತೆ, ಕಾಲಿನ ಕಿರುಬೆರಳಿಂದ ತಿನ್ನುನ ತಲೆ ಜುಟ್ಟಿನವರೆಗೂ ಬಾರಿಸಿ ಕೇಳಿದರು.

“ ಅಪಸೃತಿ ಇಲ್ಲತಾನೇ ? ” ಎಂದ ತಿನ್ನು.

ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

“ ಅಪಾಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದಿರಲಿ, ನೀವು ಓಗೇಯೇ ಸರ್ಜನರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ” ಎಂದು ಬೆನ್ನು ಚೃಪಿಸಿದರು.

“ ಸರ್ಜನರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೆ ಏನೂ ಅಪಾಯ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ” ಎಂದು ಅಂಜಂಜುತ್ತ ಕೇಳಿದ.

“ ಸರ್ಜನರಿಗೆ ಏನೂ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಎಲುಬಿಲ್ಲದ ನಾಲಿಗೆ ಯಿಂದ ನುಡಿದು ನಕ್ಕರು, ಎಲುಬಿಲ್ಲದ ಎಲುಬಿನ ಸೆಟ್ಟರು.

ಸರ್ಜನರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಜ್ಜನರಿಲ್ಲವೇ? ಸರ್ಜನರು ಒಂದುವೇಳೆ ದುರ್ಜನರಿದ್ದರೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆಯಲ್ಲ ಗೌಕಾ. ಬನ್ನಿ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ಸಿಗರೇಟು ಸೇದಿ, ಈ ದಾಸನಿಂದ ಏನು ಸೇವೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತರು. ಚಾಚೂ ಬಿಡದೆ ಸಾಂಗೋವಾಂಗವಾಗಿ ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ತಿಂಮ.

“ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಗಬೇಕು ” ಎಂದು ಮುಖ ನೋಡಿದರು.

“ ಎಲ್ಲಿ? ”

“ ಇಲ್ಲಿಯೇ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ” ಎಂದರು.

“ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸರೆ. ಏನು, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೋ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಯೋ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ ಓಹೋ, ಹಾಗೋ ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದು; ಮೂಗನ್ನು ಕೊಂಚ ಕೊಯ್ಯಬೇಕು ”

“ ಅದಕ್ಕೂ ನೋಡಲು ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಯಿದುಬಿಡಿ. ಮೂಗು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಹುಚ್ಚೇ ಹಿಡಿದೀತು ”

ಅದೆಂತಹ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬಂದಿತೋ ಅವರಿಗೆ; ಕೂಡಲೆ ಫೋನಿನ ತೂಬಿನಲ್ಲಿ ಬೆರಳಿಟ್ಟು ತಿರಿವಿ ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ‘ ಅಲ್ಲೋ ’ ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ

ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಹೋದವರು ಹೊರಗೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಐದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಗಿಲಬಳಿ ಪೋಟಾರು ನಿಂತಿತು. ಸೋದರನಾಸನವನ್ನು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಬುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿ, “ ಬನ್ನಿ, ಡಾಕ್ಟರು ಅಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಜಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಆದರದಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಆ ವ್ಯಾಜನು ಎಲ್ಲಿಯದು ಎಂಬುದು ಆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತು, ಅದು ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಮೇಲೆ.

“ ನನಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ತಂದಿದ್ದು” ಎಂದು ಬದಿಗಿದ್ದವರ ಮೇಲೆ ತಿಂಮ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪು ಮಾಡಿದ. ಆತನಿಗೂ ಅನುಮಾನವೆನಿಸಹತ್ತಿತು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಕರೆತಂದರೆಂದು.

ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರೊಬ್ಬರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು. ‘ ಹುಚ್ಚು ಡಾಕ್ಟರು’ ಎಂಬ ಹೆಲಿಗೆ ಅವರ ತಲೆ ಮೇಲೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು.

“ ನಿಮಗೆ ಏನಾಗಿದೆ?” ಎಂದು ಅವರು ಅಂತಃಕರುಣದಿಂದ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನ ಕೋಪವು ಅಳತೆ ಮೀರಿತು.

“ ರೋಗವನ್ನು ನಾನೇ ಹೇಳಿದರೆ, ನೀವು ಆ ಮೇಲೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತೀರಾ?” ಎಂದ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು, ಇವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರ ರೋಗಿ ಎಂಬುದು.

“ ರೋಗಿ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ವೈದ್ಯರು ಔಷಧಿ ಕೊಡುವುದು ದನದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ” ಎಂದು ನಕ್ಕರು.

ಬಂದ ಕೆಲಸವಾಗಲಿ ಎಂದು ತಕಾರರು ಮಾಡದೆ “ ಸಿನೇಮಾ ನೋಡುವಾಗ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆ ಮೇಲೆ ಸುರುವಾಯಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಹಾವಳಿ.

“ ನೀರು ಬರುವುದು ಯಾವ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ? ಕಣ್ಣಿನ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ? ಮೇಲೆಯೋ—ಕೆಳಗೋ? ಎಡಬದಿಗೋ—ಬಲಬದಿಗೋ? ಎಷ್ಟು ನೀರು

ಇಪ್ಪತ್ತೈದು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಬರುತ್ತೆ? ಅದರ ಬಣ್ಣ ಆಕಾರ, ರುಚಿ? ಆ ನೀರುಬಿಸಿ ಇದೆಯೋ? ಬಿಸಿ ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಬಿಸಿ? ನಿಮಗೆ ಮದುವೆ ಆಗಿದೆಯೋ? ನಿಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಕೆರೆ ಇಲ್ಲವೋ? ನೀವು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬೂಟು ಮೆಟ್ಟುತೀರಾ? ಅವು ಕೆಂಪೋ ಅಥವಾ ಕಪ್ಪೋ? ನೀವು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮೇಷ್ಟ್ರು 'ನಿನಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲವೇ?' ಎಂದು ಎಂದಾದರೂ ಜೈದಧ್ಧುಂಟೆ? ನಿಮಗೆ ಉಗುರು ಕಡಿಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ? ಯಾರ ಉಗುರನ್ನು? ಸಕ್ಕರೆ ಬರಬಿದ್ದಾಗ ಕಾಫಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಸೇರಿಸಿ ಕುಡಿಯುವಿರಾ? ಎಂದಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು? ಏಕೆ? ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರದಾದರೂ ಕರವಸ್ತ್ರ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆಯೇ ನಿಮಗೆ? ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ....”

ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ.

“ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕತ್ತು ಹಿಸುಗಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ ನಿಮಗೆ” ಎಂದರು. ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಆವೇಶ ಬಂದಿತು. ‘ನಿಮ್ಮನ್ನೇ’ ಎಂದನನಿ, ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಅವರ ಟೈಯಿಂದಲೆ ಅವರಿಗೆ ಉರಲು ಹಾಕುವಾಗ ಕೂಗಿ ಕೊಂಡರು. ಗಂಜಾಯಿತು. ಅವರಿವರು ಸೇರಿ ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ‘ಹುಚ್ಚು’ನ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿದರು.

“....ಇದು ಹುಚ್ಚರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲ. ಹುಚ್ಚು ಡಾಕ್ಟರ ಆಸ್ಪತ್ರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಿನ್ನು ಮನೆಗೆ ಬಂದ.

ಸಿನೇಮಾ ನೋಡುವಾಗ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಸೋರುತ್ತಲ್ಲ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯೇನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಿತು ಅವನಿಗೆ. ಕಡೆಗೊಂದು ಸಿನೇಮಾ ನೋಡಿದ. ಅಂದೇ ಬೇನೆ ಗುಣವಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದ್ದರೆ ತಾನೇ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರಬೇಕು? ಅವನ ರೋಗವನ್ನು ಕಳೆದದು ತಮಿಳು ಚಿತ್ರ-ಉದ್ದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಅಡಿ;

ಇಪ್ಪತ್ತೆಳುರು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಅಗಲ ನಾಲ್ಕೂವರೆ ತಾಸು (ಸ್ಲೈಡು, ಇಂಟರವಲ್ ಬಿಟ್ಟು); ಹಾಡು
ಗಳು ಮೂವತ್ತೇಳು ; ಅಲಾಪನಗಳು ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ; ಮುಖ್ಯ ನಾಯಕಿ
ನಶ್ಯ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ.

ಅಮನ ಈ ಔಷಧಿ ಡಾಕ್ಟರಗೇನು ಗೊತ್ತು, ಪಾಪ !

ತಿಂಮನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ

“ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರೇನು ಬಲ್ಲರು ರಾಷ್ಟ್ರಸಭೆ ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ? “
ಎಂದಂತೆ, “ಮದುವೆಯಾದವರೇನು ಬಲ್ಲರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಭವಣಿ ?”
ಬರೀ ಅವಿವಾಹಿತನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹದಿನಾರಾಣೆ ಹಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದ
ತಿಂಮನ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ ಎಂದರೇನು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಒಮ್ಮೆ
ತಿಂಮನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯ
ತೇಜಸ್ಸೇ ಸಾಕು, ಅವನ ವಟುತ್ವಕ್ಕೆ ವರೆ ಹಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಲು! ಸ್ತ್ರೀ
ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀ ಪಾಕವಿಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀ ದರ್ಶನವಿಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀ
ಯಿದ್ದ ಊರಲ್ಲಿ ತಿಂಮನಿಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀ ನೀರುಕುಡಿಸಿ ನಲ್ಲಿಯು ಸಹ ತಿಂಮ
ನಿಗೆ ಗೌಣ. ಸ್ತ್ರೀ ನೋಡುವ ಮುಗಿಲು, ಮೂಸುವ ಗಾಳಿ, ಕಾಣುವ
ಸೂರ್ಯ, ತಾಗುವ ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಂಮನಿಗೆ ಬಹು ದೂರವಾದುವು.
ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಬಾಳಬೇಕು ನಾಲ್ಕುಕಾಲ; ಅವರಿಂದ ಬೆರಳುಮಾಡಿಸಿ
ಗೊಂಡು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಿರುಗುವ ಗುರುವಾಗಿ ಮೆರೆಯುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಮೂಲೆಯಲ್ಲಳಿದು ಮೂಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಬಾಳುವದು ಒಳಿತಲ್ಲವೇ
ಎಂದ. ಸ್ತ್ರೀ ರಹಿತವಾದ ಕಠೋರ ಜೀವನವೇ ತಿಂಮನ ತಪಸ್ಸು.
ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡ ಗಳಿಸಿದ ತಪೋಬಲವನ್ನು; ತಪಸ್ಸಿದ್ದಿ
ಯಾಯಿತು, ಆಗದೆ ಏನು ?

ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು

ತಿಂಮನ ಘೋರ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ದೇವರ ಅಪ್ಪನೂ ಮೆಚ್ಚಿದ, ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತ ವೈಕುಂಠದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವು ಓಡಿಯೇ ಬಂದ-ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ತಿಂಮನಿಗೆ ಅವನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರು ಅಂಜಬೇಕು ? ತಿಂಮನ ಮುಂದೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೀಳರಿಮೆ ಬಂದರೆ ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ ! ದ್ವಿಸತ್ತೀ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಾನೂನು ಬೇ ಮಾನವರಿಗೆ (ಅದೂ ಸಹ ಮುಸ್ಲಿಮೇತರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ) ಎಂದು ತಿಳಿದ ತಿವನು, ತಲೆಗೊಂದು ಬದಿಗೊಂದು ಹೆಂಡಂದಿರೊಡನೆ ಕೂಡಲೆ ಬಂದ. ಚಿಕ್ಕವುಟ್ಟು ದೇವತೆಗಳಂತೂ ದೊಡ್ಡಾಟದ ಸೇವಕನ ಪಾರ್ತು ಮಾಡುವವರಂತೆ ಸಾಲಾಗಿ ಬಂದರು. ದೇವರುಗಳ ಸರ್ಕಸ್ಸೇ ಬಂದಿಳಿಯಿತು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ.

“ ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ತಿಂಮನೇ! ನಿನ್ನ ಈ ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆವು. ಮಗೂ, ಕಣ್ಣು ತೆರೆ. ನಿನಗೇನು ಬೇಕು ? ” ಎಂದೊಂದು ವಾಣಿ ಕೇಳಿತು ತಿಂಮನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ. ಭೂಲೋಕದ ನೆನಪಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ತಿಂಮ ಛಿಟ್ಟನೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದ. ಅಲಂಕೃತವಾದ ವಿಮಾನವು ಸ್ವಾಗತಿಸಿತು. ಬರೀ ಗಂಡು ದೇವತೆಗಳೇ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದ್ದರು—ಹೆಣ್ಣು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಬರಲು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ! ಒಣ ವೈಯ, ಗಡ್ಡ ಬಿಟ್ಟು ತಿಂಮನು ವಿಮಾನಾರೂಢನಾದ. ಹೂವಿನ ಮಳೆಗರೆಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ತಿಂಮ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ, ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ. ಪೀತಾಂಬರಗಳು ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳು ತಿಂಮನ ಬದಿ ಬಂದವು. ‘ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ’ ಎಂದವನೇ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದು ಕುಳಿತ. ಭಕ್ತ್ಯ-ಭೋಜ್ಯಗಳು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದವು. ‘ಛೇ! ಇವೆಲ್ಲವೂ ವಿಲಾಸಿಗಳಿಗೆ’ ಎಂದವನೇ ಬೀಸಿ ಎಸೆದ. ತವೋಬಲಕ್ಕೆ ಇದಿರುಂಟಿ ? ತನ ಏಕಮೇವ ಕೌಪೀನದೊಂದಿಗೆ ಶುಷ್ಕದೇಹದ ತಿಂಮ ವಿಮಾನಾರೂಢನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾರಿದ.

ಒಳಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುವದೊಂದೇ ತಡ “ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ತಿಂಮನು ಜೈ ! ” ಎಂದು ಸಹಸ್ರಾರು ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. “ ಮುಚ್ಚಿರಿ

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಬಾಯಿ, ಮೂರ್ಖಶಿರೋಮಣಿಗಳೇ!” ಎಂದವನೇ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಿಡಿ ಹಾರಿಸಿದ---ಕೇಳುವುದೇನು, ಅಸ್ಪೃಶಿತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ!

“ ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ? ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಕರೆಯಿರಿ ಕರೆಯಿರಿ, ತಕ್ಷಣ ಹಿಡಿದು ತನ್ನಿರಿ ” ತಿಂಮ ಚೇತೃರ ಮಾಡಿದ. ಸ್ವರ್ಗವೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಗುಡುಗಿಗೆ ನಡುಗಿತು.

“ ಯಾರನ್ನು ಪ್ರಭೂ, ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕು ? ” ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಭಯದಿಂದ ಕೇಳಿದರು-

ತಿಂಮನ ಸಹನಶಕ್ತಿಯು ಅಳತೆ ಮೀರಿತು. “ ಯಾರನ್ನು ? ಇನ್ನಾರನ್ನು ? ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಯಾರು ಬೇಕೆಂಬುದೂ ತಿಳಿಯದೇ, ಮೂರ್ಖರೇ ? ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳವಳು, ಎಳೆದು ತನ್ನಿರಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಬರಲಿ. ರಂಭೆ, ಊರ್ವಶಿ, ಮೇನಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಗದ ಎಲ್ಲ ‘ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ’ ಗಳೂ ತಕ್ಷಣ ಬರಬೇಕು. ಹೂಂ ! ”

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಎತ್ತಲಿಂದಲೋ ಏನೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕದನಿ ಕೇಳಿತು. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪುಮಾಡಿ ತಿಂಮ ಗರ್ರನೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ. ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗಹತ್ತಿತು ಬಿಳಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ!

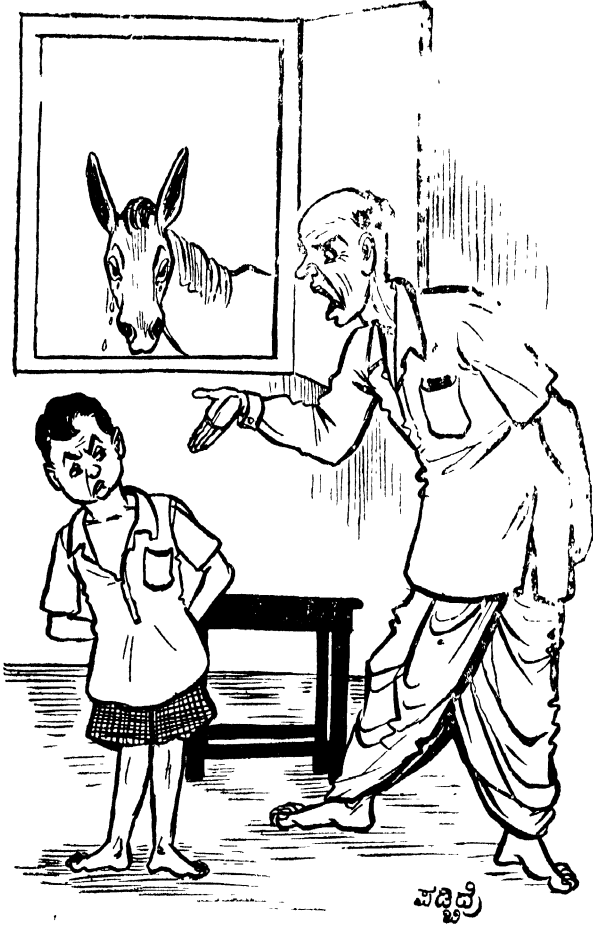
“ ತಿಳಿಯಿತು ಬಿಡೋ ತಿಂಮಾ, ನೀನೂ ನನ್ನ ಹಾಡಿಗೆ ಬಂದಿ ” ಎಂದಿತು ಅದು.

“ ಏನು ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹಾಗೆಂದರೆ ? ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಮರ್ಮವೇನು ? ”

“ ಮರ್ಮವೇನಿದೆಯೋ ತಿಂಮಾ ಇದರಲ್ಲಿ ? ತ್ಯಾಗ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನು ಸವೆಸಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬಂದೆ—ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಬೆಳೆಸಿ, ಸ್ವರ್ಗದ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಾಗಿ ನೀನು ಬಂದಿ ”

ತಿಂಮ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮರ್ಯಾದಸ್ತನಾದ. ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ.....”

ಯಾರಿಗೆ ಅವಮಾನ ?

ಪಾಡ್ಲಿವೆ

“ಕತ್ತಿ” ಎಂದು ತಿಮ್ಮನನ್ನು ಬೈದರು ಅವನ ತಂದೆ.

“ಅಯ್ಯೋ, ಇದೇನು ಅವಮಾನ ! ಇವನಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತೀರಾ ನನ್ನನ್ನು ?” ಎಂದು ಕಂಠೀರಿಟ್ಟಿತು.

ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿನಿಲ್ಲ ?

ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೂ ಮತ್ತು ಹೊರಗೂ ಇರುವ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನೂ ಋಣಿಯೇ. ಸದ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಿಗೂ ಹೆಸರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನೊಬ್ಬ ಇರಲೇಬೇಕಲ್ಲ ? ಹೆಸರಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೆಂದರೆ ಹೆಸರಿಗೆ ಹೆಸರು ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಹೆಸರುವಾಸಿಯ ಹೆಸರೇ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಸೃಷ್ಟಿ ಏನು, ಯಾರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೆಸರಿಡುವುದು ಮಾತ್ರ ಬಹು ದೊಡ್ಡಕೆಲಸ. ಮೂರುನೂರು ಪುಟಗಳ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ಮೂರೇ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಮೂರ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಆ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಹುಡುಕಲು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ತಿಣಕಿ ಕಡೆಗೆ “ಮೂರುನೂರು ಪುಟಗಳು” ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಡಿದರಂತೆ, ರೇಲ್ವೆ ಗೈಡಿನಂತಹ ತಮ್ಮ ಹಿರಿ ಹೊತ್ತಿಗೆಗೆ. ಅದರಲ್ಲೇನು ತಪ್ಪು ? “ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಕತೆಗಳು” “ನೂರಪ್ಪತ್ತು ಕವನಗಳು” “ಮೂರು ನೂರು ಚಿತ್ರಗಳು” ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೆ ಹಲವು ಹಿರಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿರಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ?

ಮೂವತ್ತೆರಡು

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು— ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೇ— ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯ ಕೂಡದೆಂಬ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಅನೇಕ ತೀಲವಂತರಿಗೆ. ಅಂತಹರನ್ನು ಪುರಾಣಕಾಲದವರೆಂದು ಓದಿಸುವ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಶನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇದೇ ರೋಗವಿತ್ತು. ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು “ ಏ....ಏ....ಏ....ಬಾಗಿಲ.....ಬಾಗಿಲ.....” ಎಂದು ಚೀರುವಾಗೊಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಿದೆ, ಏಕೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಕೂಡದೆಂದು. ಆಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತು ತಪ್ಪು ಅವರದಲ್ಲ ವೆಂಬುದು. ಅವರ ಮನೆಯವರ ಹೆಸರು ‘ಅಕ್ಕಮ್ಮ’! ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇನಿದೆ ಎಂದರೆ ಆಯಿತೇ? ಮಾತು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಅಳಲುಮಾತ್ರ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಕೂಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗಿ, ಕೂಸಿನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವ ಜಾಣತನವೂ ಇದೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ. ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವ ಹೊಣೆ ಯೇನು ಅಂತಿಂತಹದಲ್ಲ. ಸ್ತುಹ್ಲಾದ ಎಂದು ಹೆಸರಿಡುವಾಗ ತಂದೆಗೂ, ಘಟೋತ್ಕಚನೆಂದು ಹೆಸರಿಡುವಾಗ ತಾಯಿಗೂ, ಚಂದ್ರಹಾಸನೆಂದೇ ಹೆಸರಿಡುವಾಗ ಇಬ್ಬರಿಗೂ, ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಹೆಸರಿಡುವಾಗ ಸೋದರ ಮಾವನಿಗೂ ಕೊಂಚ ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿದರೆ ಏನೂ ಸೋಜಿಗವಿಲ್ಲ. ಗೋಡ್ಡೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹರಿಜನರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಡುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ? ಕಾಸಿಂ ರಜವಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಡುವರೆಲ್ಲರೂ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಹುದು. ಅಷ್ಟೇಕೆ ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹಿಟ್ಟರನೆಂದು ಹೆಸರಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಗುವಿಗೆ ಆ ರೈದಾದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಆಗದು ಎನ್ನಲಿಲ್ಲವೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸ ಪುರೋಹಿತನೊಬ್ಬ? ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇನಿಲ್ಲ ?

ನಾವು ನಿತ್ಯವೂ ಕಾಣುವ ಹಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೂ ಅವರ ಹೆಸರಿಗೂ ಇರುವ-ಅಂದರೆ ಇರದಿರುವ-ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಆ ಅವರೇ ನಕ್ಕಾರು, ನಗಲು ಅವರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಗಂಡನಿಗೆ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ವರ್ಗವಾದಾಗ ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ತಕರಾರು ಹೂಡಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಸೀತಮ್ಮ, ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ವಿಷ ಬೆರಿಸಿ ಕೈಹಿಡಿದ ಗಂಡ

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ನನ್ನು ಯಮರಾಯನ ಕೈಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟ, ಮಹಾಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ಊರಿಗೊಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನಿಟ್ಟ, ಡ್ರಾಯವ್ವರ ರಾಮು, ದಾಯಾದಿಯ ಮಗನನ್ನು ದತ್ತು ಕೇಳುವ ಸಂತಾನಂ ಅಯ್ಯಂಗಾರರೂ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಜಾತಿಯನ್ನೇ ದ್ವೇಷಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆರಿದ ಕುಟುಂಬಯ್ಯನವರೂ, ಕರ್ಕೋಟಕನ ಅನುಗ್ರಹ ಹೊಂದಿದ ನಳನ ರೂಪವನ್ನೂ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವಂತಹ ರೂಪವುಳ್ಳ ಸುಂದರರಾಜನ್ನರೂ ಹೇರಳ ವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಸ್ ಸ್ವಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಿಕ್ಷುಕಳನ್ನು ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಾನೇ ನಕ್ಕಾಳು.

ಊರಿನ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲೇನು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಟೊರ್ನೊಮೆಂಟಿ ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಅರ್ಧಗಂಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಲಾಗಿ ಆರು ಗೋಲು ಹೊಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಯಾವ ಊರು ನಿಮ್ಮದು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ 'ವಿಜಯಪುರ'ದವರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೆ? (ಕನ್ನಡ ವೀರರಿಗೆ ಕೋಪ ಬರುವದಾದರೆ 'ಪುರ'ವನ್ನು 'ನಾಡ' ಎಂದು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ). ಸೈಯದ್ ಕಾಸಿಂ ರಜವಿಯ ಅಸುರ ಸೇನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದಿತು ಸುರಪುರ. "ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಿದೆ-ಆದರೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೂಗಿ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಹರಿಹರದ ಪುರಜನರು? ಇದು ಸಾಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರೆ? ಸಹಾರ ಮರುಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರೆಸುವ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳ ಹೂವಿನ ಹಡಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ? ಗಜೇಂದ್ರಗಡದಲ್ಲಿ ಆಡುಗಳೂ ಇಲ್ಲವಂತೆ ನಿಜವೇ?

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ಜನ್ಮಶತ್ರುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಇಂದು ಗಾಂಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಬ್ಯಾಂಕು ಆಗಿಲ್ಲವೇ? ಜನವರಿ ಮೂವತ್ತರ ನಂತರ ಬದಲಾಗಿರುವ ಹೆಸರುಗಳು ಒಂದೇ, ಎರಡೇ! ದಶರಥ 'ರಾಮಾ ರಾಮಾ' ಎಂದಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು 'ಖಾದಿ-ಖಾದಿ' ಎಂದು

ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕು

ಕಂಠು ಮುಚ್ಚಿದರೂ “ಮಹಾತ್ಮ ಮಿಲ್ಸ್”ಗಳೂ, ಅಹಿಂಸೆಗಾಗಿಯೇ ಬಾವುಜಿಯವರು ಹಿಂಸೆ ತಿಳಿದರೂ “ಬಾವುಜಿ ಅಮೂನಿಶನ್ ಶಾವು”ಗಳೂ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಜನ್ಮವತ್ತಿದವು. “ಕಸ್ತೂರಬಾ ಕಾಸ್ಮೆಟಿಕ್ಸ್” ಬಂದಿಲ್ಲದೇ? ಇನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬೇಕಾದುದು “ಶಾಂತಿಮೂರ್ತಿ ರಜವಿ ಪೀಸ್ ಕಮಿಟಿ”, ಅದರ ಕೀರ್ತಿಯ “ರಾಜಾಜಿ ವಿಸ್ತೃ ಫೌಂಟೆನ್”ದ ಅಟ್ಟದಮೇಲೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು—ಅಂದರೆ ಬೇಡಾದಷ್ಟು ಇನೆ ಓಣಿಗೆ ಹತ್ತು “ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೇ-ಅ-ರ ಕಟಿಂಗ ಸಲೂನ್”ಗಳು, “ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಬ್ರಾಂಡಿನ ಲವ್ಲಕ್ಕುಗಳು ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಬ್ರಾಡ್ವೇ ಶಾಪಿಂಗೇ ಬನ್ನಿರಿ” ಎಂದೊಂದು ಜಾಹೀರಾತು. ಆ ಬ್ರಾಡ್ವೇಯಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಹೊರಬಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬರು ಒಳದೂರಲು ಸಾಧ್ಯ; ಮೂರುವರಿ ಅಂಗುಳ ಅಗಲದ ಕೊಳವಿ ಆ ಬ್ರಾಡ್ವೇ ಎಂದರೆ.

ರುಚಿ ಹೇಗೆ ಇರಲಿ ಬರೀ ಬಂಣದಿಂದ ಅಂದಕಾಣುವ ಹಂಣಿಗೆ “ನಾರಂಗಿ” ಎನ್ನುವದಿಲ್ಲವೆ ?

ಪುಸ್ತಕವ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತವುಡು ಕುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ “ತಾರಾನಾಥರಾಯರ ಜಗಳವನ್ನು” ನೋಡಿದಿರಾ ಎಂದು. ಯಾರೊಡನೆ ಎಂದರು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ. ಜಗಳವೆಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಾರನಾಥರಾಯರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಮೇಲೆ ಆ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ರಕ್ತದ ಒತ್ತಡ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತು ಅವರು ಪ್ರೇಮಪೀಠದವರೆಂದು. ಪ್ರೇಮಪೀಠದ ಜನಕರ ಜಗಳವೆ ?

ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬರೆಹಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಜೋಡಿಸಿದರೆ ಹಾಸ್ಯದ ಹಬ್ಬವೇ ಆದೀತು. ನಗಲು ಬಾರದವರಿಗೆ ಕೋಪ ಬರುವ ಸಂಭವವೂ ಇದ್ದೀತು. ಅದರಿ ರಸಿಕರಾದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳು ನಗಲಾರರೆಂದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಕೋಪ ಬರಬಹುದು ಆಮೇಲೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ನಿಟ್ಟೆ, ಬೇಂದ್ರೆ ದತ್ತರಾಯರ ಅನಂತ ಪ್ರಣಯವೆಂದು ನಾವು ನಸುನಕ್ಕರೆ ನಗುವಿನ ಊಟಿಯಾದ

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಕವಿವರರು ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಕ್ಕಾರು. “ಶ್ರೀರಂಗರ ಪುರುಷಾರ್ಥದ ಬಿಲೆ ಎಷ್ಟು?” ಎಂದೊಬ್ಬ ಗಿರಾಕಿಯು ಕೇಳಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವ ರೆಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕು ನಕ್ಕು ಬಿದ್ದವು.

“.....ನ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನಾದರೆ”, “ನಾನ್ನೆಗೆ ವೃಥಾಚಾರಿ ಯಾದೆ.....ರಿಂದ”, “.... .....ನ ಹೆಣಿನ ಹುಚ್ಚು”, “.....ನ ಶ್ರಾದ್ಧ”. “.....ನ ಎರಡನೆ ಸಂಬಂಧ”, “.... .....ನ ಹೆಣದ ಹಿಂದೆ”, “.....ನ ಹೆಣ ಶೃಂಗಾರ”, “.....ರವರ ಸೂಳೆ” ಮುಂತಾದವು ಗಮ್ಮತ್ತು ಎನಿಸಬಹುದು. ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಹೆಸರು ಇರದ ಕಾರಣ ಚೇಷ್ಟೆ ಅರಕಳಿ ಎನಿಸಿ ನಗುವಿಗೆ ಕೊರತೆಯಾದರೆ ತಿಂಮನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಸೇರಿಸಿ ಓದಿಬಿಡಿ.

ಗುರುರಾಜಾಚಾರ್ಯರ ವಿಲಕ್ಷಣ ಕೊಲೆ, ನರಸಿಂಹ ಸ್ವಾಮಿಯ ತೌರ ಹಂಬಲು, ವೀಸಿಯವರ ಹೂಕೊಳ್ಳಿ, ಚುಳಿಕಿ ಗೋವಿಂದರಾಯರ ಸ್ಮಶಾನ ವೈರಾಗ್ಯ, ಮಿರ್ದಿ ಅಂಣಾರಾಯರ ನಿಸರ್ಗ, ಕಸ್ತೂರಿಯವರ ಡೊಂಕುಬಾಲ, ಬೀಂದ್ರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರ ಕಳ್ಳಸಂತೆ, ಕ. ಶಂಕರ ಭಟ್ಟರ ನಲ್ಮೆ, ಪ್ರೊ. ಜಹಗೀರದಾರರ ಕಾಮದಹನ, ಶ್ರೀ ಅಲೂರವರ ಗತವೈಭವ, ಪ್ರೊ. ಗೋಕಾಕರ ಏರಿಳಿತ, ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ಉತ್ತರ ಕುಮಾರ, ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರನಗ್ನ ಸತ್ಯ, ಬನ್ನಂಜೆಯವರ ನಾನೇಕೆ ಹೀಗೆ, ರತಿದರ್ಶನ ಜೋಶಿಯವರಿಂದ, ಕನ್ಯಾಬಲಿ ಕಾರಂತ ರಿಂದ, ಮೇವುಂಡಿ ಮಲ್ಲಾರಿ ಮಂಗ ಅಂದರೆ ಮಂಗ, ಅ. ನ. ರ ಅಗ್ನಿ ಕನ್ಯೆ, ನಾಡಿಗೇರ ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಸವತಿ, ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರ ಮನೆ ಮರ್ಯಾದೆ, ಸಿದ್ದವ್ವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲುದುದೇಕೆ, ಘಾಣೇಕರರ ಗಾಂಧಿಪೋಷಿ, ಕೊಂದವರು ಯಾರು—ಜೋಶಿ, ಮಿರ್ಜಿಯವರ ಪ್ರಣಯ ಸಮಾಧಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ; ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ “ತಿಂಮನ ತಲೆಯಲ್ಲೇನಿದೆ” ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾದೀತು.

ಮೂವತ್ತಾರು

ಪ್ರಾಂತದ ಕೂಗು

“ ಎದ್ದೇಳು ಕನ್ನಡ ವೀರಾ, ನಿದ್ದೆಯಿಂದೆದ್ದೇಳು ”

“ ಯಾರದು ? ”

“ ನಾನು, ಪ್ರಾಂತ. ನಿನ್ನ ನಿದ್ರೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಏಳು, ಕಂಠ ತೆರೆ ”

“ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ, ನಾಳೆ ಬಾ ಪ್ರಾಂತ ”

ನಾಳೆ ಏನೋ?

ಇನ್ನೆತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ವಿಷಯ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ನಾನು ಮರಿತರೂ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಿನ ಬರೆಯಂತೂ ನೆನಪು ಕೊಡಲು ಇದ್ದೇ ಇದೆಯಲ್ಲ. ಆಡಾಡುತ್ತ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ ನೋಡಿದೆ. ಲಿಂಬೆ ಹಣ್ಣಿನ ಗಾತ್ರದ ಕೆಂಪು ಹಣ್ಣುಗಳು ಚೆನ್ನೊಂದು ಗಡದಲ್ಲಿ ಸುರಿದಿದ್ದವು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚಂದ ಕಂಡುದರಿಂದ ಒಂದನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೆ. ಹುಡುಗತನದ ಹುಡುಗಾಟಕೆ. ಬಾಯಿಗೂ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಕೊಂಚ ಹುಳಿಯ ಮೇಲೆ ರುಚಿ ಇದ್ದಿತು. ಇನ್ನೂ ನಾಲಾರು ಕಿತ್ತಿ ಕಿರೆಗೆ ತುಂಬಿ ಒಂದೊಂದನ್ನೆ ತಿನ್ನುತ್ತ ಮನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಆಗ ನೋಡಬೇಕಿತ್ತು ನಮ್ಮಜ್ಜಿಯ ಮುಖವನ್ನು. ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಂಪು ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ “ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ?! ಅದನ್ನು ತಿಂವಿಯೇನೋ ಪಾಪಿಷ್ಟ? ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತೋ ಆದು” ಎಂದು ಚೀರಿದವಳೇ ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಚರಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಸೆದು ನನ್ನ ಕಿರೆ ಕೈ ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ನೀರಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಅಳುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ಅಜ್ಜಿ ಅಳುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ನಾನೂ ಮಂಕನಂತೆ ಕುಳಿತೆ ನಾನು ಮಂಕನಂತೆ ತಿರುತಿಡ್ಡುವನ್ನು ಕಂಡು ಅಜ್ಜಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು ಓಡಿ ಬಂದರು. ಗೋಳಾಡುತ್ತ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. “ಏನು ಮಾಡೋ

ಮುವತ್ತೆಂಟು

ದಮ್ಮ ಇವನಿಗೆ? ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹುಚ್ಚು ಹಣ್ಣು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನೋಡಿ ಅವನ ಮುಖ ಹೇಗೆ ಮಂಕಾಗುತ್ತಿದೆ ಈಗಾಗಲೇ” ಹೋ ಎಂದು ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟಳು. ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನನ್ನು ಮುದ್ದಿಸಿ, ತಿನ್ನಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಎದುರು ಮನೆ ಅತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು ದುರು ದುರು ನೋಡಿ ಹತ್ತಿರ ಬರಲೂ ಅಂಜಿದಳು. ಆಗ ನಂಬಗೆಯಾಗ ಹತ್ತಿತು. ನಾನು ತಿಂದುದು ಹುಚ್ಚು ಹಣ್ಣು ಎಂದು. “ನಾನು ಯಾರು? ಹೇಳು ನೋಡೋಣ!” ಎಂದು ಮೂರು ಮೂರುಬಾರಿ ದೂರನಿಂತು ಕೇಳಿದಳು. ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಆಕೆ ಗಂಡಸತ್ತವಳೆಂಬುದು? ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ ಆಕೆ ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು. ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ಚಿಟ್ಟನೇ ಚೀರಿ ಫಡಂಫಾಡಾದರು. ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ ಎನ್ನಲು ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನಾವ ರುಜುವಾತುಬೇಕು? ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಬಿಳಿ ಸೀರೆಯ ಮುದುಕಿಯೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿತಂತೆ, ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಮೇಲೆ ಅಜ್ಜಿ ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಬರೆ ಹಾಕಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಹುಚ್ಚು ಹಾರಿತು. ಆದರೂ ನಾನು ಯಾರೆಂದು ಎದುರು ಮನೆಯ ಅತ್ತೆ ಮಾತ್ರ ಮತ್ತೆಂದೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಹುಚ್ಚು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನದ ದಿನವೇ ಇಲ್ಲ ಈಗ, ರುಚಿಸಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಕೊಳ್ಳಲು ಹಣವಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ. ಅಂತೂ ನಿತ್ಯವು ನಾಲ್ಕನ್ನಾದರೂ ತಿನ್ನಲೇಬೇಕು; ಡಾಕ್ಟರರ ಆಜ್ಞೆ. ಆ ಹುಚ್ಚು ಹಣ್ಣನ್ನು ಒಂದು ದಿನ ತಿನ್ನದಿದ್ದರೆ, ಇಡೀ ದಿನವೆಲ್ಲ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು. ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೊಟ್ಟ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ಹಣ್ಣಲ್ಲಿ ‘ಟಿ’ ವಿಟಮಿನ್ ಇದೆ ಎಂದು ಈಗ ಅಜ್ಜಿ ಸತ್ತಮೇಲೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ “ಟೊನೊಟೊ” ಎಂದು ಬಂದಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ಮಾತ್ರ ಬದುಕಿದ್ದರೆ, ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಜನಕ್ಕೆ ಬರೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳೇನೋ ಎಂದು ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟರೆ ಆಯಿತೆ? ಟೊನೊಟೊ ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ‘ಟಿ’ ವಿಟಮಿನ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಮೆದುಳು ಕೆಡುತ್ತೆ ಎಂದೊಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಹೇಳಿದರೆ ಆಯಿತು. ಸರ ಕಾರವು ಬರೆ ಖಾತೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನೇಮಿಸಿ, ವ್ಯಾಕ್ಸಿನೇಶನ್ ಮೈಲಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬರೆ ಹಾಕುವ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. 'ಟಿ' ವಿಟಮಿನ್ ಒಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ 'ಹು' ವಿಟಮಿನ್ನು ಇದೇ ಹಣ್ಣಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿಗೆ ಸಿಗಕೂಡದೇಕೆ? ಕೂಡಲೆ ಓಮೆಟೊ ಹುಚ್ಚು ಹಣ್ಣು ಆಗಲೇಬೇಕಲ್ಲವೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ ವಿಧಿಸಿದ ಮೇಲೆ?

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ, ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕ, ಗಾಂಧೀ ಶಕ ಎಂಬ ಈ ಶಕಗಳು ಹೊರಟಂತೆ ಹಲವೇ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು 'ಡಾಲ್ಡಾ ಶಕವು' ಬಂದಿ ತಷ್ಟೆ? ಡಾಲ್ಡಾ ಶಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಡಾಲ್ಡಾ ತುಸ್ಪಕ್ಕೆ ಇಂದಿನಂತೆ ಡಾಲ್ಡಾ ಎಣ್ಣೆ ಎಂದೇನಾದರೂ ಎಂದಿದ್ದರೆ ಅಂದವನಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಶಿಕ್ಷೆ, ಐದುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ದಂಡ ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಡಿಗೆಗೆ, ಊಟಕ್ಕೆ, ಕರಿಯಲಿಕ್ಕೆ, ಕಲಸಲಿಕ್ಕೆ, ಮೀಸೆಗೆ, ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ, ತಲೆಗೆ, ಚಳಿಯಿಂದ ತುಪಿಯೊಡದರೆ, ಉಷ್ಣದಿಂದ ಕಾಲೊಡೆದರೆ, ಪಿತ್ತದಿಂದ ಪ್ಪೆಯೊಡೆದರೆ, ಜಗಳದಿಂದ ತಲೆಯೊಡದರೆ, ದೇವರ ದೀಪಕ್ಕೆ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಡಾಲ್ಡಾನೇ ಡಾಲ್ಡಾ. ಇದ್ದಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂತೆ ಡಾಲ್ಡಾ ತುಸ್ಪವು, ಡಾಲ್ಡಾ ಎಣ್ಣೆ ಯಾಗಿ ಧುಸ್ಪೆಂದು ಬಿದ್ದಿತು. ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಒದ್ದರೆ ನಿಲ್ಲುವ ತ್ರಾಣವು ಡಾಲ್ಡಾನ ಅಪ್ಪನಿಗಾದರೂ ಇದೇಯೆ? ಡಾಲ್ಡಾ ತಿಂದರೆ ಕಣ್ಣು ಹೋಗುತ್ತೆ ಎಂದೊಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನಿಯು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೃಷ್ಟಿ ಮಸಕಾಗಿದೆಯೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಸುರುವಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕನ್ನಡಕ ಬಂದಿತು. ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದೆ ಒಂದಿಲಿಯು ಡಾಲ್ಡಾ ತಿಂದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತಂತೆ.

ಅದೇಕೋ ಆ ಇಲಿ ಕುರುಡಾಯಿತಂತೆ. ಡಾಲ್ಡಾ ತಿಂದರೆ ಕುರುಡು ಬರುತ್ತೆ ಎಂದು ಬಿಟ್ಟರು, ಆ ಕ್ಷಣ. ಇಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ

ನಾಲವತ್ತು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಬಂದೇ ತೀರಬೇಕೆ ಕುರುಡು ! ಮಧ್ಯಪಾನ ನಿರೋಧ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆಗದು ಎಂದಂತೆ ! ಆದರೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕುರುಡು ಬಂದಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾವಕಾಶವಾದರೂ. ಜಾತ್ಯಾಂಧತೆ, ಅಧಿಕಾರಾಂಧತೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಧತೆಗಳು ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ಡಾಲ್ಫಾ ತಿಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ಮನುಷ್ಯನ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ. ದೇವ ಇಂದು ಪೂರ್ಣ ಕುರುಡನಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆಂಬುದಂತೂ ಕುರುಡರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ? ಅವರಿಗೇಕೆ, ಸ್ವತಃ ದೇವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯಂತೆ, ತನಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲವೆಂಬುದು. ಭಕ್ತರು ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟ ಡಾಲ್ಫಾ ತುಪ್ಪದ ದೀಪದ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಹೋಯಿತೋ ಎಂದು ಇವನ ದೂರು. ಆ ಇಲಿಯು ಡಾಲ್ಫಾ ತಿನ್ನಲು ಒಪ್ಪಿರದಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಮಾನವನಿಗೂ-ದೇವರಿಗೂ ಸಹ ಕುರುಡು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತು ಇನ್ನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಡಾಕ್ಟರ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಿ ಹೊರಟೆ. ಹೆಚ್ಚು ಸಿಗರೇಟು ಸೇದಿ ಬೇಜಾರಾಗಿ, ಬೇಜಾರು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತೊಂದು ಸಿಗರೇಟು ಹಚ್ಚಿದರು. ಅವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಗಡಬಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಿದ್ದಿತು. “ನನು ವಿಶೇಷ, ಬಹಳ ದೂರ ಬಂದಿರಿ” ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. “ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಕೂಸಿಗೆ.....” ಎಂದು ಸುರು ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಮಾತು ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನವೇ “ಆಯಿತು. ಒಂದು ಕೋರ್ಸ್ ಪೆನ್ಸಿಲಿಯನ್ ಕೊಡೋಣ” ಎಂದು ನುಡಿದರು. “ಅಲ್ಲ ಡಾಕ್ಟರೆ, ನನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ.....” ಪುನಃ ನನ್ನ ಮಾತು ಅರ್ಥಕ್ಕೇ ಉಳಿಯಿತು. “ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದಿರಿ ಕೂಸಿಗೆ, ಏನಾದರೂ ಆಗಿರಲಿ-ಪೆನ್ಸಿಲಿಯನ್ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು.” ಎಂದರು. “ನಾನು ಹೇಳುವದನ್ನು ಕೊಂಚ ದಯವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ, ನನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ.....” “ನೀವು ಏನೂ ಹೇಳುವದು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಬೇಡ ಎಂದೆನಲ್ಲ, ಸರ್ವರೋಗ ನಿವಾರಿಣಿ ಸ್ವಾಮಿ ಇದು. ಪೆನ್ನಿಲಿಯನ್ ಎಂದರೆ ನೀವೇನು ತಿಳಿದಿರಿ? ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸಂಜೀವಿನಿ ಅದು.”

“ಅಯ್ಯೋ ರಾಮಚಂದ್ರ! ನನಗೂ ಮಾತನಾಡಲು ಒಂದು ಚಾನ್ಸು ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿ ಡಾಕ್ಟರೇ. ನೀವು ಹೇಳಿದುದು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ನಾನು. ನಿಮ್ಮ ಪೆನ್ನಿಲಿಯನ್ ಇಂದಲೇ ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸಹ ಎದ್ದು ಕುಳಿತನೆಂಬುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಬರೀ ಕಾಂಪೌಂಡರುಗಳಷ್ಟೇ ಏಕೆ? ನಮ್ಮ ದರ್ಜಿಯು ಸಹ ಈಗ ಇದೇ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಕುಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ.....” “ಹೇಳಿ ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಏನಾಗಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗುವಿಗೆ?” “ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಡಾಕ್ಟರೇ. ನಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದುದು ಇದೇ. ನನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಗಿ ಹೊಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ.”

“ಓಹೋ ಅಂಗಿ ಹೊಲಿಸಬೇಕು ಎಂದಿರಾ, ಸರಿ ಸರಿ” ಎಂದು ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪೇನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರ ಹೆಸರೇ “ಪೆನ್ನಿಲಿಯನ್ ಡಾಕ್ಟರು” ಆಯಿತು. ಪಾಪ, ಪೆನ್ನಿಲಿಯನ್‌ಗೂ ಡಾಲ್ಫಾದ ಗತಿ ಬಂದರೆ ಏನು ಗತಿಯೋ!

“ಕನ್ನಡ ಕವನದಿಂದಾಗಲಿ, ಕಣ್ಣು ದೋಷದಿಂದಾಗಲಿ, ಮಲ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದಾಗಲಿ, ತಮಿಳು ಚಿತ್ರದಿಂದಾಗಲಿ, ತೆಲಗು ನಾಟಕದಿಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಬೇರಾವ ಮುಷ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಲಿ ತಲೆ ನೋವು ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಆಸ್ಪಿರನ್ ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ.” ಎಂದೊಂದು ಜಾಹಿರಾತು. ಆಗೊಂದು ಆಸ್ಪಿರನ್ ಸಮಾರಾಧನೆಯೇ ಜರುಗಿತು. ತಲೆಯಿಲ್ಲದವರಿಗೂ ತಲೆ ನೋವು ಬಂದಿತು. ಮಕ್ಕಳು ಪೆಪ್ಪರಮೆಂಟಿಗೆ ಅತ್ತು ತಿಂದಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ ಶಾಯಿಗಳು ಆಸ್ಪಿರನ್ ತಿಂದರು. “ಆಸ್ಪಿರನ್ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟುದು” ಎಂದು ಯಾರಿಗೆ ಯಾರೋ

ನಲವತ್ತೆರಡು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಪೇಳಿದರಂತೆ. ಸರಿ, ಮುಗಿಯಿತು ಅದರ ಕತೆ. ಹೃದಯ ವಿಲ್ಲದವರು ಸಹ ಭಯಪಟ್ಟು ಆದನ್ನು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಆಸ್ಪಿರನ್ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟದಾದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೃದಯದವರಿಗೇಕೆ ಭಯ? ಹೃದಯ ಇಲ್ಲದವರ ಮುಂದೆ ಅದರ ಆಟವಾದರೂ ಏನು ಸಾಗಿತು!

ಹಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೊಂದು 'ಸಿಬಿಜಾಲ್' ಯುಗ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ಆ ಯುಗವು ಇಂದೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಸಿಬಿಜಾಲ್ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ರೇಶನ್ ಕಾರ್ಡ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಯೂನಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಿತ್ತು. ಹಸಿವೆ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಸಿಬಿಜಾಲು, ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆದರೆ ಸಿಬಿಜಾಲು, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಂಣು ಕೆಂಪಾದರೆ ಸಿಬಿಜಾಲು, ಆಶೆಯಿಂದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೊಡೆದರೆ ಸಿಬಿಜಾಲು, ಸಿಬಿಜಾಲು ತಿಂದು ಸಿತ್ತವಾದರೆ ಸಿಬಿಜಾಲು. ಅದೇಕೋ ತಿಳಿಯದು, ಹಳೆಯ ಸಿನೆಮಾ ನಟಿಯಂತೆ ಹಿಂದು ಬಿದ್ದಿತು ಸಿಬಿಜಾಲು ಈ ಮಧ್ಯೆ.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸರ್ವರೋಗ ನಿವಾರಣೆ ಒಂದೇ, ಆಟಂ ಬಾಂಬು. ನಾಳೆ ಏನೋ? ಬಾಟಂ ಬಾಂಬು ಹುಟ್ಟಿದರೆ!

ಮುದ್ರಾ ರಾಕ್ಷಸಿ

ಇದೇನು ಅವಮಾನವೆಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಬರದು ಸಂಪು ಹೂಡುವುದು ಬೇಡ ಸದ್ಯ. 'ಸಿ' ಅನ್ನುವುದು 'ಸ' ಅನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಆದ ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸನ ಹಾವಳಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಅಷ್ಟೆ. ಅಚ್ಚಿನ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಮೊಳೆ ಜೋಡಿಸುವವರ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೂ ಕೊಂಚ ಕೋಪ ಬರ ಲೆಂದು ಋದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕ ಮಾಡಿದ ಸರಸಾಟ ಇದು. 'ಬೈ' ಬೀಳುವಲ್ಲಿ 'ಕೈ' ಬೀಳಬಹುದು ಒಂದೊಂದು ಟಾರಿ. ಪಾಪ! ಮೊಳೆ ಜೋಡಿಸು ವವರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಗೆ ತಾನೆ ಸೇರಿದವರು? ಆದರೆ ಬರೀ ಬೈ ಬೀಳುವಲ್ಲಿ ಕೈ ಬಿಡ್ಬರೆ ಆಗುವ ಪ್ರಮಾದವಿಂಥ, ಅವೇ ಕೈ ಯಿಂದ ಹಣೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಆ ಮೇಲೆ.

ಊರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಠಿ ಚುನಾವಣೆ ರೋಗ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಜನಸಂದಣಿ, ರಸ್ತೆ ತುಂಬ ಗಾಡಿಗಳು. ಆರಡಿ ಎತ್ತರ ಮೂರಡಿ ಅಗಲದ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಹಾಸಿಗೆಯಂತಹ ಕಾಗದಗಳು ಗೋಡೆ ಗೋಡೆಗೂ ನಿಂತಿವೆ. ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿ ಯಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತೆ.

ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

“ ಕೋತಿ ಮಾರ್ಕುಳ್ಳ ಅಸದುಲ್ಲಾರಿಗೇ ನಿಮ್ಮ ಘನವಾದ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಿರಿ ”! ಏನು ಇದು, ಅಸದುಲ್ಲಾರ ತಲೆ! ಕೈ ತಿಕ್ಕುತ್ತ ಮುಂದೆ ನಿಂತ ಅಸದುಲ್ಲಾರ ಎಂಟು ಹೇಳಿದ. “ ಅಜ್ಜಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ತಪ್ಪಿದೆ, ಸ್ವಾಮಿ. ಕೋಳಿ ಮಾರ್ಕುಳ್ಳ ಅಸದುಲ್ಲಾರಿಗೇ ನಿಮ್ಮ ಘನವಾದ ಮತಗಳನ್ನು ಕೊಡಿರಿ ಎಂದಿರಬೇಕಿತ್ತು ” ಎಂದು ಬರೆದವನ ಮನಸಿನಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಸದ್ಯ ಮಗಳು ಉಳಿದಳು ಎಂದು ಮನೆಗೆ ನಡೆದ.

ಮೊಳೆ ಜೋಡಿಸುವವರು ಪಂಚಮ ದಳದವರಿಬಹುದೇ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಮೇಜಿಸಮೇಲೆ ಪೋಸ್ಟು ಕುಳಿತಿದ್ದಿತು. ಒಂದಂತೂ ಏನಾಹ ಮಹೋತ್ಸವಾಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆ. ಮದುವೆ ಯಾರದು ಎನ್ನುವದೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಳಿಯಿತು.

ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮಗನಾದ | ರಾ. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತರಾಯರ
ರಾಮಾಯನಿಗೆ | ಮಗನಾದ ಸೇತೂನೊಂದಿಗೆ
ಎಂದಿದ್ದಿತು. ಎರಡೂ ವರಗಳೇ!

“ ಹನುಮಂತರಾಯರ ಮಗಳು, ಸೇತೂ ಅವಳ ಮದುವೆ ” ಎಂದಳು ನನ್ನ ಅವಳು ಹಿಂದಿಸಿಂದ. ಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ಮದುವೆಗಳು ಜರುಗಿದರೆ ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೇನು ವರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ದಿಗಿಲಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಕೋಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದೆ. ಗಾತ್ರದ ಮೇಲೆಯೇ ತಿಳಿಯಿತು, ನನ್ನ ಕತೆ ಮರಳಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು. ಹೋಗಿ ಬರುವ ಚಾರ್ಜು ಕೊಟ್ಟೇ ಕಳುಹಿಸಿ ನನ್ನ ಕತೆಗೆ. ಸಂಪಾದಕರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ತನಕ್ಕೆ ಮಚ್ಚಿ, ಒಳ ನೋಡಿದೆ. ಮುದ್ರಾಂಗಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದ್ದ ಪತ್ರದೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಕತೆಯೂ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ಸಂಪಾದಕರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಷ್ಟೇ ಇದ್ದುದು.

“ ನಿಮ್ಮ ಕತ್ತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಓಟವೂ ಇದೆ.

ನಲವತ್ತೈದು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಡೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಒಪ್ಪಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ” ಸಾಲದೇ, “ದಿಂದ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಮಾದವಾದರೆ ?

ಕಾರ್ಯಬಾಹುಲ್ಯದ ಮೂಲಕ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ಮದರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿಟ್ಟಿತು ಜಾಹೀರಾತು. “ಒಂದು ಬಾರಿ ನನು ಮದರಾಸಿ ಡಾಡ್ಜಿಂಗ್ ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ನೋಡಿರಿ” — (ನಿಮ್ಮ ಹಾಸಿಗೆ ಟ್ರಂಕು ಉಳಿದೀತೇ, ಎಂದೇಕೋ ಮುಂದೆ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ!) ಎದುರು ಪುಟದಲ್ಲಿದ್ದುದು “ಗುಜರಾಥಿ ಹೋಡಿಂಗ್ ಹೌಸ”; ಇದಕ್ಕೇ ಏನೋ ಮದರಾಸಿಗಳು ಉತ್ತರಾದಿಗಳೆಂದರೆ ಕಣ್ಣು ಕಿರಿಯುವುದು ಎಂದು ಕೊಂಡೆ.

ಓದುವಾಗ ಬರುವ ಅಚ್ಚಿನ ತಪ್ಪುಗಳು ಉಂಟುವಾಗ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹರಳಿನಂತೆ. ಅರ್ಥ ಹರಳು, ಇನ್ನರ್ಥ ಕಸ ಇದ್ದುದನ್ನು ಇಂದು ನಾವು ಅಕ್ಕಿ ಎಂದುಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ತಪ್ಪುಗಳಿದ್ದರೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ೩೩ ಪುಟದ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ ಯೊಂದನ್ನು ಎರಡಾಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿಯೇ “ಏಕೀಕರಣ”! ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು—ಯಾವ ಕನ್ನಡಿ ಗನಿಗೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಹಣೆಗೆ ಏರಿಸಿ, ದೀರ್ಘ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆ. ತಲೆಬರಹ ವನ್ನು ಓದಿದ ಕೂಡಲೆ ರಕ್ತ ಕುದಿಯಿತು. “ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚು ಜನರ ಬೆಂಬಲವಿದೆ” ಎಂದಿರಬೇಕೆ? ನಾನೂ ಬೆಂಬಲಕೊಟ್ಟವನೇ. ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಿತು ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಬೆಂಬಲವೆಂದು. ಕೈ ಮುಗಿದು ಮುಂದಿನ ಪುಟ ತಿರುವಿದೆ. “ಬರಗಾಲದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದರು” ಎಂದಿದ್ದಿತು. ಮೂರು ಹಗಲು ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಯೋಚಿಸಿದೆ, ಅವರು ಹಲ್ಲಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಹಿಡಿದಿರಬಹುದೆಂದು. ಬರಗಾಲವೇನಾದರೂ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೇ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಕಡಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು “ಬಂಗಾಲದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದಿಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದರು” ಎಂದು.

ನಲವತ್ತಾರು

ಕಡಿಯ ಪುಟವೊಂದನ್ನು ನೋಡಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಎದ್ದರಾಯಿತು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆ. ಎಡಗಡೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದೊಂದೇ ವಾರ್ತೆಯು ತಂಣಗೆ ಮಾಡಿತು.

“ ಜಲಗಾಂವ ಲಾಲ ಮೆಹತಾರವರು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು ” ಇದರ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಎದ್ದು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದೆ. “ ಊಟದ ಪೂತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಸವಾರಿ ” ಎಂದು ಅವಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಿತು. ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಆ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಏನಿದರ ಅರ್ಥ ಎಂದು. ಒಳಗಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸಿದಳು.

“ ವೈಕುಂಠಲಾಲ ಮೆಹತಾರವರು ಜಲಗಾಂವಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು ” ಎಂದಿದ್ದಿತು.

“ ಯಾವದೇ ರೀತಿಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಹಾಕಕೂಡದೆಂದು ದಿಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಆಜ್ಞೆ ” ಎಂದೊಂದು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆ ಸಾರಿತು. ಬಟ್ಟೆ ಕೊರತೆಯಾಗಿರುವದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಇದ್ದರಡು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಲೂ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೇ? ನಾಚಿಕೆಗೇಡು! “ ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಕಕೂಡದೆಂದು ” ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ, ಆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅಚ್ಚಿನ ಮನೆಯವರು ‘ಸಮ’ವನ್ನು ತಿಂದರೆ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರದೇನು ತಪ್ಪು. ಪಾಪ!

ಜಾಹೀರಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪುಗಳೆಂದರೆ ಕೊಂಚ ಯಾರಿಗಾದರೂ—ಜಾಹೀರಾತಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟವರಿಗಾದರೂ ಕಷ್ಟ ಅಲ್ಲವೇ? ಸಂಗೀತ ಕಲಿತ ಸಲಕ್ಷಣ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾಗಲು ಒಬ್ಬ ರಸಿಕ ಯುವಕ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವದರಲ್ಲಿ ‘ರಸಿಕ’ ಎನ್ನುವದು ‘ರಜಕ’ ಆಯಿತು. ಏನು, ನೀರೆ ಒಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ! ಕತ್ತಿ ಮತ್ತು ಕತ್ತರಿಗಳು ಬೇಕೋ, ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಕತ್ತಿ ಮತ್ತು ಕತ್ತಿಮರಿಗಳು ಬೇಕೋ ಎಂದೊಂದು ಜಾಹೀರಾತು.

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

“ಆರಸನ ಕುವರಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿದವನೇ ಧನ್ಯ” ಎಂಬೊಂದು ವಾಕ್ಯವು “ಅಗಸನ ಕುದುರೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿದವನೇ ಧನ್ಯ”ನೆಂದು ಆಯಿತು. ಸನಾತನ ಧರ್ಮವಂತೂ ಸಂತಾನ ಧರ್ಮವೆಂದೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. “ಪೋಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗೂ, ಹಿಂದೀ ಕಾಮಿಗಳಿಗೂ ಯುದ್ಧ” ನೆಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಪೋಲೀಸ ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದೆ. ಅದು ತಪ್ಪು, “ಕೂಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ” ಎಂದಿರಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರೊಬ್ಬರು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಹೂಡಿದರು. “ಬಾವನೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಕ್ಕ ಬರುವಾಗ ನನಗೆ ಮಾವಿನ ಹಂಣನ್ನು ತರುವಳು” ಎಂದಿದ್ದ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ರೂಪಭೇದ ರೋಗ ಬಂದು “ಬಾವಗನೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಕ್ಕ ಬರುವಾಗ ನನಗೆ ಮಾವನ ಹಂಣನ್ನು ತರುವಳು” ಎಂದಾಗಿದ್ದಿತು. “ಕೂಲಿಕಾರರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ” ಎಂಬ ದೊಡ್ಡಕ್ಷರದ ತಲೆ ಬರಹವು “ಕೂಲಿಕಾರರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿ” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿತ್ತು.

“ಮಾನವನ ಹಕ್ಕು ಓಟುಹಾಕುವದು, ಎಂದು ಆಳುವ ಆರಸರು ಕಡೆಗೆ ನುಡಿದರು” ಎಂಬ ನಾನೇ ಕಳಿಸಿದ ವಾರ್ತೆಯು “ಮಾನವ ಬೆಕ್ಕು ಕೋಟು ಹಾಕುವದು” ಎಂದು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅನುಮಾನವು ಪೂರ್ತಿ ಬಲವಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಬರೆದ ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಏನಾದರೂ ಅಚ್ಚಿನ ತಪ್ಪು ಇರಬೇಕೆಂದು. ‘ಇಪ್ಪತ್ತ’ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಗಬೇಕೆಷ್ಟ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಧನಲಾಭವು ‘ಎಪ್ಪತ್ತ’ರ ವರೆಗೂ ಎಳೆದಂತಿದೆ. ಆಯಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿ ‘ಐವತ್ತು’ ಎಂದೇ ಇದೆ-

ಸ. ಅ

“ ಸ. ಅ ” ಎಂಬ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳು “ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳು ” ಎಂಬ ತಲೆಬರಹದ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳು ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಲೇ ಬೇಕು. ಜಗತ್ತಿನ ಇಂದಿನ ಓಟದ ವೇಗವನ್ನು ನೋಡಿದರಂತೂ ಮುಂದಿನ ವೇಳೆಯ ಯುಗದಲ್ಲ ಬರೀ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಮೂಲಶಬ್ದಗಳು ಮಾಯವಾದರೆ ಏನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ವೇಳೆಯ ಬೆಲೆ ಅಳತೆ ಮೀರಿದೆ. ವೇಳೆ ನಿಯಂತ್ರಣಾತೀತ.

ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟದ ಮೊದಲನೆ ಹಿಂದೀ ಗವರ್ನರ ಜನರಲ್ಲರಾದ ಪಿನ್ ಎಕ್ಸೆಲೆನ್ಸಿ ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರು ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ‘ಸಿ. ಆರ್’ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲವೇ? ಹಿಂದಿನಿಂದಿರುವ ಕಾಗದದ ಕೂರತೆ, ಬಂದಿರುವ ಅಚ್ಚಿನ ಮೊಳೆಗಳ ಅಭಾವ, ಇಂದಿರುವ ವಾರ್ತೆಗಳ ಒತ್ತಡ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದವರಗಿಂತಲೂ ಓದುಗರಿಗಿ- ತತ್ರಾಪಿ ಬೇರೆಯವರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಇರುವ ಸಮಯದ ಅಡಿಚಣೆ, ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳ ಭವಿತವ್ಯವು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂತಹದಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಲು ಏನೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ವೆಲ್ಲನ “ಛೈಮ ಮಸೀನ” ದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮುಂದಿನ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ

ನಲವತ್ತೊಂಬತ್ತು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಪ್ರಯಾಣಬೆಳೆಸಿ ಆ ಕಾಲದ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿವರೆ ಇಂದಿನ ನಮಗೆ ಬಹು ತೊಡಕೆನಿಸಹುದೇನೋ ?

“ ಅಭಾವಿಸಂಕಾಕರು ಹೈಸಮಾಪೋಡೈಜರಾಗಿದ್ದ ಭೀಕೇರಾವರ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ತಾಕಾಕಗಳು, ಪ್ರಾಕಾಸಗಲು ಮೃಕಾವ ಕಮೀಟಿ ಹೈಸಂಕಾಕಾಮಂಡಳಿ ಅಭಾವಸಂಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಭಾಕಾ ಕಮೀಟಿಯ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ತರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾವೇ (ಅಭಾವಿಸಂಕಾಕರೇ) ಬಪ್ರಾಠಾಪ್ರೀಯೂದ ವತಿಯಿಂದ ಚರ್ಯೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅಂಜುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಭಾವುಸಸದಸ್ಯರಾಗತಕ್ಕದೆಂದು ಮೂದಲಿಸಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಕೇವೈಯಮ್ಮಿ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕವಿಕಾಸವು ಅಭಿಪ್ರಾಯವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿತ್ತು. ಹು ಆಸಕಸೆಕೊಬ್ಯಾ ಕಾಕಾ ಮಂಡಳಿ ವಿಸ್ತೂಬೋ ಅಕವಮಸ ಮತ್ತು ಹಿಮಸ ಹನಂಪ್ರಾಗಂಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಭಿಸೇರಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಅಕವಮಸ ಕೋಕೋಯೋ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಡಿಸಲಿದೆ.

ಅಭಾವಸಸದಲ್ಲಿ ಫಕ ಮತ್ತು ಆರಾರ್ಡಿಸ್ವೀಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿ ಯಾಗಬಹುದು. (ಅ. ಪ್ರೆ.)

ಎಂದು ಮುಂಬರುವ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಬರುವದನ್ನು ಇಂದು ನಾವು ಇಂತು ಬರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ.

“ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವಿದಾರ್ಥಿ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಹೈದರಾಬಾದ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೂಜಿ ಪೋಲೀಸ ಡೈರೆಕ್ಟರ ಜನರಲ್ಲರಾಗಿದ್ದ ಕಾರ್ಟಗಿ ಭೀಮ ರಾವ ಶಿಶನ್ ರಾವರ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ತಾಲೂಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಗಳು, ಪ್ರಾಂತಿಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಗಳು, ಮೈಸೂರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ, ಹೈದರಾಬಾದ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ, ಅಖಿಲಭಾರತ ವಣಿಕ ಸಂಘಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಖಿಲಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿ ಟಿಯ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ತರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತಾವೇ (ಅಖಿಲಭಾರತ ವಿದಾರ್ಥಿ

ಐನತ್ತು

ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತರೇ) ಬಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೂನಿಯನ್ನದ ಸತಿಯಿಂದ ಚರ್ಯೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಅಂಜುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಖಿಲಭಾರತ ಮಹಿಳಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗತಕ್ಕವೆಂದು ಮೂದಲಿಸಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು, ಕರ್ನಾಟಕ ಯಂಗ್ ಮೆನ್ಸ್ ಅಸೋಶಿಯೇಶನ್ನದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾಯಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಲನವು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿತು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಆರ್ಟ್ ಸರ್ಕಲ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ, ವಿಜಾಪುರ ಸ್ಥೂಲ ಬೋರ್ಡು, ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಮಹಾ ಸಮಿತಿ, ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಮಹಾ ಸಭೆ, ಹದಿನಾರನೇ ನಂಬರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟವೆ.

ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಮಹಾ ಸಮಿತಿಯು ಕೋಯಿನ ಕೊಳ್ಳದ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಡಿಸಲಿದೆ.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರ ಸಮ್ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಘಟನಾ ಕರಡು ಮತ್ತು ರೂರಲ್ ರಿಕ್ರಿಯೇಷನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಕೀಮುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬಹುದು. "ಸೋಸಿಯೇಟಿಡ್ ಪ್ರೆಸ್"

ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ 'ಬಿ. ಎ.' 'ಎಂ. ಎ.' ಎಂದು ಸದವೀಧರರು ಸೇರಿಸಿದಂತೆ ಗೆಳೆಯರೊಬ್ಬರು ನೌಕರಿ ಬೇಡಿಕೆಯ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ತಮ ಹೆಸರಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ "ನಾ. ಮ. ತ." ಎಂದು "ಸ. ಅ." ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು "ಒಂ. ಮ. ತ." ಆದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತು ಅದರರ್ಥ—'ಒಂಬತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ' ಎಂಬುದು ಎಂದು. ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮರ ಹೆಸರಿಗೂ ಸೇರಿಸಬಹುದಲ್ಲ "ನೂ. ಹೆಂ. ಗಂ." (ನೂರು ಹೆಂಡಿರ ಗಂಡ! ಎಂದು).

ಜಾತ್ಯಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಕೇಳಲು ಅಂಜಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ 'ಎನ್ಬಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದವನನ್ನು 'ನಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಿನ್' ಎಂದು ತಿಳಿದು ನೌಕರಿ ಕೊಟ್ಟ ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತಂತೆ ಅವನು 'ನಿಯೋಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಿನ್' ಎಂದು. ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳು ಹೆಸರುಗಳ ಗಂತೂ ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಿವೆ. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಭಾಷಣೆಯೇ ಉದಾಹರಣೆ.

ಹೊರ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ:— ಟೀಕೇ. ಟೀಕೇ.

ಒಳಗಿದ್ದೊಬ್ಬ:— ಟೀಕೇ ಇಲ್ಲೇ. ನಾನು ಎಷ್ಟೇ, ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದ್ರೂ ಅಂತ ಹೇಳ್ವೇಕೂ ?

ಹೊರಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ:— ಏಕೆ ಮತ್ತು ಕೇ ಕೇ ಬಂದಿವೆವೆವಾ ಎಷ್ಟೇ. ಟೀಕೇ ಎಲ್ಲಿ ಆರೈನ ಮನಿಗೆ ಹೋದನೇನು ?

ಎಷ್ಟೇ:— ಹ್ಯಾಂಗ ಹೇಳಬೇಕೇ ಏಕೆ ಕೇಕೆಯವರೇ ? ಬೇಕೇ ಎಮಿಕೇ ಬಂದಿದ್ದು. ಮೂವರೂ ಸೇರಿ ಎಷ್ಟೇನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಎನ್ನೇನ ಕಡೆ ಹೋಗಿವಿ ಅಂದ್ರು.

ಕೇಕೇ:— ಆತು, ಏಕೆ ಒಂದಿದ್ದು ಎಂದು ಟೀಕೇಗೆ ಇಷ್ಟು ತಿಳಿಸವಾ ಎಷ್ಟೇ. ಬಾಗಿಲಾ ಹಾಕಿಕೋ ಜೋಕೇ.

ಸೂಚನೆ:— ಮೇಲಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರುಗಳು:—

೧ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಕೈಲಾಗದ್ ೨ ಸಿವಪ್ಪ ಕಡ್ಡಿ ಕರ್ ೩ ಅಬ್ದೂಲ ಕರೀಮ್ ೪ ಕೈವಾರಂ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ೫ ರಾಮಪುರ ಕೇಶವಾಚಾರಿ ೬ ಭೀಮಪ್ಪ ಕುರದನಾಡಿ ೭ ಮೋಹನ ಕುಮಾರಿ ೮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ ೯ ನಾಥೂರಾಮ್ ಮುನಿ.

ಸೇವೆ

ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅತಿ ವೇಗದಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಲೋಕ ಪ್ರಿಯ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರೋಗವು ಸೇವೆ. ಸೇವೆ ಮಾಡಿದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಈ ಸೇವಾ ಯುಗದಲ್ಲಿ! ಜನರಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಬುದ್ಧಿಯು ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇಷ್ಟು ಜನರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸಮಾಜವೇ ಕಿರಿದಾಗಿದೆ.

ಸೇವೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನಾದರೂ ಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವಾ.

ನಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಕಲಾಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೆಮ್ಮೆ. ಸರಸ್ವತಿಯ ವೈರಿಯಾದ ಸೆಟ್ಟಿರ ಮಗಳಿಗೆ ರೂ. ೨೫ ಸಂಬಳದಮೇಲೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಒಳಗಾಗಿ ಲಂಬೋಧರ ಕಲಿಸುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಹದಿನೇಳು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾರಕ್ಕೆರಡು ಬಾರಿ ಕೋಳಿ ಕುಯ್ಯಂತೆ ಪಿಟೀಲು ಕೊರೆನಿಸಿ, ಮನೆಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತರಂತೆ ನಸೂಲ ಮಾಡಿ ತ್ಯಾಗರಾಜನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. “ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಬಾರದು. ಪಾಠ

ಐವತ್ತನೂರು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡಿ” ಎಂದೆಂದಾದರೂ ಅಂದಾರೆಯೇ ? “ಕೋಗಿಲೆಯನ್ನಾ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು” ಎಂದು ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಪೇಳಿ ಕನ್ನೆಯ ತಾಯಿಗೆ ಹುಚ್ಚೇ ಹಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಪೇಳಿ ತಮ್ಮ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಣಿರಚಿಗೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೇನು ಮತಿ ಭ್ರಮೆಯೇ ಪಾಪ! ಎಲ್ಲರೂಡನೆ ಕೊಂಚ ಕೊಂಚ ಹಾಡಿ ಗಂಟಲೊಣಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತಂದೆತಾಯ್ಯಳ ಕಿವಿಗಾಗಿ ತಾಳಹಾಕಿಕೊಂಡು ತೊಡೆ ಕೆಂಪೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಜರದ ಪಂಜೆಯ ಮುಟ್ಟುಕ್ಕೆ ಜೀವನವನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸಿ ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆಯುವರು. ಇವರ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಇವರು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಆ ಸರಸ್ವತಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ದುರ್ಬಲವಿಗಳ ಶಾಪವು ತಟ್ಟದೇ ಈ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ?

ನೃತ್ಯಕಲಾ ಸೇವೆಯ ಬಗ್ಗೆಯಂತೂ ಏನು ಪೇಳದಿದ್ದರೂ ಬಹು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ! ಮೊನ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದ ಹಿಂದೀ ಚಿತ್ರದ ಜಾಹಿರಾತೊಂದು ನನಮುಚ್ಚುವಂತಿದ್ದಿತು. ಉತ್ತಮ ಚಿತ್ರ-ನೃತ್ಯವು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದೆಂಬ ಒಂದೇ ಜಾಣ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹಣ ಸುರಿ ಮುಳೆಯಾಯಿತು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೂ ಸುರಕ್ಷಿತ ತಂತಮ್ಮ ಮನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಬಣ್ಣಪುಚ್ಚಗಳ ಸಂತೆ ನೆರೆಸಿ, ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಬೆಳಕುಚಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿ, ಗೆಜ್ಜೆಕಟ್ಟಿ ಜಾತ್ರೆ ಎತ್ತಿನಂತೆ ಝಲ್ ಝಲ್ ಎಂದು ಜಿಗಿದಾಡಿಸಿ ಹಣ ಗಳಿಸುವ “ಡಾನ್ಸ್ ಮರ್ಚೆಂಟು” ಗಳು ಮಾಡುವದೂ ಕಲಾ ಸೇವೆಯೇ. ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಟಿಕೆಟಿನ ಹಣಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯಾದಾಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬಳನ್ನು ಒಂದೊಂದೂರಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ತಾವು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮೂರು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಕಲಾಕೋವಿದರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯನಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೇ. ಅವರು ಮಾಡಿದುದು ಸೇವೆಯೆಂದಾದಮೇಲೆ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಬಿಡಲು ಸಮಾಜಕ್ಕಾದರೂ ಹಕ್ಕಲ್ಲದೆ ?

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಕರಲ್ಲಿಯಂತೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೇನೂ ಅಡಚಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಐವತ್ತನಾಲ್ಕು

ಎರಡು ಸಿನೇಮಾ (ಅದರಲ್ಲಿನಿಂದ ನ್ಯಾಟನಿ) ಒಂದು ಸರ್ಕಸ್ ನೋಡಿ ಸರಕಾರಿ ಕಚೇರಿಯ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಕತೆ ಬರೆಯುವುದೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯೇ-ಎಳೋ ಅಥವಾ ಹನ್ನೆರಡೋ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ತುಂಡಿ ನಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ದೊಸೆದು ಪಡ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅದೂ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆಯೇ; ತತ್ರಾಪಿ ಕಾನ್ಯ ಸೇವೆ, ಭಾಷಾ ಸೇವೆ ಹಲನರಿಗೆ ಆಟವೆನಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲನರಿಗೆ ಚಟವಾಗಿಸಿ, ಊಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೆಲನರಿಗಂತೂ ಅದರಿಂದಲೇ ಊಟ, ಪಾಮರ ಜನರಿಗೆ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ತ್ಯಾಗದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಅದರ ಫಲವನ್ನು ತಾವು ಪಡೆದರಲ್ಲವೆ ಸೇವೆ ಪೂರ್ತಿ ಯಾಗುವದು ?

ಇನ್ನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಲ್ಲೆರಡು ಜಾತಿ. ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಿರಿ ಹಂಬಲದವರದೊಂದು; ತಮಗನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬರೆಯುವ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಇತರರಿಗೇನು ಎನಿಸುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವದಿನ್ನೊಂದು. ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದುಕೊಡುವ ಹಿರಿಯರಿದ್ದಾಗ, ಮುನ್ನುಡಿ ಕೊಟ್ಟೊಡನೆಯೇ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯುವ ಕಿರಿಯರದೇನು ತಪ್ಪು? ನಾಲಕ್ಕಾರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಅಚ್ಚಾದರಂತೂ ಉತ್ತಮ ಬರೆಹಗಾರರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಲೇಖಗಳನ್ನು ಲಿಲಾವು ಹಾಕುವುದೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯೇ !

ಪುಸ್ತಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗದಿದ್ದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿ ಮಾತೆಯ (ಉದಾಹರಣೆ-ಭಾಷಾನೂತೆ, ದೇಶನೂತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ) ಸೇವೆ ಗೈಯುವ ಸಂಪಾದಕರದೊಂದು ಬಣ. ಒಬ್ಬರ ಕತೆ, ಇಬ್ಬರ ಕವನ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರದೇನಾದರೊಂದನ್ನು ಜಾಹೀರಾತುಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ ನೆಯ್ಪು, ಬರೆಹಗಾರರ ಬಾಯಿಗೆ ಮಣ್ಣಿರಚಿ, ಕಾಳಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬಾಪೂಜಿಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ದೇಹ, ಬರೆದವರ ಬುದ್ಧಿ, ಓದುಗರ ಹಣವನ್ನು ಸವೆ

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಸುವದೂ ಸೇವೆಯೇ. ೧೯೪೭ ಅಗಸ್ಟ ೧೫ ರ ವರೆಗೂ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹಣೆಗೆ “V” ಕಾರ ಹಚ್ಚಿ, ಸೈನ್ಯ ಭರತಿ ಅಫೀಸರರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಜನತಾ ಸೇವೆ ಗೈದು, ಮರುದಿನವೇ “ಜೈ ಹಿಂದ್” ಜಡೆನು, “ಅಂದಿಗೆ ಅದೇ ಸುಖ, ಇಂದಿಗೆ ಇದೇ ಸುಖ”ವೆಂದು ಜೀವ ಹಿಡಿದು ಪ್ರಜಾ ಸೇವೆ ಗೈದ ಸಂಸಾದಕೋತ್ತಮರೂ ಸಾವಿರಾರು. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬೇಗೆ ಹಬ್ಬಿ ಜನರು ಕ್ಷೋಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಸರಕಾರಗಳು ಉರುಳಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳು ಗುಂಡಿಗೆ ತುತ್ತಾದಾಗಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾತ್ರವೇ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಸಾರಿ ಮಹಾತ್ಮಾಮಿಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ಬೊಂಬೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಜರುಗಿಸಿದವರ ನಡೆಯಿಲ್ಲದ ನುಡಿಯೂ ಅನುಪಮ ಸೇವೆಯೇ!

“ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಸ್ವಯಂ ಬೋಧಿಸಿ” ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯಾದರೆ “ಹಿಂದಿ ಸ್ವಯಂ ಬೋಧಿಸಿ” ಮಾರುವದೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷಾ ಸೇವೆಯೇಕಲ್ಲ? “ಮಾನ್ಯ ಬಾಪೂಜಿಯವರ ಆದರದ ಭಾಷೆಯಾದ ಹಿಂದಿಯನ್ನು (ನಮ್ಮ ರಾತ್ರಿಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ) ಕಲಿಯಿರಿ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ೨೦ ರೂ. ವ್ರವೇಶ ಧನ; ೩೦ ರೂ. ಪಂಡಿತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಿರಿ” ಎಂದೊಂದು ಜಾಹೀರಾತು. “ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಧಾನ ಸಚಿವರಾದ ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂವರು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬರಲಿರುವರು. ಜಾಗ್ರತೆ ಹಿಂದಿ ಕಲಿತು ಅವರ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ - ಒಂದೇ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿ ಈ ಸುಸಂಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ” ಎಂದೊಂದು ಸಿನೇಮಾ ಸ್ಲೈಡು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ಸೇವಕರದು.

ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ರಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿ ನಡೆದಾಗ ಗಡಿ ಪ್ರಾಂತ ದಲ್ಲಿ ಗೃಹ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಮಂದಿ ಒಪ್ಪುವ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿ ಮನೆ ತುಂಬುವ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿದ ಸೇವಕರು ಇದ್ದೂರವರಿಗೆ ಉದ್ಧರಿ ಕೊಡುವ ದಡ್ಡತನಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ, ರೂಪಾಯಿಗೆ ಹತ್ತುರೂಪಾಯಿ ಲಾಭ

ದಾಸೆಗೆ ಹೊಳೆಯಾಚೆಗೆ ವೆಟ್ರೋಲೆಣ್ಣೆ, ಕಾಳುಕಡಿ ಸಾಗಿಸಿದವರಿಂದು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ರೂಪವಾಗಿ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಲಾಣಿ ಭಾಗ ಗಾಂಧಿ ನಿಧಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಜನತಾ ಸೇವೆಯೇ ಜನಾರ್ಥನ ಸೇವೆಯೆಂದು ಜನರ ಮುಂದೆ ನುಡಿಯುವವರ ಸೇವೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ? ವರ್ಷಕ್ಕೆರಡು ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ತೇಲಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ದುಡಿದವರನ್ನು ಮುಣುಗಿಸಿ, ಸೇರು ಕೊಳ್ಳಲು ಬಂಧು ಬಳಗದವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಾಗ ಸ್ವಜಾತೀಯರಿಗೂ ಸೇರು ಮಾರಿ, ದೇಶದ ಐರ್ವರ್ಯ ಬೆಳೆಸುವ ದೇಶನಿಷ್ಠರು ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ. ಅನ್ನದ ಕೊರತೆಯ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಸಿಗರೇಟ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮೈತುಂಬ ದುಡಿತ ಕೈತುಂಬ ಅನ್ನ ಕೂಡುವದೇನು ಕಡಿಮೆ ಸೇವೆಯೇ ? ಹೆಚ್ಚಿ ಚ್ಚು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತೆತ್ತು ಪೂರ್ತಿ ಮೆತ್ತಗಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಸಹಾನುಭೂತಿಸಡೆದ ಉದ್ದಿಮೆ ಸೇವಕರಿವರು. ಭಾಂಡವಲದ ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಭಂಡತನದ ಕುಂದಣನನ್ನಿಟ್ಟ ಇವರದೂ ಅಗಾಧ ಸೇವೆಯೇ ಇರಬೇಕು.

ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರು ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆಂದು ಹಲಕೆಲವರಿಗೆ ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರಬಹುದು. ಅವರ ವೃತ್ತಿಯ ಹೆಸರೇ ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆ. ಯಾವ ಸರಕಾರವೇ ಇರಲಿ. ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ಕೇಳುವದೇನಿದೆ ? ಪ್ರಜರ ಸೇವೆ ಸರಕಾರ ಮಾಡುವಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಸೇವಕರು ಪ್ರಜರಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರದ ದ್ವಾರ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದಮೇಲೆ ಇವರು ವಿರಾಮ ವೇತನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಇವರ ಇಡೀ ಜೀವನವೇ ಪ್ರಜಾ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿತೆಂದು ಇವರ ಹೆಚ್ಚಳ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬರಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವದು ಬೇಡ. ಆಮೇಲೆ ಯಾರಾದರೂ ಚಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಷ್ಟ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿಯಾಯಿತಲ್ಲ ?

ಕತ್ತೆಮರಿ

೧೯೩೧

ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಮನೆ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೊಂದು ಚಿಂದವೆಂದೆ ಕೈದೊಟ. ಇಬ್ಬರಿಗಾಗುವಷ್ಟು ಪಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬಳಿಗಾಗಿ ದೇವರಿಗೂ ಉಳಿಯುವಷ್ಟು ಹೂ. ತೋಟಕ್ಕಂತೂ ಯಾರ ಕಾಟವೂ ಇಲ್ಲ, ಹೊರಗಿನ ಮಂಗಮೇಕೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ವಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ದಾಳಂಬಿ ಗಿಡವಂತೂ ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆ. ಮನೆಗೆ ತೋಟ ಭೂಷಣ, ತೋಟಕ್ಕೆ ಮನೆ ಭೂಷಣ; ನನಗೆ ನನ್ನ ಇವಳು, ನನ್ನ ಇವಳಿಗೆ ನಾನು ಇದ್ದಂತೆ. ಹೊರಬಾಗಿಲಿಗೊಂದು ಹಲಿಗೆ. ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅದರ ಮೇಲೆ- 'ನಾಯಿ, ಎಚ್ಚರಿಕೆ' ಎಂದು. ಮನೆಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಅದು ಕಚ್ಚಿ ತಿಂದಲ್ಲ ನನ್ನ ಭಯ, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದುದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕಾಣದೆ ಕಾಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಂದಾರೆಂದು ಆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಉದಕ ಮಂಡಲದಿಂದ ತಂದದ್ದು. ಅದರ ನಿತ್ಯದ ಕರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕೆಳ ಕಾರಕೂನರನ್ನಾಗಲೀ, ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನಾಗಲೀ, ಎಂಟು ವತನದಾರೆ ಕುಲಕರ್ಣಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಸಾಕ ಬಹುದಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಿದೆ ಅದರ ಪುಣ್ಯ! ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ

ಐವತ್ತೆಂಟು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಕೋಣೆಗೆ 'ಹುಸಿ ನಗು' ಕೋಣೆಯೆಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ. ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುವುದು, ಕೈಕುಲುಕುವುದು, ಅಥವಾ ಮುಗಿಯುವುದು (ಲಿಂಗಾನುಸಾರವಾಗಿ), ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ವಿಚಾರಿಸುವುದು, ಬೀಳ್ಕೊಡುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ಹುಸಿನಗುವಿನಿಂದಲೇ, ಅದೇ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ. ನೆಲದಕಿಂತಲೂ ಕುಳ್ಳಾದ ಕುರ್ಚಿಗಳು ಸುತ್ತಲೂ. ಬುಡದಲ್ಲೆ ಸ್ತ್ರೀಗು, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೆಲ್ಲೊದಿಕೆ ಅವಕ್ಕೆ. ಮಧ್ಯೆ ಚಿಕ್ಕದುಂಡು ಮೇಜು, ಚೌಕ ಹೊದಿಕೆ. ನಗುತ್ತಿರುವ ಸಿನೇಮಾ ನಟಿಯರ ಚಿತ್ರಗಳು ಒಂದು ಗೋಡೆಗೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತಿರುವ ದೇಶ ಭಕ್ತರ ಚಿತ್ರಗಳು ಎದುರು ಗೋಡೆಗೆ.

ಇಂದಿನಂತೆ ಅಂದು ರೇಷನ್ ರಾಕ್ಷಸನಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಅಳತೆ ನೋಡಿ ಅನ್ನ. ಜಾತಿ ಕೇಳಿ ಸಕ್ಕರೆ, ಆಳಿನ ಸುತ್ತಳತೆ ನೋಡಿ ಬಟ್ಟೆ, ನಂಪಿನ ಸಾಹಸ ನೋಡಿ ಸಂಬಳ, ಮೂಗಿನ ಗಾತ್ರ ನೋಡಿ ನಸ್ಯ, ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಆಳ ನೋಡಿ ಗಾಳಿ ಕೊಡುವ ಸೀದಾ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಡುಮನೆ. ಬಾಗಲಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಬಟ್ಟೆ. ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀ, ಬುದ್ಧ ದೇವ, ಆರೆಗೆಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಮಲವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಅಸ್ಸರ, ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲುಣಿಸುವ ಜಿಂಕೆ ಮುಂತಾದ ಚಿತ್ರಗಳು ದ್ವಾರ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ. ಕಿಟಕಿಗಳಿಗೂ ಒಟ್ಟಿ ಬರೆ. 'ನಗು, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಗಿಸು' 'ಅಳು, ಒಬ್ಬನೇ ಅಳು' ಎಂಬ ಗಾಡೆ ಮಾತುಗಳು ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ. ಮೂಲೆಯಲ್ಲೊಂದು ರೇಡಿಯೋ. ಅದರ ತಲೆಯ ಮೇಲೊಂದು ಬಿಳಿಯ ಆನೆ, ಆನೆಯು ದಂತದಲ್ಲೆಯೇ ಕೆತ್ತಿದುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮೇಜು. ಬಾಯಿತೆರದು—ಅಳಲು ಅಲ್ಲ, ನಗಲು—ಕೈ ಚಾಚಿ ಕುಳಿತ ಕೂಸು ಅದರ ಮೇಲೆ. ನಿಜವಾದ ಕೂಸು! ಕರ್ಪೂರದ್ದು. ಕುತ್ತಿಮಾಡಿ ಅದರ ಬೆರಳು ಎಳೆದು, ಕಣ್ಣು ಕೆತ್ತಿ, ಮೂಗು ಮುರಿದು ಮತ್ತೆ ಅಳುವ ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಸದ್ಯ. ಕರ್ಪೂರದ ಮಗುವಿಗೆ ಆಯಸ್ಸು ಬಹಳ. ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ

ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಬೆಳದಿದೆ-ಅಲ್ಲ ಬದುಕಿದೆ ಈ ಬೊಂಬೆ. ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕಡೆಗೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ ! ಬೊಂಬೆ ಸುಖವಾಗಿ ಉಳಿದಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ದತ್ತು ಬಂದೆ.

ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ. ಮಂಚ, ಗಾವಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಒಪ್ಪುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಗೋಡೆಗೆ. ಇಂತಹ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ನರಕದ ಪಟವನ್ನು ನೇತಾಡಿರುವ ಅರಸಿಕತೆಯೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ? ಇಬ್ಬರು ಕೂಡಲು ಕೊಂಚ ಕೀಡು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು ಎನಿಸುವ ಮೆತ್ತನ ಸೋಫೆ ಒಂದೆಡೆ. ಇನ್ನು ಸಾಕು. ಈ ಕೋಣೆಗೆ ಅನ್ಯರ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ. ವರ್ಣನೆ ಮಾತ್ರ ಏಕೆ?

ಓದುವ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಅವಳು ಸಿಂಗರಿಸಿದರೆ, ವಿಣೆಯನ್ನು ಸೃತಿ ಗೆಡಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ. ವಿಣೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತರೆ ಅವಳು ಸರಸ್ವತಿ; ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತರೆ ನಾನು ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವಳಿಗೆ ಕವನ ಬರೆಯುವ ಹುಚ್ಚಿಳುತ್ತಿದೆ, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಿಣೆ ಅಪಸೃತಿ ನುಡಿದಾಗ. ಅಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸವಿದಾಗ, ವಿಷಕೊಡುವ ಅಂಗ್ಲ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೂ ಕ್ಷಮೆ ತೋರುವ ಬುದ್ಧಿಯಾಗದಿರದು; ಅಂಗ್ಲವೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ರೇಗಿಗಳೆನುವ ರೋಗಿಗಳ ಗುಂಪಿನವನ ನಾನಲ್ಲ. ಷೆಲ್ಲಿ ಕೀಟ್ರಿಂಡ ಹಿಡಿದು ಬೇಂದ್ರೆ, ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ರವರೆಗೂ, ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶೇಷಪ್ಪ ಅಯ್ಯರ್‌ನವರೆಗೂ, ಅಥವಾ ಷೇಕ್‌ಪಿರಾನವರೆಗೂ, ಷಾನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶ್ರೀರಂಗರವರೆಗೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ. ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕನಿಧಿ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವಳ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಣೆ, ಪಿಟೀಲು, ಕೊಳಲು, ನೋರ್‌ಸಿಂಗುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಹಸಿಯುವ ಮುನ್ನೆಯೇ ಊಟಸಿದ್ಧ. ಊಟ, ತಿಂಡಿ ಎಲ್ಲವೂ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ, ಗಾಜಿನ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ.

ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ ದಂಪತಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದರಂತೂ ಏನೂ

ಅರವತ್ತು

ಹೇಳಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲ, ಬಹು ಸಪ್ತೆಯಾಯಿತು; ಅಷ್ಟು ಸಿಹಿ ಇದೆ ಬಾಳು ಎತ್ತ ಸವಿದರೂ ಸಿಹಿಯೇ. ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ ಒಂದೆಡೆ ಸಿಹಿ ಒಂದೆಡೆ ಕಹಿ ಇವಲಾದೀತೆ? ದೇವರೇ ಕಡೆಯ ವರೆಗೂ ಇಷ್ಟೇ ನಡೆಸಿಕೊಡು ಎಂಬುವಷ್ಟು ಹಿತವಾಗಿದೆ ಬಾಳು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುವುದು ಆತನ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಕೆನ್ನುವ ದಡ್ಡತನದ ತೃಪ್ತಿ ಏಕೆ ಎಂದೊಂದು ಆಶಾಕಿರಣ. ಎರಡೇ ದಿನಗಳು ಇತ್ತೀನಿಂದು ಬಂದ ನಮ್ಮ ಬಾವ 'ಬಹು ಮುದ್ದಾಗಿದೆಯೋ, ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರ' ನೆಂದು ಹೇಳಿ ಎರಡು ವಾರಗಳು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಹೋದರು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಇನ್ನೂ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ದತ್ತ ತಂದೆ ಪೊಸದಾಗಿ ಸತ್ತಾಗ.

೧೯೪೧

ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಂಕು. ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡದ ಮೂರಂತಸ್ತಿನ ಮೇಲಿದೆ. ದೈರಕ್ವರರು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು. ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡಿಟ್ಟವರೆಲ್ಲರೂ ದುಡ್ಡಿಟ್ಟವರೇ. ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಬರೀ ಲೆಕ್ಕವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಬ್ಯಾಂಕು ದೊಡ್ಡದು. ಅನೇಕ ಕಾರಕೂನರಿದ್ದಾರೆ; ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಓದುಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡವರು. ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ವೇತನದ ಸ್ಥೇಲು ಅತಿದೊಡ್ಡದು. ಈ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ಆ ತುದಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರೂ. ೩೦-೩/೨/೨೫,೦೦೦. ಸೇರಿದೆ ಕೂಡಲೇ ೩೦ ರೂಸಾಯಿ ಎಂದು ಯಾರೂ ಅಂಜಬೇಕಿಲ್ಲ. ದುಡಿದಂತೆಲ್ಲ ಬಡತಿ ಇದೇ ಇದೆಯಲ್ಲ? ಎರಡೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನೂರು ರೂಸಾಯಿ ಮೇರೆಗೆ ಮಧ್ಯೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲದೆ ೨೫,೦೦೦ ರೂಸಾಯಿಗಳವರಿಗೂ ಸರ್ರೆಂದು ಎರಬಹುದು. ಸಂಬಳ ಸಾಲದು ಸಂಬಳ ಸಾಲದು ಎಂದೆಲ್ಲರೂ ಅವರಿನರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ತಕರಾರು ಹೂಡಿದೆವು. ಸಂಪಿನ ಬೆದರಿಕೆ ಯನ್ನೂ ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟೆವು. ಬೋರ್ಡು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಕೂಡಲೇ ಹಾದಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಹಾಗಿದೆ ಸಂಪಿನ ಪ್ರಭಾವ! ತಕ್ಷಣ ಸ್ಥೇಲಿನ ಆ ತುದಿಗೆ

ಆರವತ್ತೊಂದು

ಹುಚ್ಚು -- ಹುರುಳು:

ರೂ. ೫೦೦ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರು. ರೂ. ೨೫,೦೦೦ ಇದ್ದುದು ರೂ. ೨೫,೫೦೦ ಆಯಿತು. ಇನ್ನೇನು, ಗಿಡ್ಡೆನೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆವು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಚೆಂಡು, ಚಿಣಿಗಳನ್ನು ಆಡಲು ನಾನೇನು ಶಾಲೆಯ ಹುಡುಗನೇ? ನಾನೂ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಆರೇಳು ವರ್ಷಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವದೇನೆಂದು ಕತ್ತಲಾಗುವವರೆಗೂ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ. ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾದರೂ ಮಾಡುವುದೇನು? ಹಿರಿಮಗಳ ವಿಟೇಲು; ಮಧ್ಯದವನ ಹಿಂಸೆ, ಮೂರನೇ ಮಗುವಿನ ಅಳು! ಮೇಲೆ ಮನೆಯವಳ ಕಿಟಿ ಕಿಟಿ - ಅದಿಲ್ಲ ಇದಿಲ್ಲವೆಂದು.

ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಲೇ 'ಗೌ' ಎಂದು ಹತ್ತಿರವೇ ಬಂದಿತು ಆ ದರಿಪ್ರನಾಯಿ. ಅದಕ್ಕೆ ನೂರೆಂಟು ರೋಗ. ಅದರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಬೇರೆ ಆಗ ಬೇಕಿನ್ನೂ ಈ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ. ಒಂದೇಟು ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದೆ ನಡೆದಿ. ತೋಟ ಎಷ್ಟು ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು ಒಮ್ಮೆ! ಯಾರಾದರೂ ನೀರೆರದರೇ ತಾನೆ? ಅಲ್ಲದೆ ಈ ರಜಾಕರರಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಅದಾವ ಗಿಡ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯ? ಪಲ್ಲೆ, ಹೂ, ಬಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶನ. ನಂದನವನದಂತಿದ್ದ ಅಂತಹ ತೋಟ, ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ತಿಪ್ಪೆಯಂತೆ ಕಾಣಬೇಕೆ? ಗ್ರಹಚಾರ!

ಈ ಮುಂದಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೆಸರನ್ನಾದರೂ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು. ಹುಸಿನಗು ಕೋಣೆ ಎಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಎಂದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಉಸಿರು ಸಿಕ್ಕು ಸಾಯುವಷ್ಟು ನಕ್ಕಾರು ಆಮೇಲೆ. ಆ ಕಸ, ಆ ರಂಧೆ! ಎರಡನೆಯವನು ಮಾರುದ್ದ ತಂತಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೇ ಓಡುತ್ತ ಬಂದ. ಅವನ ಕಾಲೋ, ಅವನ ಮುಖವೋ! ನನ್ನ ಮಗುವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೇ ನಾಚಿಕೆ. 'ಇದೇಕೋ ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಾಗೀತು' ಎಂದು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿದೆ. ಒಂದು ಬಂಡಿ ಮಣ್ಣು ತಲೆಯಲ್ಲಿ!

ಅರವತ್ತೆರಡು

ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಲೆ ಹಿರಿ ಮಗಳ ಚಾಡಿ, ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಗು ತಮ್ಮ ಕಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮೂರು ನಾರುದ್ದನ ಸ್ತ್ರೀಗನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಕರುಳು ಹೊರಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಚಿರಂಜೀವನ ಜಿನ್ನಿಗೆ ಎರಡು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದೆ. ಮ್ಯಾಳ ಸುರುವಾಯಿತು. ಮನೆಲೋಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ. ಸಣ್ಣ ಮಗುವನ್ನು ಅವಳು ತಟ್ಟಿದಳು. ಅದು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೃತಿಗೂಡಿಸಿತು. ಜೋಡಿ ಮ್ಯಾಳ ಸಾಗಿತು. ಅರ್ಧಗಂಟಿ ಆದಮೇಲೆ ಅವೇ ಸುಮ್ಮನಾದವು ನಿದ್ರೆಬಂದು. ಉಸ್ರೆಂದು ಉಸಿರೇಳಿದು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತೆ. ಗಾಜು ಮೇಜು ಎಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ಸರಿದಿದ್ದವು ಆಗಲೆ. ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದು ದೊಡ್ಡವನ ತಲೆಯೊಡೆದಿದ್ದಿತು. ಗಾಜಿನ ತಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕವನು ಮೋಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಮುರಿಯಲು ಬಾರದ ಮಣೆ, ಹರಿಯಲು ಬಾರದಷ್ಟು ಹರಿದ ಎಲೆ ಊಟಕ್ಕೆ. ಎರಡು ತುತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆ ಸೇರಿತೊ ಇಲ್ಲವೂ ಸುರುವಾಯಿತು ಮಹಾರಾಯಗಿತ್ತಿಯ ಮಂತ್ರಪುಸ್ತ. ಕಾಡಾಡಲು ಏನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಗಳ ಮದುವೆಯ ಮಾತಂತೂ ಇದ್ದೇಇದೆಯಲ್ಲ. “ಮನೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿಯೇ ಬೇಜಾರು ಆಯಿತು. ಇವಳೇನು ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿಯೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜನರಲ್ಲಿ ನಾವೂ ನಾಲ್ಕುಕಾಲ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬಾಳಬೇಕೆಂದು ನಿಮಗಿದ್ದರೆ ತಾನೇ? ಅವನೇನು ಕುರುಡನೇ, ಕುಂಟನೇ, ನನ್ನ ತಮ್ಮ .....”. “ಮುಚ್ಚೇ ಬಾಯಿ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದೊಡ್ಡ ತುತ್ತುಗಳಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿ ಹೊರಬಿದ್ದೆ. “ಅಡಿಕೆ ಇದೆಯೇನಿ” ಎಂದು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಕೇಳಿದುದೇ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿತು. “ಮನೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ತರೋಕೆ ಪುರಸೊತ್ತು ಆದರೆ ತಾನೆ ನಿಮಗೆ. ಅಡಿಕೆ ತಾರದೇ ಆರು ತಿಂಗಳಾಯಿತು, ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೆನ್ನೆ ರಡಾಣೆಗೆ ಸೇರು, ಸಣ್ಣ ತೂಕ ತಿಳಿಯಿತೇ” ಎಂದು ಬಜಾರುಜ್ಞಾನ ವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿರಿಸಲು ನೋಡಿದೆ. “ಮತ್ತೇಕೆ ಕೇಳಿದಿರಿ, ಅಡಿಕೆ ಇದೆಯೇನಿ ಎಂದು” ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಿತು ತಿರುಪ್ಪೆ. ಸೋತ

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಎಂದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸುಲಭ. ಧ್ವನಿ ಬದಲಿಸಿ “ತಪ್ಪಾಯ್ತು ಕೇಳಿದ್ದು, ಆಯಿತೇ?” ಎಂದು ನೂತನ ಮುಗಿಸಿದೆ. ಅದೇನು ಮುಗಿದೀತು? “ತಪ್ಪು ನಿಮ್ಮದಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮದೇಕಾದೀತು, ಪಾಪ! ನನ್ನದು. ಸಂಬಳ ಬಂದಕೂಡಲೇ.....” ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಿರುವವರೆಗೂ ಇದ್ದುದೇ ಈ ಗೋಳು. ಒಂದೆರಡು ಕವನವನ್ನಾದರೂ ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತು ನಿತ್ಯದ ಈ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಮರೆಯೋಣವೆಂದು ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಯೋರಗಿದೆ. ಕೂಡಲೇ ನೆನಪಾಯಿತು. ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿಗೆ ಇರುವ ಕೈಚೀಲದ ತುಂಬ ಕುಳಿತವೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು. ಎರಡು ರಾತ್ರಿಗಳಾದರೂ ಮುಗಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಾಲಾಣೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಲು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡಬೇಕಾದುದು ನನ್ನ ಜಃತಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಇತರರ ಸಹ ಸ್ವಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಲೆಕ್ಕ ಬರೆಯುವುದು ನನ್ನ ಮೊರೆ. ಕವನದ ಪುಸ್ತಕ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಮಿಲ್ಟನ್, ಬೇಂದ್ರೆಗಳು ಏನು ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟಾರೆಯೆ? “ಸಂತೆಯ ಜಿಂತ್ಯಾಕ” ಎಂದು ಬೇಂದ್ರೆ ಬರೆದರು. ನಾನೂ ಹಾಡಿದೆ. ಚಿಂತೆ ಮಾತ್ರ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟೇತಾಸುಗಳು ದುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಹಬ್ಬ ಬೇರೆ. ಉಳಿದ ಹದಿನಾರುತಾಸು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಅದರರ್ಥ? ಕುಳಿತು ಬರೆಯಲು ಸರಿಯಾದ ಕುರ್ಚಿಯೇ ಮೇಜೇ; ಏನಿದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ? ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳ ಏಕಮಾತ್ರ ಹಾಸಿಗೆಯಾದ ಕಂಬಳಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮೂಗಿಗೆ ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಏರಿಸಿದೆ. ಬರೀ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು! ಅರ್ಥ ಪುಟ ಕೂಡಿದೆ. ಅದೇಕೋ, ದೀಪಕ್ಕೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಗತಿ ಬಂದಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರಕಾಶವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. “ಏನಾಯಿತೇ ಇದಕ್ಕೆ? ಬೆಳಕು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲೇ” ಎಂದು ಕುಳಿತಲ್ಲಂದಲೇ ಕೂಗಿದೆ. “ಏಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತೆ ಪ್ರಕಾಶ, ಅದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬೆರೆತಿರಬೇಕು” ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಪ್ರಕಾಶವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ

ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕು

ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತೆ. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟನಂತೆ ಎದ್ದೇ ಬಿಟ್ಟು ಎರಡನೆಯವ ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತ. ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಕೈಚೀಲಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೆ ತುಂಬಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತಯಿಸಲು ನೋಡಿದೆ. ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಃಟ. ಹೊದಿಸಲು ಏನಿದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ? ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಬಃಗಿಲಿಗೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಂಧಿ ಚಿತ್ರದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಹೊದಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾಲ್ತೆಗೆದೆ. ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಲು ಕತ್ತಲು, ಚಳಿ; ಒಳಗೆ ಇರಲು ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು.

ನಾಲ್ಕುದಿನಗಳ ಕೆಲಸವಿದೆ ಎಂದು ಬಂದಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಾವ ಎರಡು ದಿನಗಳಿಗೆ ಸಾಕು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೋಟಾರು ಹತ್ತಿದೆ.

೧೯೫೧

ಅವನು ಮಲಗಿರುವಾಗಲೆ ಎದ್ದು ನಾನು ಬೇಂಕಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತಕ್ಕೊ ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೊ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ. ಅಂತೂ ನನ್ನ ಒಂಬತ್ತನೆ ಮಗನು ನನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆಬಂದ ಕೋಡುಗಳಿಗೆ ಹಿರಿತನ ಬೇಂಕಿನಲ್ಲಿ. ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ವಯಸ್ಸಿಗಾದರೂ ಬೇಡವೇ? “ನಾನು ನಿನ್ನಕಿಂತಲೂ ೨೦ ವರ್ಷ ಹಳಬ, ತಿಳಿಯಿತೇ?” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ “ಈ ಗೋಡೆ ನಿಮ್ಮಗಿಂತ ೧೦೦ ವರ್ಷ ಹಳೆಯದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯಾಳ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಮಗಳ ಹರಿಗೆ. ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ. ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳೂ ಮನತುಂಬ, ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತಹ ಸುಳ್ಳು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸತ್ಯವನ್ನಾಡಿ ಸಾಯಬೇಕೇಕೆ? ನನಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಜೆಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತೆ. ಅದೇಕೆ ಕುಳಿತೆನೋ ಎಂದು ಆಮೇಲೆ ಎನಿಸಿತು. ಹೆಂಡತಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಳು. ಹರಿಗೆಗೆ ಬಂದ ಮಗಳು ದುಡಿಯಲು ಕುಳಿತರೆ ಹೇಗೆ? ಅಳಿಯದೇವರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಹೆಂಡತಿಯ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಆಗ ಕಾಡಿದ; ಅಳಿಯನಾಗಿ ಈಗ ಕಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಅರವತ್ತೈದು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಕುಳಿತೆ ಅಡಿಗೆಗೆ. ಹಸಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ. 'ಈ ಗಂಡಸರಿಗೆ.....' ಎಂದೇನೋ ಅಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ಕೂಡಲೇ ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ನಾನೇ ಆ ಹಸಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತಂದ ಗಂಡಸು. 'ಇದ್ದಲುಚೀಲ ಎಲ್ಲಿವೆಯೇ' ಎಂದು ಹೊಗೆ ಕುಡಿಯುತ್ತ ಕೂಗಿದೆ. 'ಆ ವೀಣೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿವೆಯಲ್ಲ' ಎಂದು ಮಲಗಿ ವಲ್ಲಿಂದಲೇ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ನಡೆಯಿತು ಹೀಗೆಯೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ.

ಮನೆಯ ಹೊರಗೂ ಒಳಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ. ಹೊರಬಾಗಿಲ ಮುಂದಿದ್ದ ತಿಪ್ಪೆಯೇ ಸಾಕು, ನಾನು ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲರ್ ಆಲ್ಲ ನೆಂದು ಹೇಳಲು. ಆದರೂ, ಎಷ್ಟು ಹೊಲನೆಂದರೂ ಆದೇಮೇಲು. "ಹುಸಿನಗು ಕೋಣೆ" ಯಷ್ಟು ಅಳುಮೋರೆಯದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ನಡುಮನೆ ಯಲ್ಲಂತೂ ಕಾಲಿಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಗೂಡ್ಸೆಡ್ ಹೊರಗೆ ಲಂಚ ಕೊಡದವನ ಮಾಲುಬಿದ್ದಂತೆ ಬಿದ್ದಿವೆ ಮಕ್ಕಳು ಅಕ್ಷವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ. ಆರ್ಜಿರ್ಣಪಾಗ್ಯ ವಷ್ಟು ಹಲವು ಉಂಡಿವೆ, ಉಪವಾಸ ಕೆಲವು ಮಲಗಿವೆ. ಹೋಮ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಆಡಾವುಡಿಯಾದರೆ ಇದೇ ಗತಿ! ನನ್ನ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಹಿಲೆ ಪ್ರಬಲಿಸಿತು. ಮಾರಿಮ್ಮನ ಭಾಂಡಾರದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸರ್ಜನರ (ಸಜ್ಜ ನರಲ್ಲ) ಖಡ್ಗದವರಿಗೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಲೆಬಾಗಿರಾಯಿತು. ಇದ್ದುಬಿದ್ದುದ ನೆಲ್ಲ ಮಾರಿ ತೂರಿದೆ. ಅಡವು ಹಾಕಲು ಉಳಿದುದೆಂದರೆ ಬ್ಯಾಂಕು ಒಂದೇ. ಮಲಗಿದಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದೆ. ಏನಿದೆ ಗೋಡೆಗೆ? ನಗುವ ಸಿನೇಮ ನಟಿಯರಿಲ್ಲ: ಅವರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿಯುವ ದೇರಭಕ್ತರೂ ಇಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಗೋಡೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಸುಣ್ಣದಸೇಲಿಲ್ಲ ಕೆಂಪು ಚಿಕ್ಕಿಗಳು! ಎದೆ ಧಸ್ಸೆಂದಿತು. ಹಾಲಿನವಳ 'ಕೆರೆಂಟು ಅಕಾಂಟು' ಅದು.

ಕಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದರು, 'ಎನಯ್ಯಾ ಅದು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ.' ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಫೋಟೋ! "ಈ ಮುಷ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಫೋಟೋ ಬೇರೆ ಬೇಕಾ ಯಿತೇ?" ಎಂದೊಬ್ಬ ಅದನ್ನು ಕಸಿದ ಸಲುಗೆಯಿಂದ. ಓಹೋ 'ಎಕ್ಸ್ರೇ' ಎಂದು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ತಾಸು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದ. ಆ ಮೇಲೆ

ಅರವತ್ತಾರು

ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವನು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಲು ಪರವಕ್ಷಣೆ ಗಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು.

ಕೈ ಏಕೆ ಫ್ರಾಕ್ಟರ್ ಆಯಿತು ಎಂದ. ಸುರು ಮಾಡಿದ. “ಆದು ಕೈಯಲ್ಲವೋ, ಎದೆ ಎದೆ” ಎಂದೆ. “ಒಪೋ, ಎದೆಯಲ್ಲನೇ ಇದು. ಆಹುದು. ಹಲವರ ಕೈಯೂ ಹೀಗೇ ಇರುತ್ತೆ. ಎದೆ ಏಕೆ ಫ್ರಾಕ್ಟರ್ ಆಯಿತು.” “ಡಾಕ್ಟರ್ ಜಿಲ್ಲು ಕೊಡಲ ರದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಫೋಟೋ ಕೈಯಲ್ಲ ಒಡಿದು ಮನಗೆ ಬಂದೆ. ಅವಳ ನುಸಿಗೆಮ್ಮು, ಅಳಿಯನ ದುಸುಮುಸು, ಮಗಳ ಮೂಕ ಆಳು, ದೊಡ್ಡವನ ಓದು, ಚಿಕ್ಕ ಇಬ್ಬರ ಕುಸ್ತಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಉಂಡು ಅನ್ನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಮದುವೆಗಾದ ಮಗಳ ಪಿಟೀಲು, ಒಂದೇ ತೊಟ್ಟಿಲಿಂದ ಎರಡುಮಕ್ಕಳ ಚೀರಾಟ, ನನ್ನ ದಸಿಸೆ! ಹೊರ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅಡ್ಡಾದೆ. ಎಚ್ಚತ್ತಾಗ ನಡು ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿದ್ರೆ. ಗಂಟೆ ಎಷ್ಟೆಂದು ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ನೋಡಿದೆ- ಅದಕ್ಕೂ ನಿದ್ರೆ. ವಾವ! ಮದುವೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ಇನ್ನಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಬಂದೀತು? ನಿದ್ರೆ ಮಾಡೋಣ ವೆನಿಸಿತು. ಅದರೆ ತಿಗಳೆಗೂ ನಿದ್ರೆ ಬಂದರೆತಾನೆ? ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಳೆದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರ ಬಂದೆ. ರಸ್ತೆಯ ಆ ಬದಿ ಶಾಲೆ. ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟುಕೂಡಲೇ ಶಿಕ್ಷಕರಂತೆ ಗೊರಕೆಗೆ ಅರಂಭಿಸಿದೆ.

ಬೆಳ್ಳಂ ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಅಲುಗಾಡಿಸಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದ ನನ್ನ ಬಾವ. ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಕಣ್ಣು ತಿಕ್ಕಿದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಗಾಡಿಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು. “ಏಕೋ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಲಗದಿ, ಕತ್ತೆಗಳಂತೆ ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ” ಎಂದ. ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದ ನನ್ನಿಂದ, ಮರುಗಿದ.

“ಹೀಗೇಕೆ ಆಯಿತೋ ನಿನ್ನ ಬಾಳು, ಎಷ್ಟು ಮುದ್ದಾಗಿತ್ತಿತ್ತೆಲ್ಲೆ ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರ ಚಿಕ್ಕದಿದ್ದಾಗ?”

“ನೀನು ಆಗ ನೋಡಿದುದು ಕತ್ತೆ ಮರಿಯನ್ನು, ಬಾವ. ಅದಕ್ಕೇ ಅಷ್ಟು ಮುದ್ದಾಗಿತ್ತು ಅದು ಚಿಕ್ಕದಿದ್ದಾಗೆ. ನೀಳವಾದ ಕಾಲು, ಬಾಚಿ

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕ್ರಾಪು, ಪುಟ್ಟದಾದ ಬಾಲ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮೈ, ಠಣಪುಣಿ ಜಿಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕತ್ತಿಮರಿ ಮುದ್ದಲ್ಲವೇ? ಬೆಳದಂತೆಲ್ಲ ಸಂಸಾರ ಕತ್ತಿಯಂತೆಯೇ ನೋಡು. ಯಾವ ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಲಗಿದರೇನು? ಮೂಟೆ ಹೊರಿಸುವ ಅಗಸ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬರಲೇ, ಹಾಗೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುತ್ತೆ ಕರ್ತವ್ಯ.” “ಕತ್ತಿ ಮರಿ ಎನ್ನು ಏನಾದರೂ ಅನ್ನು, ನಿಸ್ಸ ಆ ಅಂದಿನ ಸಂಸಾರವೇ ಚಂದವಾಗಿತ್ತು ಬಿಡು.”

“ಅಷ್ಟೇ, ಬರೀ ಚಂದ ಅಷ್ಟೆ ಆ ಮರಿ. ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ತನ್ನ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತರೆ ಅಲ್ಲವೆ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ? ಎಷ್ಟೋ ಕಳ್ಳ ಕತ್ತಿಗಳು ದೊಡ್ಡವಾದ ಮೇಲೂ ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಮರಿಗಳಂತೆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ನೋಡುತ್ತವೆ. ಅದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಇರಲಿ, ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಗೊಣ ನಡೆ, ಆ ಮೇಲೆ ಅಗಸ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದಾನು.”

“ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟ ದೇವರು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಬಿಡು, ಅದೇ ಸಂತೋಷ”

“ದೇವರೇ, ಕಡೆಯವರಿಗೂ ಇಷ್ಟೆ ನಡೆಸಿ ಬಿಡಪ್ಪ” ಎಂದು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಹೇಳಿ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿವು.

ಕಣ್ಣೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ

ಸಕಾಲವಾಗಿಯೋ ಅಕಾಲವಾಗಿಯೋ ಸತ್ತವರ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನು-ಸುಳ್ಳು ಬಿರಿಸಿಯಾದರೂ-ಆಡುವುದು ಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ; ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣ. ಗೌರವವೂ ಅಹುದು, ಆಡುವವರಿಗೆ? ಸತ್ತವರ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡುವುದು ಎಂದಿಗೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ; ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ (ಸತ್ತವರ) ತಲೆಯಂತೂ ತಿರುಗುವಂತಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಆದರೆ ಸಾಯುವುದು ಬರೀ ಸಂಪನ್ನರ ಹಕ್ಕು ಅಗಿದ್ದರೆ ಭಾಷಣಕಾರರ ಕೆಲಸವು ಹಗುರಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಹಲವು ಸಾಯುವವರಂತೂ ಸಾಯುವರೆಗೂ ಒಂದಾದರೂ ಭಾಷಣ ಯೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಸಾಯುವರು. ಅಜಮೀನಂತೆ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ' ನಾರಾಯಣ ' ಎಂದರೂ ಸಾಕಿತ್ತು. ಗೋಡಸೆ, ರಜವಿ, ಮುಂತಾದ ಮಹನೀಯರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ (ಆತ್ಮನಿದ್ದರೆ) ಶಾಂತಿ ಕೋರುವಾಗ ಭಾಷಣಕಾರರಿಗೆ ಆಗುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಾನವ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಿಲುಕಲಾರದೇನಿಡೆ? ಜನರಲ್ ಡಯರನಿಗೂ ಕಂಬನಿ ಬದ್ದಿರಬಹುದು. ತಿನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಮೃತರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಕೋರಲು ಸಭೆ ಕರೆದು, ಜನರು ಸೇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಕಡೆಗೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಸಲಹೆಯೇ ಅವನ

ಅವತ್ತೊಂಬತ್ತು

४१६

ಮಾನವನನ್ನು ಕಾಯಿತು. ಔತಣವೋಲೇಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿ. ಸೂ.: ಸಭೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಚಹಾ; ಕಡೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ತಾರಾಗಣದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದ ಕುಮಾರಿ.....ಳ ಗಾಯನ ಮತ್ತು ಇವರ (ದತ್ತು) ಪುತ್ರಿಯಾದ ಬೇಬಿ.....ಳ ನರ್ತನ.

ಸತ್ತವರ ಹಿರಿಮೆಗಿಂತಲೂ ಕಂಬನಿ ಸಭೆಯ ಭಾಷಣಕಾರರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಬಹು ಮಹತ್ವದ್ದು, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ಓರ್ವ ವ್ಯುತ್ಪರ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಲು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತಿಮ್ಮ ಎದ್ದು ನುಡಿದೇ ಬಿಟ್ಟು “ ನಮ್ಮನ್ನಗಲಿದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ.....ಯವರಿಗೆ ಸಿಗಲೇಟು ಎಂದರೆ ಏಂಚಪ್ರಾಣ.” ಕೂಡಲೆ ಸಭಿಕರು—ವ್ಯುತ್ಪರನನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮೂವರು-ಕರತಾದನ ಮಾಡಿ ತಮಗಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಹರ್ಷೋದ್ಯೋಷದಿಂದ ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಏಳು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ದುಂಡಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ಐವತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವರಮಾನದ (ಸ್ಥಿರ ?) ಚರಾಸ್ತಿಯನ್ನು ಲೋಲುಪ್ತತೆಯಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ, ಕೈಹಿಡಿದವಳಿಗೆ ಕಂಡವರ ಮುಂದೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ಲುವ ಗತಿ ತಂದು, ಧರ್ಮಾಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿ, ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ಟಿಯವರಿಂದ ಕೊನೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಗಿಟ್ಟಿಸಿದ ಮೋಹನರಾಯರ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದ ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದಂತೊಂದು ವಾಕ್ಯವಿದ್ದಿತು. “ ಕೀ|| ತೇ|| ಮೋಹನರಾಯರಿಗೆ ಚಿನ್ನ ಮಣ್ಣು ಸಮ. ”

ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಹಣ ಕರ್ಚಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಡೆಗೂ ಡಾಕ್ಟರ ಮುಖಾವಲೋಕನ ಮಾಡದೆ, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ ಕೈಪಣ ಕಾಳ ಸೆಟ್ಟರನ್ನೂ ಕೊಂಡಾಡಲು ಶಬ್ದ ಸಂಸತ್ತು ಇದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ. “ ಹಣದ ಬೆಲೆ ತಿಳಿದವರು. ಮಿತವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈ ಇವರದು. ಪುಪಂಚದ ಅನುಭವಾವ್ಯುತ್ ಸವಿದು ಸತ್ತರು. ”

ಎಷ್ಟತ್ತೊಂದು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಮೊನ್ನೆ ಸತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವ್ಯುತರಾದವರ ಭಾವಚಿತ್ರವಿದ್ದಿತು. ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟರೆ ಬಹುಮಾನ ಕೂಡಿಸುವ ಭೂಗತವಾದ ಕಾಮಿ (ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್) ಇರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲ. ಚಿತ್ರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯವಿದ್ದಿತು. “ಒಳ್ಳೆಯ ಅಧಿಕಾರರಲ್ಲಿದ್ದು ಶ್ರೀ.....ಅಯ್ಯರರು ತಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಳಗಕ್ಕೆ ಬಲಗೈಯಂತಿದ್ದರು -- ವ್ಯುತರ ಹೆಂಡತಿಯ ತಮ್ಮನ ನೆರೆವಿನಿಂದ ”

ಎಂಬತ್ತೈದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾಯಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತ ಗೃಹಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದ ದುಃಖ ಸೂಚಕ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಈ ದನಿಯಿದ್ದಿತು.

“ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಸತತ ಪ್ರಜಾಸೇವೆ (ಸರಕಾರಿ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ) ಮಾಡಿ, ಕೇವಲ ಮೂವತ್ತೈದೇ ವರ್ಷ ಸಿಂಚನಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಪುತ್ರಹೀನರಾದ ಮೂರನೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಅಲ್ಪ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಮಹನೀಯರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಕೋರುತ್ತೇನೆ ” ಕೋರಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯ? ಶಾಂತಿ ?

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪರಿಚಿತನಾಗಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದೊಬ್ಬರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಅತಿ ಜಾಣತನದಿಂದ ಸಭಿಕರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಚಾಣಿಕ್ಕ ತನವೂ ಉಂಟು.

“ ಕೀರ್ತಿ ಶೇಷರಾದ ಮಾನ್ಯ.....ರವರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಚಿರಪರಿಚಿತರು. ೧೯೪೨ ರ ಮುನ್ನ ಸರಕಾರದಿಂದ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ರಾವಬಹದ್ದೂರ.....ರವರ ಹೆಂಡತಿಯ (ಮಲ) ತಾಯಿಯ ತಂಗಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಕ್ಕಳು ಇವರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಹಳ ಅಂತಃ ಕರುಣದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಚಿರಮಣಿ. ”

ಹೆಂಡತಿಯ ತಾಳಿಯನ್ನು ಮಾರಿ, ಕಡೆಗೂ ಸಾಲಗಾರರ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು, ಸಿವಿಲ್ ಜೈಲಿನ ಪಾಲಾದ ಅತ್ತ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕಾಲಾಣ

ಯನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ಸತ್ತಿದ್ದ ಕುಬೇರಸೆಟ್ಟರ ಕಂಬನಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ “ಆವರ
ವರ ಕರ್ಮ ಅವರಿಗೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಕುಬೇರಸೆಟ್ಟರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ
ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿತು. ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬೆರೆಸುವ ದಡ್ಡರವರಲ್ಲ”
ಎಂದು ಉದಾರ ಹೃದಯದ ಸೆಟ್ಟರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಲೂಬಹುದು.

ಬೋರ್ಡು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಿದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತು
ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ, ಹನ್ನೆರಡು ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಗೌರವ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಹದಿನಾರು ಭಾವಚಿತ್ರ ಅನಾವರಣ
ಮಹೋತ್ಸವಗಳಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಅಮೃತ ಹಸ್ತದವರಾಗಿ, ಬೀಡಿ ಅಂಗಡಿ
ಯಿಂದ ಭಜನ ಮಂದಿರದ ವರೆಗೂ, ಸಲೂನಿನಿಂದ ಆಣೆಕಟ್ಟಿನ ವರೆಗೂ,
ಆದಿಶೇಷನ ನಡನೆತ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಾವಿಯಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿದ
ವಿಮಾನ ಕಂಪೆನಿಯವರಿಗೂ ಬುನಾದಿ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಿ, ಕಂಠಗತವಾದ
ಭಾಷಣವನ್ನು ದುಃಖಸೂಚಕ ಸಭೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿಯೇ
ಬಿಟ್ಟರು ಒಂದುಬಾರಿ.

“ ಈ ಸಂತೋಷದ ನೂತನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು
ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ನನಗೆ ಆಗಿರುವ
ಆನಂದವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ.....”

ರಾಜಕೀಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾರಕ್ಕೆಮ್ಮೆ ಪಾರ್ಟಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ,
ಆದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೀತಿ ರೀತಿ ಮಾತಿನ ಧೋರಣೆಯನ್ನೂ ತಿರುವಿ, ಬಿಸಿಲು
ನೋಡಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿದು, ಬಿದ್ದ ಆಕಳ ಬಾಲ ತುಳಿದು, ಗೆದ್ದ ಎತ್ತಿನ
ಬಾಲ ಹಿಡಿದು, ಒಮ್ಮೆ ರಾ. ಸಾ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಧೀ. ಭ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕ. ಸಾ.
(ಕಳ್ಳಸಂತೆ ಸಾಹುಕಾರ) ಅದ ಚತುರ ಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಗುಣವರ್ಣನೆ
ಮಾಡುವಾಗ ಎರಡೇ ಮಾತು ಸಾಕಲ್ಲವೆ? ದಿವಂಗತರಾದ ರಾ. ಸಾ.
ದೇ. ಭ. ಕ. ಸಾ.....ರವರು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯ ಮೂರ್ಖ ಹಿಂದಾ
ಳಲ್ಲ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿದೆ: ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ;
ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುವ ಮನೋಬಲ

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ವಿದೆ. ತಾವು ತುಳಿದದ್ದನ್ನೇ ಹಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಚೇತನವಿದೆ ಇವರಿಗೆ.”

ಎತ್ತು ಮೂಟೆ ಹೊತ್ತಂತೆ ಡಿಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಸೇರಿಗ ತಿಂದು ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಸತ್ತವರು ವಿಭೂತಿಗಳು, ಅಚಲ ನಿಶ್ವಾಸದ ಗಂಧೀಭಕ್ತರು ಎಂದು ಸತ್ತನಂತರ ಕೊಂಡಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಹುದು.

ಗೆಳೆಯನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತಿಂಮ ಅಗಲಿದ ಗೆಳೆಯನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾಣತನದಿಂದ ನುಡಿದ ಒಂದು ಬಾರಿ.

“ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮಿತ್ರರಾಗಿದ್ದ.....ರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಿಗಿಲಾದವರಿದ್ದರು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಕೋರ್ಸ್‌ನ್ನು ನಾಲ್ಕೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.”

ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ತೀಡಿದರೂ ‘ರಠ’ ಸಹ ಬರದೆ ಸತ್ತ ಓರ್ವ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಾಗಿ ಕಂಬನಿ ಸುಂಸಲು ಸೇರಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂಮ ನೂತನಾಡಿ ಶಬಾಸ್ ಸಂಪಾದಿಸಿದ.

“ನಮ್ಮ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಮರಣವು ಬರಬಾರದಿತ್ತು. (ಇನ್ನೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಬರಬೇಕಿತ್ತು?) ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇವರು ಸದಾ ಕಡಿ ಬೆಂಚಿಯ ಒಡೆಯರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೇನು? ಚರ್ಚಿಲ್ಲರು ಮಾತ್ರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಗಾಲವೂ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲವೇನು? ಹ್ಯಾರೋ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಇವರು ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ? ಥಾಮಸ್ ಎಡಿಸನ್‌ನಂತಹ ದಡ್ಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಯಾರಿದ್ದರು? ಇವನು ಸದಾ ಎಬಡನಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಇವನ ಮಾಸ್ತರರು ಸತ್ತ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟು ಇವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ರೂಜವೆಲ್ಟರು ಕಾಯಿದೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾಪಾಸಾಗಲಿಲ್ಲವೇನು? ನಮ್ಮನ್ನಗಲಿದ ಈ ಗೆಳೆಯರಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಕಾಲ ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಇನ್ನಾವಾವ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಪಾಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು!”

ಎಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು

ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ದುಸ್ಥಿತಿ

(೧)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೊಂದೂರು.

ತೀ|| ದಸರಿಯ ಮುಂದೊಂದು.

ನಾಸ್ಯರೆ,

ಅನಂತ ಪ್ರಣಾಮಗಳು. ಪ್ರತಿವರ್ಷದಂತೆ ಈ ವರ್ಷವೂ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಮುಂಬರುವ ದಸರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಡಹಬ್ಬದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ತಮ್ಮಂತಹ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಸಹಕರಿಸಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರವು ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಶಾವು ಕೃಪೆಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಈ ಕರೆಗೆ ಓಕೊಟ್ಟು ಬಂದು ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿಯ ಪುರಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಿಂದ ಜ್ಞಾನಾವೃತ ಪಾನಮಾಡಿಸುವರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ತೀದಿಯನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇತಿ ನಿಮ್ಮವ

× × × ×

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿ

ಎಪ್ಪತ್ತೈದು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

(೨)

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಣಕಾರರೂರು

ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ.

ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ—

ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರವು ಕೈಸೇರಿತು. ಅಯ್ಯೋ! ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮಾತೆಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಹಕರಿಸಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಎಂದಾದರೂ ಆಗದು ಅಂದೇನೆಯೇ? ನನ್ನ ಅಲ್ಪ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸದಾ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮೀರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನಿಂದ? ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ.....ನೇ ತೇದಿಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿಬಿಡಿ.

ಚಿಕ್ಕೊಂದು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ವಿಷಯ: ಇಂದಿನ ರೇಲ್ವೆ ಪ್ರವಾಸದ ತೊಂದರೆ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂಟರ್ ಪ್ರವಾಸವಂತೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನಂತಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪುರುಷನ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಕ್ಕೆ ಗೌರವವೂ ಅಲ್ಲ ಅನ್ನಿ. ಕಾರಣ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ನೀವು ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುವುದಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಬರಲು ಅನುಕೂಲ. ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಬೇರೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯಬೇಡಿ.

ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಗೈಯಲು ಸಿದ್ಧನಿರುವ

X X X X

(೩)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೊಂದೂರು

ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ

ಮಹನೀಯರೆ,

ಆಯಿತು. ಎರಡನೆ ವರ್ಗದ ಪ್ರಯಾಣದ ಕರ್ಚನ್ನು ಕೊಡಲು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ..... ತೇದಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಭಾಷಣ.

ಎಪ್ಪತ್ತಾರು

ಭಾಷಣದ ವಿಷಯವನ್ನಿಷ್ಟು ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವಿರಾ ?

ಇಂತು ಬೇಡುವ,

× × × ×

ಕಾ. ನಾ. ಸಮಿತಿ

(೪)

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಣಕಾರರೂರು

ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ.....ರವರೆ,

ನೀವು ಕೇಳಿದಂತೆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಉಂಟು. ನಾನು ಮನೆಯಿಂದ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ನಿಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ನೀವು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಬಿಡಾರ ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೂ ಬರೀ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕರ್ಚಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿ ಕಣೀ. ಕೂಲಿ ಅನ್ನಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅನ್ನಿ. ಕ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹಂಪಲನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಬೇರೆ ನನಗೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ.....ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಾವು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದಲ್ಲ ?

ಸದಾ ಸೇವೆಗೈಯಲು ಹಾತೊರೆಯುವ

× × × ×

(೫)

ಕರ್ನಾಟಕಲ್ಲೊಂದೂರು

ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ

ಹಿರಿ ಸಾಹಿತಿಗಳೆ,

ಚಿಲ್ಲರೆ ಕರ್ಚಿಗಾಗಿ.....ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಎಪ್ಪತ್ತೀಳು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ತಾವು ಯಾವ ವಿಷಯದಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನಿಷ್ಟು ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಉಪಕಾರವಾದೀತು.

ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಾಭಿಲಾಷಿ

× × × ×

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿ.

(೬)

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಣಕಾರರೂರು
ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ

ಗೆಳೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ,

ಭಾಷಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಗೋ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೇನೆ

ಇನ್ನೊಂದು ಚಿಕ್ಕಮಾತು. ನನ್ನ ಮೂರನೆಯ ಮಗು-ಅವನಿಗೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಚಾರ್ಜು ಮಾತ್ರ-ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅರಗಳೆಗಿಯೂ ಇರಲಿರಿಯದು. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನೂ ನನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಎರಡನೇ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿಮಗೆ ಇದೇನು ಮಹಾ ವೆಚ್ಚ ಬಿಡಿ. ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಿರುವುದು ಮೇಲೆಂದು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸಬೇಡಿ.

ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸೇವೆ ಗೈಯುವ,

× × × ×

(೭)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೊಂದೂರು
ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ..... ರಿಗೆ,

ನಿಮ್ಮ ಚಿರಂಜೀವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಆದೀತೆ?

ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟು

ಆಗತ್ಯ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಆದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೊರಲು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲವೆ.
ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಮರೆತಿರಿ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವಿರಾ ?

ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಪ್ರೇಮಿ

× × × ×

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿ

(೮)

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಣಕಾರರೂರು.
ತೀ|| ಎರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ

ಗೆಳೆಯ.....ರವರಿಗೆ,

ಅಹುದು, ತಾವು ಬರೆದಂತೆ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತಿಳಿಸಲು ಮರೆತಿಲ್ಲ
ಈಗ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ಕುಮಾರನು ನನ್ನೊಡನೆ ನಿಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆಂದು
ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನರ್ಥದ ಪರಂಪರೆಯಾಗಹತ್ತಿದೆ. ಹನ್ನೆ-
ರಡು ವರ್ಷದ ಅವನ ಅಕ್ಕ, ಬರಿ ಅನ್ನ ನೀರನ್ನಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ-ಪಿಟೀಲುಸಹ
ಮುಟ್ಟದೆ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವದಂತೂ
ಆಗದ ಮಾತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವಳ (ಪಿಟೀಲುಸಹಿತ) ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾದರೆ
ನನ್ನ ಭಾಷಣಕ್ಕೂ ಇದೊಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೋಡಿ. ಅವಳೂ
ಬರಲಿ ತಾನೆ? ಮಕ್ಕಳಿಂದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಸ್ವಾಮೀ,
ಹೇಗೂ ಕರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ಚು ನಿಮಗೆ.

ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನಿಸ್ಸಾರ್ಥ ಅಡಿಯಾಳು

× × × ×

ಎಷ್ಟತ್ತೊಂಬತ್ತು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

(೯)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೊಂದೂರು.

ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಋಷಿವರ್ಯರೇ,

ಭಾಷಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಪುನಃ ಮರೆತಿರಿ. ಮರುಟಪಾ
ಲಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಕುಮಾರಿಯೂ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಬರಲಿ. ಆಯಿತು ತಾವು
ಬೇಡದಂತೆ ಕಚೇರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ಚು.

ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕಾದಿರುವೆ

× × × ×

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿ

(೧೦)

ಭಾಷಣಕಾರರೂರು

ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ

ಗೆಳೆಯರೇ,

ಎಷ್ಟು ಮರೆವು ನೋಡಿ ನನಗೆ? ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆಂದು
ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ ಹಿಂದಿನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನೆನಪು ಹಾರಿದೆ.

ನೆನಪಿನ ಮಾತು ಬಂದರೆ ಈಗ ಇದೊಂದು ನೆನಪಾಯಿತು.
ನಾವು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ, ಸರಿ ಆಯಿತು ಅನ್ನಿ. ಆದರೆ ಚೆಕ್ಕೊಂದು
ತೊಡರು: ಸನಿಯದ ಹಾದಿಯಾದ.....ಜಂಕ್‌ಷನ್‌ಮೇಲೆ ಬಾರದೆ,
ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತು ಮಾರ್ಗವಾದರೂ.....ಜಂಕ್‌ಷನ್‌ಮೇಲೆ
ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪುನಃ ಅದೇ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾಗಿದೆ.
ನಾವು ಈ ದೂರದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮೋಗಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ಎಂಬತ್ತು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ನೀವು ಕೊಡಬೇಕಾಗುವ ಹಾದಿ ಕರ್ಚು ಒಂದೂವರೆಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು. ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದುದು ಒಳಿತಲ್ಲವೆ ?

ನಿಮ್ಮ ಸೇವಾಪ್ರಸಕ್ತ
× × × ×

(೧೧)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೊಂದೂರು
ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞರಾದ.....ರವರಿಗೆ,

ತಮಗೆ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವು ಅನುಕೂಲವೋ, ಆ ಮಾರ್ಗ
ದಿಂದಲೇ ಬನ್ನಿ. ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚು, ಕೊಂಚ ಕಡಿಮೆ.

ಅಹುದು, ವಿಷಯವನ್ನೇ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ?

ನಿಮ್ಮ ಅನ್ಯತವಾಣಿಗಾಗಿ ಚಕೋರನಂತೆ ಕಾದಿರುವ

× × × ×

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿ

(೧೨)

ಭಾಷಣಕಾರರೂರು
ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ

ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರರೆ,

ನನ್ನ ಭಾಷಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ
ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಅದೆಲ್ಲವೂ ಆಯಿತು. ನೀವು ಎಂತಹ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೀರಲ್ಲ?
ಪ್ರತಿಯೋರ್ವ ಮನುಷ್ಯನೂ, ತತ್ರಾಪಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಮಂತ ಸಾಹಿತಿಯು,
ತಪ್ಪದೆ ನೋಡಲೇ ಬೇಕಾದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದ ವಿಷಯ

ಎಂಬತ್ತೊಂದು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಂಪೆ ಬಹು ಸಮೀಪವಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಊರಿಗೆ, ಅಹುದೇ? ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರು ಆದರೆ ಮೂರೇ ತಾಸಿನ ಪಾದಿಯಂತಲ್ಲ? ಹಂಪೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬರಲು ಕಾರೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಗೊಳ್ಳಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ಅಷ್ಟುದೂರ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಬಿಡಿ. ನಿರ್ವಾಹಕಿಣ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದುದಕ್ಕೆ ಬೇಸರ ಪಡಬೇಡಿ, ಸ್ವಾಮಿ.

ತೃಪ್ತ ಸೇವೆ ಧೈರ್ಯಗಳುಳ್ಳ
ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕ
× × ×

(೧೩)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೊಂದೂರು
ಶೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ

ಅಪ್ರತಿಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ.....ರಿಗೆ,

ಕಾರಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗರು ನಮ್ಮರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಂದ ನಾಡಹಬ್ಬದ ಚಂದಾ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದು ನಕ್ಷತ್ರಕನಿಂದಲೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಭಾಷಣವದಿನ ಅವರನ್ನೇ ಸಭೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವರ ಕಾರೂ ದೊರೆಯಬಹುದು. ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಣದ ವಿಷಯವನ್ನಿಷ್ಟು ತಿಳಿಪು ತಿಳಿಸಿದರೆ, ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಯಾರಿಂದಾದರೂ ಬರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೂ ಸಮಯವಿರುತ್ತದಲ್ಲವೆ? ಉತ್ತರವು ಬೇಗ ಬರುವೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಮ್ಮಿಂದ ಜ್ಞಾನೋದಯವನ್ನು ಬಯಸುವ
× × × ×

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿ

ಎಂಬತ್ತೆರಡು

(೧೪)

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಣಕಾರರೂರು

ಶ್ರೀ|| ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ

ಮಹಾಸ್ವಾಮೀ,

ನಿಮ್ಮೂರಿಗೆ ನಡೆದು ಬರಲು ಸಹ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು. ನನಗೂ ನಿಮ್ಮೂರಿಗೂ ಅಂತಹ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ ನೋಡಿ. ಏಕೆ ಅನ್ನಿ. ನನ್ನ ಮನೆಯವಳ ಅಜ್ಜಿ ಮಿರ್ಜಿಯಿಂದ ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಮರಳಿ ಬರುವಾಗ, ನಿಮ್ಮೂರಿನ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣ ವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ವೃತರಾದರಂತೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅವಳ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹೆಂಗರುಳು ನೋಡಿ! ನಿಮ್ಮೂರಿನ ಹೆಸರಿತ್ತಿ ದಕೂಡಲೆ-ತಾನು ಆ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ನೋಡದಿದ್ದರೂ ಸಹ-ಅವರ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಮನೆಯವಳು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಕಂಬನಿ ಸುರಿಸಿ, ನನ್ನೊಡನೆ ಬಂದೇ ತೀರುತ್ತೇನೆಂದು ಮುಷ್ಕರ ಹಿಡಿ ದಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಇರುವ ಒಬ್ಬಳೇ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಏಕಾಂಗಿ ಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರಲು ಮನಸ್ಸಾದರೂ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಬೇಕು? ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರೆ ನೀವಾದರೂ ಏನಂದೀರಿ? ಅಂದಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಕರೆತರಬೇಕು ಎಂದಂತಾಯಿತಲ್ಲವೆ? ತಪ್ಪದೆ ಕರೆತರುತ್ತೇನೆ; ನೀವು ಹಣದ ಮುಖ ನೋಡುವವರಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಕಣ್ರೀ.

ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ

ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡಿಪು ಇಟ್ಟಿರುವ

ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಡಿಯಾಳು

× × × ×

ಎಂಬತ್ತಮೂರು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

(೧೫)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೊಂದೂರು
ತೇ|| ಎರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ

ವಿದ್ವತ್ಪಣಿ ಭೂಷಣರೇ,

ಸಪ್ರೇಮ ವಂದನೆಗಳು. ನೀವು, ನಿಮ್ಮ ಒಬ್ಬಳೇ ಹೆಂಡತಿ, ಕುವರಿ, ಅರ್ಧ ಟಿಕೀಟಿನ ಕುಮಾರನೊಂದಿಗೆ ಸುತ್ತು ಮಾರ್ಗವಾದ .....ಜಂಕ್‌ಷನ್ ಮೇಲಿಂದ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಎರಡನೆ ವರ್ಗದಲ್ಲ ಬಂದು, ಅದೇ ಸುತ್ತು ಹಾದಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ಹೋಗುವಿರಿ. ಎಲ್ಲರ ಈ ಪ್ರವಾಸದ ಕರ್ಚನ್ನೂ ಕೂಲಿ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ದಾಳಿಂಬ ಮುಂತಾದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕರ್ಚಿ ಗಾಗಿಯೂ ನಾವು.....ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹಂಪೆಯನ್ನೂ ಸುತ್ತುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಭಾಷಣ.....ನೇ ತೇದಿ. ಅದೆಲ್ಲವೂ ಆಯಿತು.

ಭಾಷಣದ ವಿಷಯವನ್ನಿಷ್ಟು ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಮಹದುಸಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು.

ನಿಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಾಮೃತಕ್ಕಾಗಿ
ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿರುವ

× × × ×

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿ

(೧೬)

.....ನವರೆ,

ತಕ್ಷಣ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಣವನ್ನು ತಂತಿ ಮನಿಯಾರ್ಡರು ಮಾಡಿ ಬಿಡಿ, ತಾರು ಜವಾನನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವ ಬಕ್ಷೀಸಿನ ನಾಲ್ಕಾಣೆಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೊರಡುವದು ಆಗದವನಾತು.

ನನ್ನ ಭಾಷಣದ ವಿಷಯ:— “ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಿಕ ದುಸ್ಥಿತಿ”

ಸೇವಾರತ್ನಾಕರ ಧುರೀಣ.

ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು

(೧೭)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೊಂದೂರು
ತೀ|| ಎರಡು ದಿನಗಳನಂತರ

ಮಾನ್ಯರೇ,

ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೊರಡಬೇಡಿ; ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದ ಕಾರ್ಯ
ಕ್ರಮವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ “ ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಿಕ ದುಸ್ಥಿತಿ ”

ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಾವ್ಯತವನ್ನು ಸವಿಯಲು
ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಸ್ವಂತ ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಗಾರರು

“ ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ, ಹೀಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದು ದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸುದ್ದಿಗಾರರು ಹಾಗೆ ತಿರುವಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ” ಎಂದು ಅನೇಕ ಮುಂಬಡದು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹೇಳಿ ಸುದ್ದಿಗಾರರ ಮೇಲೆ ದೂರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತನುಗೆ ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದಾಗೆಲ್ಲ ಇಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯೋಜನೆಯ ಹೊರೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗರಲೂ ಸಾಕು. ನಾನು ಹಾಗನ್ನಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹಾಗಂದವರು ಅಂದಾಗ ಸುಳ್ಳರಾಗುವ ಪಾಳಿ ಸುದ್ದಿಗಾರರದೆ! ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವು ರೂಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಳಾಣೆ ಪಾಲು ಎಂದೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡದೆಯಾರ ತಲೆ ಮನ ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ಶಾಗದೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಗಗನದ ಆ ಬದಿ ಹೋಗುವದುಂಟು. ಅಡಿದ ಮಾತಿಗೆಲ್ಲ ಆಣೆ ಬಿಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಹಿಮಾಡಿ ಅವರೂ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಭಾಷಣಾನ್ವತವನ್ನು ಸವಿಯುವಾಗಲೇ ಮೂರ್ಛ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸುದ್ದಿಗಾರರಿಗೆ ಸಹಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಡಿದವರು ಅಡಿಲ್ಲವೆಂದವೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಲೇಬೇಕು ಆ ಕತೆ; ಅಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅಡಿದರೆ ತಪ್ಪಾಯಿತು ಎಂಬ ದನಿ ಇದೆ. ಸುದ್ದಿಗಾರರ ಸುಖವು ಹೇಳ ತೀರದು, ಸುಳ್ಳು ಶೂರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಕತ್ಯಾಗ.

ಎಂಬತ್ತಾರು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಹೆಣ್ಣು ಅಥವಾ ಹಿರಿರು ಭಾಷಣಕಾರರ ದೂರುಹೀಗೆ; ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಯೇ ಬಿಡಕಿಗೆ ಬರುವ ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಕಿನ ಅನುಚಾರಿ ಮೂಲಂಡಮಂಗಳದ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆ. “ನನ್ನ ಭಾಷಣವೇ ಬರಲಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಬರೀ ಮುಂತಾದವರು ಮಾತನಾಡಿದನಂತರ ಜನಗಣಮನದೊಂದಿಗೆ ಸಭೆ ಮುಗಿಯಿತು” ಎಂದಿಷ್ಟೆ ಬಂದಿದೆ” ಎಂದು ಮುಖ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ಮನೋರೋಗದಿಂದ ಕೊರಗಿ ಕೊರಗಿ ಸಿಪ್ಪೆಯಾಗುವುದು ಇವರ ಪ್ರಾರಬ್ಧ! ಕಡೆಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುವುದನ್ನು (ಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸವೆಂದೂ ಇಲ್ಲ) ಬಿಟ್ಟರೂ ಅಶ್ವರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಲವರಿಗೆ ಜಪತಪಗಳೇ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನ, ಕೆಲವರಿಗೆ ವೇದಿಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೋಕ್ಷ! ಇವರ ಹೆಸರು, ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಇವರ (ಅಯ್ಯೋ! ಆ) ಮುಖ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇವರಿಗೆ ಸಧ್ಗತಿ ಸಿಕ್ಕಂತೆಯೇ. ಇವರ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು, ಭೂಲೋಕದ ವಾಸನ ಮುಗಿಯಿತು, ಇವರಿನ್ನು ಯೊಳ್ಳಾಲ್ ಬಿಗಿದು ಹೊರಡಬಹುದು ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ. ಇಂತಹರ ಕಂಠಿಗೆ ಸುದ್ದಿಗಾರರು ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕಾಲಕರಂತೆ. ಸುದ್ದಿಗಾರರಿಗೆ ಇಂತಹರು ಸಿಕ್ಕರೆ ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಅನ್ನ ದೊರೆತಂತೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಮೂಲ ರೋಗ.—ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡುವವರು ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಕೇಳುವವರಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ದಡ್ಡರಲ್ಲ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ. ಮಾತನಾಡುವವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಹೊಳೆದರೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಈ ವೇದಿಕೆಯ ಹುಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು.

ಭಾಷಣವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಜಂಟಿಕಾರ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಮೆತ್ತಗೆ ಜಾರಿ ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ಬೇಸರವಾದರೆ ಬೇಕಾದವರು—ಸಿಗರೇಟು ಬೀಡಿ ಬೇಕಾದವರು—ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೆ ಎದ್ದು ಎಲ್ಲರೂ ಪಾರಾಗುತ್ತಾರೆ. ದರು ಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ದುರ್ವೈವಿಗಳು ಕೆಮ್ಮುತ್ತ ಕುಳಿತಾದರೂ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಎಂಬತ್ತೇಳು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಬಹುದು. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಪುತ್ರವತೀ ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಂತೂ ಆತಿಸುಲಭ ಮಾರ್ಗವಿದೆ. ತಮ್ಮ ಮಗುವನ್ನು ಅಳಿಸಲು ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಈ ಪುಣ್ಯವು ಸುದ್ದಿಗಾರನಿಗಿದೆಯೇ? ಬೇಕಾಗಲಿ ಬೇಡಾಗಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾಷಣಕಾರರ ಉದ್ದ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು-ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು, ಸ್ಪೆಲಿಂಗ್ ತಪ್ಪುಗಳ ಸಮೇತ-ಕೇಳಲೇಬೇಕು, ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳಲೂಬೇಕು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ ಅವನಗೋಳು. ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಬರೆದು ಕಳಿಸುವದಂತೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೇಳಿದ್ದನೆಲ್ಲ ಕೇಳಲಾರದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಹೋದಂತೆ ಅಚ್ಚಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಓದಲಾರದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಸುಟುವರೆಂಬ ಛಯ ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಕುಳಿತೇ ಇರುತ್ತಾರಲ್ಲ, ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೋಣನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಯಮನಂತೆ, ಕತ್ತರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಸಂಪಾದಕ ಮಹರಾಯರು! ಭಾಷಣಕಾರರು ಕೊಟ್ಟ ಡಿಕ್ಟೇಶನ್ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಅವರ ವ್ಯಾಕರಣದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸ್ಪೆಲಿಂಗ್ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಓದುಗರಿಗೆ ಏನೂ ಅರ್ಥವಾಗದಷ್ಟು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂವ ಕತ್ತರಿ ಹಾಕಬಲ್ಲ ಸಂಪಾದಕರಾಯನಿಗೂ ಬಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು ಸುದ್ದಿಗಾರ-ಇವನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸುದ್ದಿಗಾರ! ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಔತಣವಿತ್ತು ಅವರು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಕುಪಿತರಾಗುವವರು ಎಲ್ಲಿಯೋ ನೂರಕ್ಕೊಬ್ಬರು. ಸುದ್ದಿಗಾರರ ಪ್ರಚಾರ ಬಲದಿಂದ ಕೊಂಚ ಹೊರಬಂದು ಹಲವರ ಕಣಿಗೆ ಬಿದ್ದನಂತರ ಈ ಸಭೆಕರೆಯುವ ಜಾತಿಯವರೇ 'ಸುದ್ದಿಗಾರರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ' ವೆಂಬ ಜಂಬದ ಬೋರ್ಡು ಹಾಕಲೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿಜಾರಿ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು ಸುದ್ದಿಗಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಉತ್ತರಭೂಪರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಸುದ್ದಿಗಾರರಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಜಾತಿ. ಹೇಳಿದ್ದನ್ನಷ್ಟೆ ಕೇಳಿ

ಎಂಬತ್ತೆಂಟು

ಹೋದರೆ ತಮ್ಮ ಕಸುಬಲ್ಲವೆಂದು ಏನೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ದೊಡ್ಡವರ ಬಾಯಿಂದ ದಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸಿ ತಂಟಿ ತಂದಿಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಹಲವರಿಗೆ ಸಿಂಹ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಸುದ್ದಿಗಾರರಗೆ ಮುಖತೋರಿಮೆವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಿ ಹೇಳಿ ಹೈದರಾಬಾದ ನಿಜಾಮರು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಘೋಷೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಂಠಗಳೂ ಅಂದೊಮ್ಮೆ ದಿಲ್ಲಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ 'ತೂಟ್ಟುಬಾಣವನ್ನು ತೂಡುವದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಭಾನುಗೇಡಿ ಕರ್ಣನಂತೆ "ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಾಯಿಂದ ಆಡಿಸಿದ ಧನಕ ಕೀರ್ತಿಯು ಒಬ್ಬ ಸುದ್ದಿಗಾರನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿತು. ಅಂದು ಒಡೆದ ಮುತ್ತಿನ ರಿವೇರಿ ಇನ್ನೂ ನಡದೇ ಇದೆ! ಅಡಿಧ್ವಂಸವು ಮೂಡಿಸಿದರೆ ಅನಾಹುತವಾದೀತೆಂದು ಏಕೆ ತೋಚದೋ ಈ ಸುದ್ದಿಗಾರರಿಗೆ!

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬೈಗಳಿಗೆ ಛಾಗಿಯಾದ ಸುದ್ದಿಗಾರರ ಕಸುಬಿಗೆ ನಾನೂ ಕೈ ಹಾಕಿದೆ. ಪ್ರಾವಣಿಕತೆಯನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಕಲಿಸಲು ಹಟತೊಟ್ಟು ಕಾಗದ ಸೀಸಕಡ್ಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾದ ಒಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರ ನೆನಪುಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಜೀವನದ ಧೈಯಗಳನ್ನು ಜನತೆಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂಬಾಲಿಗರು ಮಾಡುವ ರೆಂಬಾಶೆ ನನಗೂ. ಮುಂದೆ ಕುಳಿತ ನನಗೆ ಮೈ ಬಿವರೊಡೆಯಿತು ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ. ಪೂಜ್ಯ ಬಾಪೂಜಿಯವರು ಜನ್ಮವತ್ತಿದ ದಿನಾಂಕವೊಂದನ್ನಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಏಕೆಂ ಗೋಡ್ಡೇ ಆಯಣಕ್ಕೇ ಕೈ ಹಚ್ಚಿ ಎರಡು ಗಂಟಿಕಾಲ ಅವನನ್ನು ಬಾರಿಸಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟರು. ಕೂಡುವ ಮುನ್ನೆ ಕಡೆ ಗೊಂದು ಧೀರವಾಣಿ ಹೊರಟಿತು, ಆ ಅಹಿಂಸಾದೂತರ ಮುಖದಿಂದ. "ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಗಾಂಧೀ ದ್ರೋಹಿಗಳ ತಲೆಯೊಡೆದು ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಗಾಂಧಿಯಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ಅವರ ಭಕ್ತನೆೇ ಆಲ್ಲ" ಎಂದು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿ ಕುಳಿತಾಗ ಇಡೀ ಸಭೆಯು ಕರತಾಡನ ಮಾಡಿತು, ಹರ್ಸೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿತು,

ಎಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

‘ ಹಿಯರ್ ಹಿಯರ್ ’ ಎಂದು ಕೂಗಿತು. ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ನಾನೂ ಕಿವಿ ಜಾಡಿಸಿ ಎದ್ದು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮೂರು ಸಾಲಿನ ವರದಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮೂರು ತಾಸು ಯೋಚಿಸಿದೆ. “ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಗಾಂಧೀತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿಹೇಳಿ ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು ” ಎಂದು ನಾನು ಕಳುಹಿದ ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಯು ದೊಡ್ಡಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಆನಂದವು ಅಪರಿಮಿತವಾಯಿತು. “ ಹೇಗಿದೆ ನೋಡು ನನ್ನ ಭಾಷಣ ” ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಕಾಫೀ ಕುಡಿಸಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟರು.

ತಾವು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವು ಆಡಿದಂತೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಿಡಿಕಿಯಾಗಿದ್ದರು ಓರ್ವ ರಾಜಕಾರಣ ಪಟುಗಳು. ಅಂದಿ ನಿಂದಂತೂ ಅವರು ವೇದಿಕೆಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸುದ್ದಿಗಾರರಿಗೆ ನಡುಕವೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅಂಜದೆ ಅಳುಕದೆ ಆತು ಕುಳಿತು ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ವರದಿ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಆ ಪಟುಗಳ ವಾಕ್ಯಾವ್ಯತವನ್ನು ಶ್ರೀಘ್ರ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದೆ. ಚಾಚೂ ಬಿಡದೆ ರಿಂಬೆ ಕಾಳಷ್ಟೂ ಸೇರಿಸದೆ ಅವರ ಭಾಷಣದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆವರೇ ಓದಿ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ ಮತ್ತು ಸಭಿಕರೆ,

ಘ್ರ ಘ್ರ ಇದು ಮಾತನಾಡಲು ಸಮಯವಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದ ಅವಸರವೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾತನಾಡುವದು ಶುದ್ಧ ತನ್ವಾದೀತು. ದೀರ್ಘಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ಚಟವು ನನ್ನದಲ್ಲ, ಹಟವು ನನ್ನಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಎರಡೇ, ಎರಡೆಂದರೆ ಎರಡೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಈಗಲೇ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬೆಳೆಸುವದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥವಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದರಿಂದಾವ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮವೂ ಆಗದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವೂ ಆಗಲು ಸಾಕು ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ

ತೊಂಬತ್ತು

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ, ನನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ, ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಇದೆ, ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇದೆ. ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆ ಇದೆ. ಕಾರಣ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು ಬೇಡ. ನಾನು ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆಡುವ ಆಶೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಆಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನರವಿಲ್ಲ. ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಬರೀ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆಪಟ್ಟು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ತಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಾತ್ ಅದು ನಿರರ್ಥಕವೇ ಆದೀತು. ಅದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ಎಷ್ಟು ಲಾಭವಾಗಲಾರದು. ಕಾರಣ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಯಾರೂ ಎಂದೂ ಏನನ್ನೂ ಗಳಿಸಿಲ್ಲ, ಗಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಗಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗಳಿಸುವುದು ನಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಗಳಿಸುವುದು ಅನಾಧ್ಯವು ಸ್ವಾಧ್ಯ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗೆ ಗಳಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅವರ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಅದು ಅವರ ದಷ್ಟತನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅದು ಅವರ ಜಾಣ್ಮೆಯ ಅಭಾವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿದು ತಪ್ಪದೆ ತೋರಿಸಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಹಲವರಿಗೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅನುವು ದೊರೆತರೆ ಆಯಿತು, ಎಚ್ಚರವೇ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಮಾತನ್ನೇ ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪುನಃ ಪುನಃ ಅದನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅದೇ ಮಾತನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಡಿದ್ದನ್ನು ಹಾಡುವುದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನವಾದೀತು? ಏನು ಉಪಯೋಗವಾದೀತು? ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತರೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅರವು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ ಎಚ್ಚರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರು ಬೇಸತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಜಾಣತನ ಉಳ್ಳ ಭಾಷಣಕಾರರು ಒಂದು ವಿರಳ. ಇದು ಬಹಳ ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ. ದುಃಖದ ಮಾತು. ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ, ಅಸಂದರ್ಭವಾಗಿ, ಅನುಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ, ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲ, ಹಿತವಲ್ಲ, ಜನರು ಕುಳಿತು ಕೇಳ

ತೊಂಬತ್ತೊಂದು

ಹುಚ್ಚು - ಹುರುಳು:

ಲಾರರು, ಸಹಿಸಲಾರರು, ಶಪಿಸದಿರರು, ಬೈಯದಿರರು, ಎದ್ದು ಹೋಗದಿರರು, ನಗದಿರರು, ಅಳದಿರರು, ಕೆಮ್ಮದಿರರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವದೇ ತಪ್ಪು. ಇಂತಹ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ನಿಂತರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ, ಕುಪಿತರಾಗಿ, ಬೇಸರಪಟ್ಟು, ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಕೇಳಲಾರದೆ, ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ, ಸಹಿಸಲಾರದೆ. ಶಾಕಲಾರದೆ ಎದ್ದು ಹೋಗಬಹುದು. ಬಹುದೇಕೆ, ಹೋಗಿಯೆ ಕೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೋಗುವದೇ ಸರಿ. ಇಂತಹ ದುಃಖ ಸೂಚಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹನುಮನ ಬಾಲದಂತೆ ಬೆಳಿಸಿ ಬೆಳಿಸಿ, ಬೆರಿಸಿ ಬೆರಿಸಿ, ಜಗ್ಗಿ ಜಗ್ಗಿ, ಎಳೆದೇಳಿದು ಮಾತನಾಡುವವರು ಮೂರ್ಖರು. ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖ ಓಶಾಮಣಿಗಳು. ಶುಂಠರು. ಹೆಡ್ಡರು. ದಡ್ಡರು. ಅದಕಾರಣ ನಾನು ಹೇಳಿಯೇ ತೀರಬೇಕಾದ ಎರಡೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಮುಗಿಸಲು ಕುತೂಹಲ ದಿಂದಿದ್ದೇನೆ, ಅವಸರ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ತವಕ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅತುರನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಡಿಸು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಹಲವಾರು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾದದ್ದನ್ನು, ನೂರೆಂಟು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬಹುದಾದದ್ದನ್ನು, ಗುಡ್ಡದಂತಹ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಹತ್ತೈದು ವಿನರಗಳೊಂದಿಗೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದನ್ನು. ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದನ್ನು, ಒಂದೇ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲ, ಎರಡೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕುಳಿತು ಬಿಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಕೇಳುವ ಆಸೆ ನಿಮಗಿರಬಹುದು. ನನ್ನ ಭಾಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ತೆರೆಬಾಯಿ ನೀರೊಡೆದಿರಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿರಬಹುದು, ನಿಮ್ಮ ಅತುರವು ಆನೆಯಷ್ಟು, ಗುಡ್ಡದಷ್ಟು, ಪರ್ವತದಷ್ಟು, ಹಿಮಾಲಯದಷ್ಟು, ಮೌಂಟ್ ಎವರೆಸ್ಟ್‌ನಷ್ಟು, ಮುಗಿಲಷ್ಟು, ಗಗನದಷ್ಟು, ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿರುವ-ಅಲ್ಲ-ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಕಿರೀಟದ ತುದಿಯಷ್ಟು ಎತ್ತರ ವಿರಬ

ತೊಂಬತ್ತೆರಡು

ಹುದು. ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ನಿಮ್ಮ ಆಸೆಯು ಅಪರಿಮಿತ
 ವಿರಬಹುದು. ಗಂಗೆಯಷ್ಟು ಬುದ್ಧವಿರಬಹುದು, ಗಣೇಶನ ಹೊಟ್ಟೆ,
 ಯಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಇರಬಹುದು, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರನಷ್ಟು ಅಗಲವಿರಬಹುದು,
 ಶಾಂತಿ ಮಹಾಸಾಗರದಷ್ಟು ಅಳವಿರಬಹುದು, ಸಹಾರಾ ಮರುಭೂಮಿ
 ಯಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಿರಬಹುದು, ಅದರೂ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಈಗ ಮಾತನಾ
 ಡುವೆನು ಬೇಡ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೇಡ. ಅದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಭಾಷಣ
 ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಇಚ್ಛೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡುವುದೇ ನನಗೆ ಬೇಡ
 ವಾಗಿದೆ. ಇದು ದುಃಖ ಸೂಚಕ ಸಭೆ: ನಮಗಿಲ್ಲವಿಗೂ ಈಗ ಅತೀನ
 ದುಃಖವಾಗಿದೆ. ವೇದನೆಯಾಗಿದೆ. ನೋವಾಗಿದೆ. ಸಂಕಟವಾಗಿದೆ.
 ಜುಗುಪ್ಸೆಯಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ಈಗ ದುಃಖವಾಗಿರುವುದೇ ನಮ್ಮ ಅಸಂತೋ
 ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ನಮಗೆ ಈಗ ಮನೋವೇದನೆಯಾಗಿರುವುದೇ ನಮ್ಮ
 ಮನದ ನೋವಿಗೆ ಕಾರಣ. ನಾವೀಗ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇವೆ. ದುಃಖ
 ದಲ್ಲಿ ದುಮುಕಿದ್ದೇವೆ. ಗೋಳಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ಬಾಳು
 ಹೋಳಾಗಿದೆ, ಬಾಳು ಬೀಳಾಗಿದೆ, ಬಾಳು ಕಾಳಾಗಿದೆ, ಕರಾಳವಾಗಿದೆ,
 ಅಳಹೋಗಿದೆ, ತೋಳ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ, ಕಾರಣ ಮಾತುಗಳುಮಾತ್ರ
 ಈಗ ಬೇಡೇಬೇಡ. ಇಂದು ಮಾತ್ರ, ಈಗ ಮಾತ್ರ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
 ಮಾತ್ರ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಈ
 ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಈ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಈ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ
 ಮಾತ್ರ ಮಾತು ಬೇಡ. ಎಷ್ಟೂ ಬೇಡ. ಅಷ್ಟೂ ಬೇಡ, ಇಷ್ಟೂ ಬೇಡ.
 ಅದು ಶ್ರಾಘ್ಯವಲ್ಲ, ಶ್ರಾವ್ಯವಲ್ಲ, ಸಿಷ್ಟ ಅಲ್ಲ, ಸಂಯಮವಲ್ಲ, ಸಂಪ
 ನ್ನತೆ ಅಲ್ಲ, ಸಕಾರಣವಲ್ಲ, ಸಹಜವಲ್ಲ, ಸರಳವಲ್ಲ, ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ,
 ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲ, ಸಂಭ್ರಮವಿಲ್ಲ, ಸುಲಲಿತವಿಲ್ಲ, ಸೊನ್ನೆ ಇಲ್ಲ,
 ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾತನಾಡುವುದು ನನಗೇ ಸೇರದು. ನನಗೆ
 ಮಾತು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮಾತು ಬೇಡ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ,
 ನಾನು ಮಾತನಾಡಲಾರೆ, ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡಿಲ್ಲ.

ತೊಂಬತ್ತನೂರು

ಹುಚ್ಚು— ಹುರುಳು

(ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗುಜುಗುಜು, ಕೆಮ್ಮು, ನಗು, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮುಂದೆ ಕುಳಿತವರು ಸೀನಿವರು. ಸುತ್ತುಮುತ್ತಿದ್ದವರು ಆಕಳಿಸಿ ಬಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಚಿಟಿಕಿ ಹೊಡೆದರು. ಅದನ್ನೇ ಕರತಾಡನವೆಂದು ತಿಳಿದ ಭಾಷಣಕಾರರು ಕುಪಿತರಾದರು.) ನೀವು ಚವ್ವಾಳೆ ತಟ್ಟೆ ಕೂಡದು. ಕೈ ತಟ್ಟೆಬಾರದು. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಮರ್ಯಾದೆ ಅಲ್ಲ, ಗೌರವವಲ್ಲ, ಗಂಭೀರವಲ್ಲ, ನಮಗೀಗ ಏನಾಗಿದೆ ಬಲ್ಲರಾ? ಅತೀವ ದುಃಖ, ವ್ಯಸನ, ಆಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಚಿಂತೆ, ಆಲೋಚನೆ, ಕಷ್ಟ, ಕಾತರವಾಗಿದೆ. ದಾರಿ ಕಾಣದಾಗಿದೆ, ಪಾದಿ ತೋಚದಾಗಿದೆ, ಕತ್ತಲಾಗಿದೆ, ಬೆಳಕು ಹೋಗಿದೆ, ನಿರೆಯು ಬಂದಿದೆ, ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಕವಿದಿದೆ, ಕಂಠು ಕಾಣವಾಗಿದೆ, ಕಾರಣ ನಾವೀಗ ನೋಡಲಾರೆವು. ಈಗ ಮಾತನಾಡುವುದುಬೇಡ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೇಡ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಡ.

ನಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವ ಎರಡೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮಾತುಗಳು ಯಾವೆಂಬದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗಲೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೂಡಲೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳುವವನಿದ್ದೇನೆ. ತೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿ ಬಿಡುವವನಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕ್ಷಣವೇ ಹೇಳಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಹೇಳಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ. ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದೂ ಇಷ್ಟೇ, ನಾನು ಹೇಳುವುದೂ ಇಷ್ಟೇ. ನನ್ನಿಂದ ಇಷ್ಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಬಯಸಬೇಡಿ, ಅನೇಕ್ಷಿಸಬೇಡಿ, ಅತಿಸಬೇಡಿ. ನಾನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ನೀವು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು, ಕಿವಿ ನಿಗುರಿಸಿ, ಕಂಠರಳಿಸಿ, ಕೈ ಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಿದ್ದೀರಿ. ಅದು ಇದೆ. ನಾನು ಹೇಳಲಿರುವ ಎರಡೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ಮುನ್ನ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮಂತಹ ಸುರಿತ ಅನುಭವಿಕ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುಬಾರಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಿಮ್ಮ

ತೊಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು

ಯುಧ್ಧ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದಂತಾದೀತು. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ನಾನು ಹೇಳುವ ಮುನ್ನ ಏನನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವೆನೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಡೆಗೆ ಏನೇನು ಹೇಳಿದನೆಂಬುದನ್ನು ಒಂದುಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ನೀವು ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಹಿಗಳಿದ್ದೀರಿ. ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲೀರಿ. ನೀವು ಚಾಣರಿದ್ದೀರಿ. ದಡ್ಡ ರಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೀರಿ. ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದೆ. ಕಾರಣ ಎಲ್ಲರಂತೆ ವೃಥಾ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಮಾತನಾಡಿ ಸಮಯ ಕಳೆಯದೆ ಮಾತು ಮುಗಿಸುವವೇ ನನ್ನ ಆಶೆ. (ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗಲಾಟೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಕೂಗಿದರು. ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮೋರೆ ಯೆತ್ತಿ ನಾಯಿ ಕೂಗುವಂತೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಧ್ವನಿ ಗೈದರು. ಕಡೆಗೊಬ್ಬರು ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಅಣಕಿಸಿದರು. ಭಾಷಣಕಾರರು ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ತರಂತೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದರು.) ಇದು ಶಿಸ್ತು ಅಲ್ಲ, ಕ್ರಮವಲ್ಲ, ನಾಚಿಕೆ ಗೇಡು. (ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಎದ್ದು ಆಕಳಿಸಿ ಕಂಠು ತಿಕ್ಕಿ ಮೈ ಮುರಿದು ಮನೆಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದರು) ಭಾಷಣ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮುನ್ನೆಯೇ ಹೀಗೆ ಸಭಿಕರು ಎದ್ದು ಹೋಗುವವು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಸಂಪ್ರದಾಯವಲ್ಲ, ಶಿಷ್ಟತೆ, ಶಿಷ್ಟಸಂಪ್ರದಾಯವಲ್ಲ, ನಾಸೀಗ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಎರಡೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಈ ದುಃಖಸೂಚಕ ಸಭೆಗೆ ಈ ದುಃಖಕಾರಕ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಇಳಿಯುವವನಿದ್ದೇನೆ, ಎರಡೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಬಲ್ಲೆ. ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವು ಬೇಡ. ಆ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವೋ ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕಡಿಮೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ದುರ್ವ್ಯವದಿಂದ ಎರಡೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ ಮಾತುಗಳಿವೆ. ಎರಡನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ? ಒಂದು ಮುಂದಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹಿಂದಾಗುತ್ತದೆ, ಒಂದು ಹಿಂದಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯಿತು, ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. (ಸಭೆಯು ಅರ್ಧದಮೇಲೆ ಖಾಲಿಯಾಗಿವೆ)

ತೊಂಬತ್ತೈದು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಸಭಿಕರೇ, ಈಗ ನನ್ನ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ, ಅಂದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠದಲ್ಲಿ—ಪೀಠವೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಪೀಠಕ್ಕೆ ನಾವು ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡಲು ಮೊದಲು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಲ್ಲ, ಪೀಠಕ್ಕೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಇಂದು ನಾವು ಕಲಿಯಬೇಕಾದುವು ಒಂದಲ್ಲ, ಎರಡಲ್ಲ, ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟಿವೆ—ಲೆಕ್ಕವೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಬರೀ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಲು ಬಂದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಇಂಗ್ಲೀಷು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲ ಮುಂದೆಯೂ ಇರಲಾರದು. ಆಮೆ ಎಂದಿಗಾದರೂ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕು, ಹೋಗಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಾದ ಹಿಂದಿಗೆ ಅದು ಜಾಗ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಿಂದಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹಿಂದಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ವೈರಿಗಳು, ಪ್ರಾಂತದ ವೈರಿಗಳು—ಪ್ರಾಂತವೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಅಂದೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಂತ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹುಯಿಲೊಂದು ಎದ್ದಿತ್ತು. ಇದು ರಾಜೀನಾಮೆಯ ಬಾಗಿಲವರೆಗೂ ಹೋಗಿ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿತು. ಹಿಂದೆ ಬಂದದ್ದೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಒಳ ತಾಯಿತು. ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆಯುವುದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣವೆಂದೂ ಹಲವರು ಖೇಪಿಸಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಲಕ್ಷಣವೆಂದನಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀ ಎಂದಂತೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಖೇಪೆಯು ದುಷ್ಟವಾದುದು—ಖೇಪೆ ಎಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಈಗಿನ ಖೇಪೆಗಳು ಹೇಳತೀರದಾಗಿನೆ. ಅಳತೆಗೆಟ್ಟಿವೆ—ಅಳತೆ ಎಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಪ್ರಜರಿಗೆ ಈ ಅಳತೆಯ ಕೂಳು ಸಾಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೋಟೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ—ಹೋಟೆಲಗಳೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ನಮ್ಮ ಹೋಟೆಲಗಳು ಹೊಲಸಿನ ಮನೆಯಾಗಿವೆ. ಶುಭ್ರತೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಕಾಣದಾಗಿವೆ—ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಎಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ನಾವು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ—

ತೊಂಬತ್ತಾರು

ನೋಕ್ಷವೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಪೋಕ್ಷ ಸ್ವರ್ಗ ಕೈಲಾಸಗಳ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ತಿಳಿಯಾಗಬೇಕು. (ಓಂಪ್ರಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ತಲೆಯನ್ನು ತುರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ತಲೆಯ ನೆನಪಾಗಿ ನನ್ನ ಕಡಿ ನೋಡಿ) ನಾನೀಗ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ? ('ತಿಳಿಯಾಗಬೇಕು' ಎಂಬ ಅವರ ಕಡೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ) ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ, ಪೊಟ್ಟಿನೊದಲು ಏನನ್ನು ಹೇಳಿದೆ? (ಈಗ ನನ್ನ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಎಂದು ನೆನಪುನಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ) ಹಾ! ಅಹುದು ಅಹುದು. ಸಭಿಕರೇ, ಈಗ ನನ್ನ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ—ಶ್ರೀಮಂತರೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಶ್ರೀಮಂತರೆಲ್ಲರೂ ಕೆಟ್ಟವರು, ಬಡವರೆಲ್ಲರೂ ಸಜ್ಜನರು ಎಂದು ಹಲವರು ತಿಳಿದಂತಿದೆ. ಅದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸುಳ್ಳು. ತಪ್ಪು. ಅದು ಸಿನೇಮಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಧ್ಯ—ಸಾಧ್ಯವೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯ. ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಲೇಬೇಕು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅಂಜದೆ ಅಳುಕದೆ ಬೆದರದೆ ಹೆದರದೆ **ಕಂಟ ಪೊಟ್ಟಿ ಬೇಕು—** (ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳ ಕರತಾಡನ!) ಸೊಂಟ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಸಾಧನೆಗೆ ಸತ್ಯತೆ ಬೇಕು, ಶೀಲಬೇಕು, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಬೇಕು—ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಈಗ ಇದೂ ಒಂದು ಹುಡುಗಾಟಕೆಯೇ ಆಯಿತು. ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹಲವರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಉಪವಾಸಗಳಿಂದ ಬೆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗೊಡ್ಡು ಬೆದರಿಕೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಯಾರು ಅಂಜುತ್ತಾರೆ. ಅಂಜಿಕೆ ಹೇಡಿಗಳ ಲಕ್ಷಣ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಂಜಲು ನಾನೇನು ಹೆಂಗಳೆಯರಲ್ಲ—ಹೆಂಗಳೆಯರೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಹೆಂಗಳೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬ ದೂರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ. ನೌಕರಿ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರೂ ತಕರಾರು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲ ಈಗ ಬೇಡ. (ನನ್ನ ಕಡಿ ನೋಡಿ) ನಾನೀಗ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ? ('ಈಗ ನನ್ನ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ

ಹುಚ್ಚು — ಹುರುಳು

ಕುಳಿತಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ' ಎಂದು ಓದಿ ಹೇಳಿದೆ) ಹಾ! ಅಹುದು. ಈಗ ನನ್ನ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ—(ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಬೇಸತ್ತು ಎದ್ದು ಅಡ್ಡಾಡಿ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಬಲಗಡೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಖೊಳ್ಳೆಂದು ನಗೆ!) ಅಲ್ಲಾ, ಎಲಬದಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾವಬದಿಯಲ್ಲಾದರೇನು? ಇಂತಹ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಕೊಡಬಾರದು. ಎಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರೇ ಇದ್ದೀರಿ—ವಿದ್ಯಾವಂತರೆಂದರೆ ನಿನನಾಯಿತು—ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತವರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಮರಳಿರಿ ಎಂದು ನಮ್ಮೆಂದಿರಿ ಯರು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನೇ ನಂಬಿದ್ದಾರೆ; ಅವರನ್ನು ದೇವರೇ ಕಾಯಬೇಕು. ಯಾರೂ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅದೇಕೋ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಕೆಟ್ಟ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳೂ ಸೊಟ್ಟಿ ಡಾನ್ಸು ಗ್ರೂಪುಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಕಲಿ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಅವು ಕಂಕಬದ್ಧ ಣವಾಗಿವೆ. (ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹುಚ್ಚು ನಗೆ). ಕಂಕಣ ಬದ್ಧರಾದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕು—ಸಹಕಾರವೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸರಕಾರದ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತ ಕೂಡುವದು ಒಳಿತಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನೇನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ? (ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವೇ ಎದ್ದಿತು) ಆಯಿತು, ಆಯಿತು. ಈಗಲೆ ಭಾಷಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಎರಡೇ ಮಾತುಗಳು ಯಾವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯಮೇಲೆ ನಮ್ಮನ್ನಗಲಿಹೋದ—ಅಗಲಿಹೋದ ಎಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು—ಈಗ ನಾವು ಅಂದರೆ ನೀವು ಅನಾರ್ಥರಾಗಿ ನಮಗೆ ಈಗ ಹಾದಿ ತೋರುವವರು ಒಬ್ಬರೆಂದರೆ ಒಬ್ಬರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಇಡೀ ದೇಶವೇ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಮೇರಿಕೆ ಕೊಂಡಾಡಿದೆ. ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರವಿಲ್ಲದ ಮನೆಯೇ ಇಲ್ಲ, ಹೋಟೆಲಿಲ್ಲ, ಚಹದಂಗಡಿ ಇಲ್ಲ, ಸಲೂನಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಲ್ಲೂ ಅವರ ಹೆಸರು ಇದೆ. ಅವರು ಯಾರೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ.....ಅವರು.....(ಆತ್ಮ) ಅವರ

ತೊಂಬತ್ತೆಂಟು

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

ಹೆಸರೇನಿ, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿವೆ ಬರಲೊಲ್ಲದು..... (ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಂಡು ಬೆರಳಿನಿಂದ ಹಣೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು, ಉಗುರು ಕಡಿದು, ಗಡ್ಡವನ್ನು ಕೆರೆದು) ಆ... ..ಇವರು.....ನಮ್ಮ (ಪ್ರಕಾಶ) ನೇರೂ ನೇರೂ! (ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ) ನಾನೇನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ? 'ಅಗಲಿಹೋದ' ಎಂದು ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ ಹಾ, ಅಹುದು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಶಾಂತಿಗೆ ಆತ್ಮನು ಪರಸೂತ್ರನನ್ನೀಯಲಿ ಎಂದು ದೇವರ ಪರವಾಗಿ ಆಗಲಿ ಹೋದವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಅದೇಕೋ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಗು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೆಳೇಡಿದೆ. ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಇಡೀ ಸಭೆ! ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಭಾಷಣಕಾರರೂ ಪರಾರಿಯಾದ ಕಾರಣ ಸುದ್ದಿಗಾರರೇ ಜನಗಣಮನ ಪಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಮುಗಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟರು ಎಂಬ ಕಡೆಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ವರದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಸ್ವಂತ ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಗಾರನೆಂಬ ಅಪವಾದದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದೆ.

ಮಂದಾಳುಗಳಿಗೊಂದು ಮುಂದಾಳು

ಮುಂದಾಳಾಗುವದೆಂದರೆ ಬಹು ಜನರಿಗೆ ಇಂದು-ಆಗಸ್ಟ್ ಹದಿನೈದರ ನಂತರ-ಬಾಯಿ ನೀರೊಡೆಯುವ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಲೆಯೊಡೆಯುವದೂ ಉಂಟು. ಅನುಗಾಲವೂ ಕೊರಳಿಗೆ ಹೂನಾಲೆಯಾದರೆ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಲೆಗೆ ಕಲ್ಲಿನೇಟಾದರೂ ಬೇಡವೆ? ಹಲವು ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಈ ಅಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ. ತಲೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಾನೇ, ಕಲ್ಲಿನ ಭಯ! ಮುಂದಾಳುಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳಾಗುವದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಯಾರೂ ಮುಂದಾಳು ಆಗಬಹುದು.

೧. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಯಾರನ್ನೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿಕೂಡದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಒಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷನುಗುವು ಇರಲೇ ಬೇಕಾದರೆ, ಪೂರ್ತಿ ರೀತಿಮೆಯುಳ್ಳದುದನ್ನೇ ಆರಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಂತ್ಯ ಭಾಷಣವನ್ನಿಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಯ ದೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

೨. ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಭೆಗೆ ಬರಕೂಡದು. ಸೇರಿವವರಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗುವಷ್ಟು ಕಾಯಿಸಿ, ಅವರು ಏಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವಸರದಿಂದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು.

೨. ತನ್ನ ಭಾಷಣವು ಮುಗಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಎದ್ದು ಹೊರಡಬೇಕು. ಬೇರೆಯಾರ ಉಸನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕೂಡುವುದು ಮುಂವಾಳು ವಿನಯಕ್ಕೆ ಅಗೌರವ.

೪. ಸಭೆಯ ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಗುವ ಮೊದಲೆ ತಿರಳಿದುದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಸ್ವತಃ ಕೇಳಿಕೊಡದು. “ ಕಾರ್ಯ ಬಾಹುಲ್ಯದ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ.....ಯವರು ಈಗಲೇ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿದೆ ” ಎಂದು ಬೇರಿತರರ ಬಾಯಿಂದ ಆಡಿಸಬೇಕು.

೫. ತನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಸನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವದಂತೂ ಶುದ್ಧ ದಡ್ಡತನ. ಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಬಹುಜನರ ಭಾಷೆಯೂ ಕೂಡದು. “ ನನ್ನದೂ ನಿನ್ನದೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲದ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ (ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ) ಮಾತನಾಡುವ ದುಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದಿರುವುದು ತುಂಬ ವಿಷಾದಕರವೆಂದು ಹೇಳಿ ಭಾಷಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ.

೬. ಬಹು ಜಾಣನಲ್ಲದವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಲು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆರಡಿಯೂ ಕೇಳರಿಯದಿಂಥ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ, ಸವಿಯಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಭಯದಿಂದ ಕಂಪಿತನಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹಿರಿಸಂಗೀತಗಾರರು ತಾಳತಪ್ಪುವ ತಬಲದವನನ್ನು ಹಿಂದೆ ತರುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಗುಟ್ಟು. ಅವನ ತರ್ಜುಮೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ಹಿಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ತಿದ್ದಿದಂತೆ ತೋರಿಸಬೇಕು.

೭. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಪುರಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಪ್ಪು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕು. ಆ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕೊಂಡು ತಪ್ಪು ತಪ್ಪು ಓದಬೇಕು. (ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಗೆ) ಎಂದು ಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

೮. ಮಾತಿಗೊಮ್ಮೆ ‘ನಾನು’ ‘ನನಗೆ’ ‘ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ’

ಹುಚ್ಚು—ಹುರುಳು

‘ನನ್ನ ಅಭಿಮತ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಾತ್ಯವೆಷ್ಟೂ ಬಿಳಿಯಲಾರದು

೯. ಒಂದುಬಾರಿ ಕರಿಸೀರಿಸ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು “ನಾನು ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ.....” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೧೦. ಮನೆಯ ಸಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುರಿಷತ್ತುಗಳಾದರೂ ಅನಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಹೋಗಕೂಡದು. ವೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳಿಂದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಳಿಸಬೇಕು.

ಇದುವಿನಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದಿದ್ದರೂ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲರ ಕಿವಿಯಲ್ಲೂ ಬಿದ್ದಾರು.

೧೧. ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪರದೇಶೀಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರದಂತೆ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಹೋಟೆಲ ಮಾಣಿಯು ತಿಂಡಿಯ ದಿನಸುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ಒಂದೇ ಉಸುರಿನಲ್ಲಿ ವಿಶಿನಿಸ್ತಿ, ವಾಯಾಕೋವಿಸ್ತಿ, ಸ್ವಾನಿಸ್ಲವಾಸ್ತಿ, ಟ್ರಾಟಿಸ್ತಿ, ವ್ಲಿಸ್ತಿ ಎಂದು ನೀವು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

೧೨. ಯಾರಾದರೂ ವೊಡ್ಡೊಬ್ಬ ಮುಖಂಡರನ್ನು—ಸೆಕರೂ ಪಟೀಲರಂತಹರನ್ನು ಸಿಕ್ಕಾಬಟ್ಟೆ ಟೀಕಿಸಿ ಬೈಯಬೇಕು. ಇದು ಮುಂದಾಳಾಗುವ ಸುಹಾಮಂತ್ರ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೂ ನೀವು ಮಂದಾಳುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮುಂದಾಳಾಗದಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದಾಳುಗಳು ಮಂದಾಳುಗಳಲ್ಲ, ಮುಂದಾಳಾಗಲು ಅಂದೋಳನ ಮಾಡಿದ ಮಂದಾಳಾದ ನೀವೇ ಹಿಂದಾಳಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಉಳಿದಿರೆಂದು ಉಳಿದ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

.ದವರಿಗೆ

